

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ BİLİM DALI

**BOŞ ZAMAN YÖNETİMİ VE REKREATİF
FAALİYETLER: MEMUR EMEKLİLERİNİN
REKREATİF FAALİYETLERİNİN ANALİZİNE
İLİŞKİN BİRUYGULAMA**
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan: **Metehan YAZICIOĞLU**

İSTANBUL, 2010

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ BİLİM DALI

**BOŞ ZAMAN YÖNETİMİ VE REKREATİF
FAALİYETLER: MEMUR EMEKLİLERİNİN
REKREATİF FAALİYETLERİNİN ANALİZİNE
İLİŞKİN BİR UYGULAMA**
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan:
Metehan YAZICIOĞLU
Öğrenci No:
070745027

Danışman:
Doç. Dr. Salih Zeki İMAMOĞLU

İSTANBUL, 2010

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Boş zaman yönetimi ve rekreatif faaliyetler: memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlerinin analizine ilişkin bir uygulama” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklar da gösterildiğini ve çalışmanın içerisinde kullanıldıkları her yerde atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 29/01/2010

Aday: Metehan YAZICIOĞLU

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

29/01/2010

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *İşletme Yönetimi* Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden 070745027 numaralı *Metehan Yazıcıoğlu'nun* "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**BOŞ ZAMAN YÖNETİMİ VE REKREATİF FAALİYETLER: MEMUR EMEKLİLERİNİN REKREATİF FAALİYETLERİNİN ANALİZİNE İLİŞKİN BİR UYGULAMA**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 19.01.2010 tarih ve 2010/02 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (65) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oyçokluğu/oybirliği~~ ile ~~Kabul/Red veya Düzeltme~~ kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
DOÇ.DR.SALİH ZEKİ İMAMOĞLU

ÜYE
PROF.DR.ALİ EKBER AKGÜN

ÜYE
DOÇ.DR.HÜSEYİN İNCE

**BOŞ ZAMAN YÖNETİMİ VE REKREATİF FAALİYETLER: MEMUR
EMEKLİLERİNİN REKREATİF FAALİYETLERİNİN ANALİZİNE İLİŞKİN
BİR UYGULAMA**

Tezi Hazırlayan: Metehan YAZICIOĞLU

Özet

Günümüzde tarih içerisinde gerek sanayileşmenin getirdiği yenilikler gerekse yeni icatlar ile insanların çalışmaya ayırdıkları zamanda ciddi bir kazanım meydana gelmiştir. Bu kazanım beraberinde serbest zaman ve serbest zamanlarda yapılan aktiviteler olarak da tanımlanan rekreatif aktiviteler kavramını modern insanın hayatına yerleştirmiştir. Artık rekreasyon ve rekreatif faaliyetler insana kazandırdığı öz güven, fiziksel sağlık, stresten arınma, kendini sınama gibi birçok kazanımları ile hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olmuştur.

Bu araştırma ile ülkemizde önemli bir sosyal grup olan memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlerinin analizleri yapılmış, memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere yaklaşımları, beklentileri, katılamama sebepleri anket yöntemiyle toplanan çeşitli bulgularla ortaya konulmuştur. Ülkemizde memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere maddi yetersizlikler ve sağlık problemleri nedeniyle katılamadıkları saptanmıştır. Yine memur emeklilerin rekreatif faaliyetlere katılmak maksadı ile gerek devlet, gerekse özel sektör tarafından teşvik edilmesi gerekliliği önemli bir etken olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Boş Zaman, Boş Zaman Değerlendirme, Rekreasyon, Rekreatif Faaliyetler

**LEISURE TIME MANAGEMENT AND RECREATIF ACTIVITIES:
AN APPLICATION RELATED TO ANALYSIS OF RETIRED CIVIL
SERVANTS' RECREATIF ACTIVITIES**

Prepared by : Metehan YAZICIOĞLU

Present on, innovations brought by industrialization and new inventions created a serious achievement on the time people spend for work. This achievement brought free time and free time activities defined in the concept of recreational activities into the life of modern humans. Recreation and recreational activities gave people indispensable gains such as self confidence, physical health, stress purification, and self test.

This research helped to make an analysis on retired officers, an important social group of our country. This analysis covers recreational activities, retired civil servants' approaches on these activities, their expectations, and inability to participate, collected by the various survey methods and findings. In our country retired officers were found unable to attend recreational activities because of financial insufficiency and health problems. Again, encouragement of retired officers by the government and private sector has been identified as another important factor.

Keywords: Leisure, Leisure Assessment, Recreation, Recreational Activities

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
TABLolar LİSTESİ	VIII
GİRİŞ	1
2. ZAMAN KAVRAMI VE BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRME	3
2.1. Zaman Kavramı.....	3
2.2. Zaman Yönetimi.....	4
2.3. Boş Zaman Kavramı.....	6
2.4. Boş Zaman Kavramının Gelişim Süreci.....	7
2.5. Boş Zaman Değerlendirme Kavramı.....	7
2.6. Boş Zamanı Değerlendirmeyi Etkileyen Faktörler.....	8
2.6.1. Toplumsal Faktörler.....	8
2.6.2. Kültürel Faktörler.....	9
2.6.3. Sosyal Sınıf Faktörü.....	10
2.6.4. Etkileşim Grupları Faktörü.....	11
2.6.5. Aile veya Bakım Kurumu Faktörü.....	12
2.6.6. Ekonomik Faktörler.....	14
2.6.7. Meslek ve Gelir Faktörü.....	15
2.6.8. Demografik Faktörler.....	16
2.6.8.1. Yaş ve Cinsiyet Faktörü.....	16
2.6.8.2. Yerleşim Birimi ve Yaşam Ortamı Faktörü.....	18
2.6.8.3. Eğitim Faktörü.....	19
2.7. Boş Zaman Değerlendirme ve Oyun Kuramları.....	20
2.7.1. Telafi Kuramı.....	20
2.7.2. Benzerlik Kuramı.....	21
2.7.3. Çevre Etkileşim Kuramı.....	21
2.7.4. Fırsat Kuramı.....	22

2.7.5. Oyun Kuramları.....	22
3.REKREASYON VE REKREATİF FAALİYETLER.....	24
3.1. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri.....	25
3.2. Rekreasyon ve Çevre İlişkisi.....	27
3.2.1. Rekreasyonun Çevreye Olumsuz Etkileri.....	28
3.2.2. Rekreasyonun Çevreye Olumlu Etkileri.....	29
3.3. Rekreasyon ve Rehabilitasyon.....	30
3.3.1. Fiziksel Gelişime Etkileri.....	30
3.3.2. Zihinsel Gelişime Etkileri.....	31
3.3.3. Ruhsal ve Duygusal Gelişime Etkileri.....	31
3.3.4. Dil Gelişimine Etkileri.....	31
3.3.5. Ailenin Yaşam Motivasyonunun Yükseltilmesindeki Etkileri.....	32
3.3.6. İş Verimliliğine Etkileri.....	32
3.4. Sanayileşme, Kentleşme ve Rekreasyon.....	33
3.5. Rekreasyon Etkinliklerine Katılım.....	36
3.6. Rekreasyonun Yararları.....	36
4. BOŞ ZAMAN YÖNETİMİ VE REKREATİF FAALİYETLER: MEMUR	
EMEKLİLERİNİN REKREATİF FAALİYETLERİNİN ANALİZİNE İLİŞKİN BİR	
UYGULAMA.....	38
4.1. Araştırmanın Amacı.....	38
4.2. Araştırmanın Kısıtları.....	38
4.3. Araştırmanın Yöntemi.....	39
4.4. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirilmesi.....	39
4.4.1. Demografik Özellikler.....	40
4.4.2. Rekreatif Faaliyetlere Katılmayı Engelleyen Faktörler	43
4.4.3. Rekreatif Faaliyetlere Katılım Sıklığı.....	49
4.4.4. Rekreatif Faaliyetlere Katılım Amacı	57
4.4.5. Rekreatif Faaliyetlerin Yararları	64
4.4.6. Rekreatif Faaliyetlere Teşvik	73

5. SONUÇ	80
KAYNAKLAR	83
EKLER	88
Ek-1: Anket Formu Örneği.....	88
ÖZGEÇMİŞ	93

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1: Cinsiyetlerin Dağılımları.....	40
Tablo 2: Medeni Durum Dağılımları.....	40
Tablo 3: Yaş Dağılımları.....	41
Tablo 4: Ev Sahibi Olma Dağılımları.....	41
Tablo 5: Eğitim Durumlarının Dağılımları.....	41
Tablo 6: Gelir Dağılımları.....	42
Tablo 7: Tatile Gitme Dağılımları.....	42
Tablo 8: Kısmi Zamanda Çalışma Dağılımları.....	42
Tablo 9: Engel Faktörlerin Dağılım ve Ortalamaları	43
Tablo 10: Engel Faktörlerin Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi.....	44
Tablo 11: Engel Faktörlerin Ev Sahipliği Duruma Göre T-Testi.....	45
Tablo 12: Engel Faktörlerin Medeni Duruma Göre ANOVA Testi.....	46
Tablo13: Engel Faktörlerin Yaş Durumuna Göre ANOVA Testi.....	47
Tablo14: Engel Faktörlerin İkamet Durumuna Göre ANOVA Testi.....	48
Tablo15: Engel Faktörlerin Eğitim Durumuna Göre ANOVA Testi.....	49
Tablo 16: Katılım Sıklığının Dağılım ve Ortalamaları.....	50
Tablo 17: Katılım Sıklığının Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi.....	51
Tablo 18: Katılım Sıklığının Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi.....	52
Tablo 19: Katılım Sıklığının Medeni Duruma Göre ANOVA Testi.....	53
Tablo 20: Katılım Sıklığının Yaş Durumuna Göre ANOVA Testi	54
Tablo 21: Katılım Sıklığının İkamet Durumuna Göre ANOVA Testi.....	55
Tablo 22: Katılım Sıklığının Eğitim Durumuna Göre ANOVA Testi.....	56
Tablo 23: Katılım Amacının Dağılım ve Ortalamaları.....	57
Tablo 24: Katılım Amaçlarının Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi.....	58
Tablo 25: Katılım Amaçlarının Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi.....	59
Tablo 26: Katılım Amaçlarının Medeni Duruma Göre ANOVA Testi.....	60
Tablo 27: Katılım Amaçlarının Yaş Durumuna Göre ANAVO Testi.....	61

Tablo 28: Katılım Amaçlarının İkamet Durumuna Göre ANAVO Testi.....	62
Tablo 29: Katılım Amaçlarının Eğitim Durumuna Göre ANAVO Testi.....	63
Tablo 30: Rekreatif Faaliyetlerin Yararlarının Dağılım ve Ortalamaları.....	64
Tablo 31: Yararların Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi Dağılımları.....	65
Tablo 32: Yararların Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi Dağılımları.....	67
Tablo 33: Yararların Medeni Duruma Göre ANOVA Testi	68
Tablo 34: Yararların Yaş Durumuna Göre ANOVA Testi	69
Tablo 35: Yararların İkamet Durumuna Göre ANOVA Testi	71
Tablo 36: Yararların Eğitim Durumuna Göre ANOVA Testi	72
Tablo 37: Teşvik Çeşitlerinin Dağılım ve Ortalamaları.....	73
Tablo 38: Teşviklerin Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi	74
Tablo 39: Teşviklerin Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi	75
Tablo 40: Teşviklerin Medeni Duruma Göre ANOVA Testi.....	76
Tablo 41: Teşviklerin Yaş Durumuna Göre ANOVA Testi.....	77
Tablo 42: Teşviklerin İkamet Durumuna Göre ANOVA Testi.....	77
Tablo 43: Teşviklerin Eğitim Durumuna Göre ANOVA Testi.....	78

1. GİRİŞ

Yaşamımız boyunca yapmakla zorunlu olduğumuz işler dışında kalan boş zamanlarda kendi isteklerimiz ile ve kişisel tatminlerimiz için yapmış olduğumuz faaliyetlerimiz olan rekreatif faaliyetler ile yaşamımızı renklendiririz. Bu açıdan özellikle emekli bireylerin boş zamanlarının çalışan bireylere göre belirgin bir şekilde çok olması rekreatif faaliyetleri bu kesim için daha çok ön plana çıkarır. Emeklilerin rekreatif faaliyetlere yaklaşımları ve değerlendirme şekilleri ile bu süreçte oluşan olumsuzlukların ortadan kaldırılması toplumda önemli bir yere sahip olan bu sosyal grubun mutlulukları ve yaşam huzurları için günümüz modern toplumunda bir mecburiyet halini almıştır.

Rekreatif faaliyetler kişilere fiziki sağlık gelişiminin yaratılması, ruh sağlığı kazandırılması, insanı sosyalleştirmesi, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirmesi, çalışma başarısı ve iş verimine etkisi, ekonomik hareketlilik, insanı mutlu etmesi gibi birçok açıdan olumlu faydalar sağlar.

Rekreasyon ve rekreatif faaliyet kavramlarında çoğu kez zaman çok çeşitli tanımlamalar ile karşımıza gelen soyut bir kavramdır. Zaman bütün insanlığa adaletli olarak dağıtılmıştır, son derece değerli ve eşsiz bir kaynaktır, toplanamaz ve depolanamaz, isteyerek ya da istemeyerek tüketilir. Zaman en genel manada bir sürecin o sürece ait sıfatları göz önüne alınarak tanımlanmasıdır.

Zaman kavramı içerisinde kullanılan bir diğer ifade ise boş zamandır. Boş zaman, bireyin yapmakla yükümlü olduğu aktivitelerin dışında kalan ve kendi bireysel ilgisi, ihtiyacı ve zevki için ayırdığı vakitlerden oluşur. Boş zaman içerisinde yer alan aktivitelerin kişinin yapmakla zorunlu olmadığı aktiviteler olması gerekir.

Zaman yönetimini ise zamanın en verimli şekilde kullanılarak değerlendirilmesidir. Zaman anında meydana gelen ve olduğu an içerisinde tüketilen bir varlık olduğu için zamanın doğru kullanılmaması durumun da telafisi olmayan bir süreç sona ermiş olur. Dolayısıyla zaman kullanımı veya yönetimi kişiler açısından oldukça önemli bir olgudur. Zamanın kontrolü insanların hayatının değerini artıran unsurlardan birisidir.

Bu araştırmada memur emeklilerinin rekreatif aktiviteleri incelenmiştir. Rekreasyon ve rekreatif faaliyetler sosyal bir kurumdur ve bu kurumun görevlerinden biri de toplum içerisinde önemli bir yere sahip memur emeklilerinin yaşam içerisinde kişisel doyumlarını artırmaktır.

Bu araştırma  bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde zaman kavramı ve boş zamanı değerlendirme ile ilgili bilgiler verilmiştir. Öncelikle zaman kavramı ve yönetimi konuları ele alınmıştır. Boş zaman kavramı, gelişim süreci, boş zamanı değerlendirme kavramına değinilmiştir. Yine bu bölümde boş zamanı değerlendirmeyi etkileyen faktörler kısaca açıklanmıştır. Son olarak boş zamanı değerlendirme ve oyun kuramları hakkında genel bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde rekreasyon ve rekreatif faaliyetler konusu alt başlıklar halinde ele alınmıştır. Bölümde öncelikle rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenlerinden bahsedilmiştir. Daha sonra rekreasyon ve evre arasındaki ilişki ve bu ilişkinin olumlu ve olumsuz yönlerine değinilmiştir. Bölümde daha sonra rekreasyon ve rehabilitasyon kavramları ve aralarındaki ilişkiler fiziksel, zihinsel, ruhsal, dil gelişimi, aile yaşantısı ve iş verimliliği açısından ilişkilendirilmiştir. Sanayileşme, kentleşme ve rekreasyon etkileşimi hakkında bilgilendirmede bulunulmuştur. Bölümde son olarak rekreasyon etkinliklerine katılım ve rekreasyonun yararlarına değinilmiştir. Böylece ikinci ve nc bölümde araştırmanın teorik kısmı oluşturulmuştur.

nc bölümde araştırmanın alan çalışması kısmı gerçekleştirilmiştir. Bu kısımda anket yöntemi kullanılmıştır. Anketin hazırlanmasında konu ile ilgili kaynaklardan ve tez danışman öğretmeninin görüş ve düşüncelerinden faydalanılmıştır. Hazırlanan anket rastgele seçilmiş memur emeklilerinden oluşan 400 kişiyeye uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında ise SPSS 11.5 istatistik programı kullanılmıştır.

2. ZAMAN KAVRAMI VE BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRME

2.1. ZAMAN KAVRAMI

Günümüz çağdaş insanının çok fazla bağlandığını gördüğümüz zaman hayattır ve zamanı boşa geçirmek hayatı boşa geçirmektir. Zaman, soyut ve birçok anlama gelen bir kavramdır. Çoğunlukla ölçü birimi olarak, uzaklık, yakınlık, geçmiş ve gelecek anlamlarını da içerir. “dün”, “bugün”, “yarın” sözcükleri kullanıldığında belirli bir süre anlatılmış olmaktadır (Abadan, 1961). Zaman bütün insanlığa adaletli olarak dağıtılmıştır, son derece değerli eşsiz bir kaynaktır, para gibi toplanamaz, hammadde gibi depolanamaz, isteyerek ya da istemeyerek tüketilir. Zaman tekrar ele geçmeyen bir olgudur (Ekici, 1997).

İnsanlar zamanı psikolojik yönden farklı olarak algırlar. Olayların birbiriyle zincirlemesi, geçmiş anıların etkisi ve geleceğe yönelik arzu ve istekler saatle ölçülen gerçek zamanın insan tarafından daha kısa veya daha uzun olarak algılanmasına yol açar. İnsan zamana bağlı olarak yaşar; ancak herkes bu zaman sürelerini birbirinden farklı algılar. Dersini iyice öğretmek isteyen öğretmen için ders saati kısa gelir. Aynı ders saati, dersten sonra oyunu düşünen bir öğrenci için oldukça uzun gelebilir (Abadan, 1961).

Hayatın içinde kapladığı yere göre uzun ya da kısa, tekrar edilmesi imkânsız, başlangıcı ve sonu bilinen, saat ile ölçülebilen bir bölümü olan zaman, farklı sınıflara ayrılmaktadır (Abadan, 1961);

- Var olmakla ilgili zaman
- Geçimle ilgili zaman
- Boş zaman

Zaman insan hayatı için olmazsa olmaz olan bir etkidir. İnsanoğlu var olduğundan bu güne zamanı en iyi değerlendirme yöntemlerini aramıştır. Zamanın insan yaşantısındaki çeşitli etkinliklere göre dağılımı şunlardır;

- Zaruri ihtiyaçların giderilmesi için ayrılan zaman (uyku, temizlik, giyinme, yemek vb. etkinlikler için kullanılan zamandır).

- Çalışma, buna bağlı etkinlikler ve görevler için ayrılan zaman (iş, yolculuk, ödev, öğrenim için geçen süre vb. etkinliklere ayrılan zamandır).
- Boş etkinlikler için ayrılan zaman (eğlence, spor, beden eğitimi, dinlenme ve bireyin kendini geliştirmesi için katıldığı etkinliklere ayrılan zamandır).
- Diğer etkinlikler için ayrılan zamandır.

2.2. ZAMAN YÖNETİMİ

İnsanlar için göreceli algılanan zaman kavramının yönetimi için de çok farklı tanımlar yapılabilmektedir. Herkes konuyu kendisi için ifade ettiği değerle yorumlama eğilimindedir. Zaman yönetiminde söz konusu olan, zaman kavramının açıklanmaya çalışılması değil, mevcut zamanda nelerin yapılabileceğinin planlanmasıdır (Erdem ve Kaya, 1998). Zaman yönetimi, zamanın, amaçları, sorumlulukları, zevkleri ve sosyal yaşamın içerdiği etkinlikleri bir arada yürütebilecek biçimde planlanması anlamına gelmektedir (Özgen, 2001).

Zaman yönetimi, amaçlara ve hedeflere ulaşmada önemli bir kaynak olan zamanı verimli kullanma çabasıdır. Günümüzde zaman kullanımı ya da zaman yönetimi kişiler açısından çok önemli bir konudur. Zaman yönetiminin önemi yalnızca zamanın kontrolü anlamına gelmemektedir, fakat zamanın kontrolü insanların hayatının değerini artıran en önemli unsurlardan birisidir (Alay, 2000).

Zaman yönetiminde önemli bir nokta da bireyin enerji düzeyi ile etkinlikleri arasında bir uyumun olmasıdır. Bu uyuma dikkat etmek bireyin zaman yönetiminde bazı olumsuzluklarla karşılaşmasını önler aynı zamanda da verimi en üst noktaya taşır (Balcı, 1990).

Zaman iyi kullanılmıyor ve doğru yönetilmiyorsa başarıdan da söz etmek mümkün değildir. Aslında zamanı planlayamayan ve doğru kullanamayan kişi düşünmeye ve dinlenmeye de zaman bulamaz. Bu durum kişide kaygıya yol açar. Çok çalışmak verimli olmak değildir. Çok çalışma ile olumlu sonuçlar arasında

doğrudan bir ilişki yoktur. Önemli olan kişinin zaman içinde kendisini en iyi biçimde yönetebilmesidir (Efil, 1999).

Genellikle birçok insan zamanlarını etkili biçimde nasıl yöneteceğini bilmemektedir. Bireysel olarak zamanını etkili olarak kullanamayanlar, profesyonel anlamda hayatlarını ve günlük yaşamlarını da kullanamazlar. Zaman yönetiminin en doğru yolu kişinin hayatını en etkili şekilde yönetmesi ve planlamasından geçmektedir (Hendry, 2004).

Zaman yönetimi, diğer kaynakların yönetiminde olduğu gibi analizlerden, planlamadan ve program yapmaktan yararlanmayı gerektirir. Doğru bir planlamanın yapılması önceliklerin belirlenmesi, bu doğrultuda hedeflerin ve amaçların eksiksiz düzenlenmesi ile gerçekleşir (Haynes, 1999).

Zamanı etkin kullanabilme hem kaygıyı azaltır, hem de başarıyı artırır. Zamanı etkili kullanabilme zaman yönetimi teknikleriyle mümkündür. Bu teknikler şu adımları içerir (Balcı, 1990);

- Amaçların ve hedeflerin belirlenmesi, kısa ve uzun dönemli işlere ilişkin olan ve olmayan olmak üzere amaçları geliştirilmesi ve bunların önem sırasına koyulması,
- Bu amaçlara ulaşıldığını gösteren standartların ve ölçütlerin geliştirilmesi,
- Bu amaçlara ulaşılmasına yardımcı olan kişisel güçlü yönlerin ve gerçekleştirilmesine engel olan kişisel zayıflıkların geliştirilmesine dönük stratejilerin belirlenmesi,
- Amaçlara ulaşma olanağı sağlayan gerekli adımların atılması, büyük amaçların küçük amaçlara bölünmesi, daha ulaşılabilir amaçların geliştirilmesi, planlamanın yapılması,
- “Şu anda zamanı nasıl en iyi kullanabilirim?” sorusunun sorulması ve bu soruya amaçların öncelik sırasına göre yanıt verilmesi.

2.3. BOŞ ZAMAN KAVRAMI

Zaman, sadece bir fiziksel gerçeklik olmaktan öte, deneyimlerimizin ve eylemlerimizin bir görünümüdür. Teknoloji daha fazla ve daha hızlı bir şekilde insan yaşamı için gerekli olan tüketim malları sağlamakla birlikte çalışma zamanından farklı “boş zaman” kavramını meydana getirmiştir (Abadan, 1961).

Boş zaman etkinlikleri bireyin yapmakla yükümlü olduğu aktivitelerin dışında kalan ve kendi bireysel ilgisi, ihtiyacı ve zevki için yaptığı faaliyetlerdir. Diğer bir ifadeyle rutin faaliyetlerinin dışında bireyi dinlendirip zihnen ve bedenen canlanmasını sağlayan etkinliklerdir. Boş zamanlar genel olarak şu şekilde sınıflandırılabilir (Tezcan, 1993);

- **Fizyolojik Gereksinimler:** Fizyolojik ihtiyaçlarımız olan yemek, uyumak gibi etkinlikler için ayrılan zamandır. Ancak bu ihtiyaçlar için gerekli zamandan fazlasını ayırdığımızda, harcanan bu süre fizyolojik gereksinimler için değil boş zaman olur. Örneğin bir parti ya da toplantıya giderken hazırlanmak için gereğinden fazla zaman ayırma boş zamanı içerir.
- **Çalışma Dışı Zorunluluklar:** Zorunluluk ile boş zaman arasında kesin ve açık bir ayrım yoktur. İlgili etkinliğe katılanın gösterdiği tutumuna veya hislerine bakmak gerekmektedir. Örneğin çocuklarla bir babanın oynaması bir aile içi görev olabileceği gibi zevk ya da boş zaman etkinliği de olabilir.
- **Boş zaman:** Fertlerin kendisi ve başkaları için bütün zorunluluklardan ya da yükümlülüklerinden kurtulduğu ve kendi arzusuyla tercih ettiği bir etkinlikle uğraştığı zamandır. Bir başka ifade ile bireyin kesin olarak bağımsız ve özgür olduğu iş yaşamının dışında kalan zamanı ifade eder.

Boş zamanının nasıl değerlendirileceği kişisel bir karardır. Boş zamanlarda yapılması düşünülen faaliyetler öyle seçilmelidir ki bu faaliyetler, bireyi gelecekte seçeceği mesleğe yönlendirebilmeli ya da para kazanabileceği bir uğraşı olmalıdır. Eğlenmenin, dinlenmenin, hoşça vakit geçirmenin yanında bu iki husus mutlaka düşünülmelidir (Tezcan, 1994).

2.4. BOŞ ZAMAN KAVRAMININ GELİŞİM SÜRECİ

İnsanlık taş devri ve orta çağlardan başlayarak her devirde yaşama biçimlerini ve yaşam standartlarını değiştirerek gelişim süreçlerini devam ettirmiştir. Tarihte insanların, yerleşik hayata geçmesinden sonra, mesleki ve sanatsal uğraşılara yönelip, kendi işlerini kurarak üretime başladığı görülmektedir. Devam eden gelişmeler ile yeni keşifler, icatlar bulunmakta, toplumlar gelişmekte, üstünlüğün ifadesi olarak da spor oyunları ağırlıklı festivaller, olimpiyatlar düzenlenmektedir. Düzenlenen olimpiyat oyunlarının seyirini ve katılımını, bir boş zaman anlayışı olarak değerlendirmek mümkündür (Ekici, 1997).

18.yy'ın başlarında sanayi devrimi ve endüstriyel gelişmeyle birlikte giderek artan boş zaman olgusunun önemli bir karakteristik kabul edildiği ekonomik ve sosyal devrimin yanında demografik, politik, teknolojik ve bilimsel devrimler de meydana gelmiştir. Bu gelişme, çalışmayı ilke edinen klasik görüşün tersi anlamındadır. 20.yy'ın başlarında 1920 yılında çalışanların dinlenmeleriyle ilgili ilk uluslar arası toplantı uluslar arası çalışma bürosunda yapılmıştır. Çalışma saatleri yeniden ayarlanmış günün 24 saatini üç eşit parçaya bölerek 8 iş, 8 uyku, 8 ise boş zaman etkinliklerine ayrılmıştır (Ekici, 1997).

Günümüz dünyasında boş zamanın gelişmiş ülkelerde kısmen de olsa Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, uygarlığın ve gelişmişliğin bir hizmeti olarak değerlendirilmesi şeklinde devam ettiği görülmektedir. Uygarlık ve gelişmişlik düzeyinin artışıyla paralel olarak insanların boş zamanlarında da artış olacağı bir gerçektir (Karaküçük,1999).

2.5. BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME KAVRAMI

Bireyin boş zamanında yaptığı etkinlikler olarak ifade edilebilir, bireysel veya grup ile yapılabilir. Boş zaman aktiviteleri yalnızca dinlenme veya güzel vakit geçirmek amacı ile değil aynı zamanda kişisel gelişime ve yaşam standardını arttırmaya yönelik aktivitelerdir (Tezcan, 1994).

Boş zaman değerlendirme kavramı birbirine hiç benzemeyen etkinlikleri kapsamakta, bu da belli ölçüde belirsiz bir tanıma yol açmaktadır. İş ve çalışma hayatıyla, ev işleriyle, fizyolojik ihtiyaçlarla(yemek, uyku vb.) ilişkisi olmayan etkinlikler, “boş zaman” la ilişkilidir. Bu etkinlikler iki gruba ayrılacak olursa grupların ilkinin; başta salon oyunları olmak üzere çeşitli oyunlar, spor etkinlikleri, kitlesel gösterileri (maçlar, yarışmalar vb.) kapsar. Bütün toplumsal çevrelerde bu tarz etkinlikler yer alır. İkincisini ise, daha çok entelektüel diye adlandırılan ve kültürlü bir azınlığı ilgilendiren etkinliklerden oluşur. Bunlara örnek olarak, okumak tiyatroya ve konsere gitmek, müze gezmek gösterilir (Tezcan, 1994).

2.6. BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Boş zamanların kullanımını etkileyen birçok faktör vardır. Örneğin Sanayi toplumlarında fiziki güce dayanan çalışmanın yavaş yavaş ortadan kalkması, erkeklerin ve kadınların boş zamanlarının artmasına ve boş zamanda bedenlerini kullanmaya yönelmiştir. Dolayısıyla boş zamanı değerlendirmeye yönelik aktiviteler daha önce görülmedik biçimde yaygınlaşmıştır. Bunun gibi boş zaman etkinliklerini arttıran ve değerlendirme biçimlerine etkileyen birçok etken oluşmuştur (Millen, 1983).

Bireyin boş zamanını değerlendirmeyi etkileyen birtakım faktörler vardır. Bunlar; toplumsal, ekonomik ve demografik faktörler olarak üç grupta incelenmektedir (Millen, 1983).

2.6.1. Toplumsal Faktörler

Toplum insanın doğayla ve kendisiyle etkileşimi doğrultusunda oluşur ve biçimlenir. Sosyo-kültürel bir olay olarak ele alındığında belli bir anlam, değer ve kurallara sahip belli bir çevrede, bu anlam değer ve kuralları birbiri ile yaptıkları etkileşimde kullanan bilinçli kişi ve gruplardan meydana gelir. Genel olarak ifade edilecek olursa toplumu manevi kültür (anımlar, değerler, kurallar), maddi kültür (biyofiziksel araçlar) ve toplumsal ilişkiler bütünü olarak açıklanmak mümkündür (Kongar, 1979).

Bireyin yařamı, kitle kültürünün, tktiminin ve boř zaman deęerlendirme Őekillerinin etkisi ile bićimlenir ve birey, dıřa yönelmiř insan olarak ifade edilebilir. Toplumsal yařam zamanla birćok deęiřime uęramıřtır ve bu deęiřimler öncelikle aileyi etkilemiřtir. Bunun sonucu olarak daha az baskılı, daha ćok hořgrl aile ortamları meydana gelmiřtir. Toplum ićerisinde ki bireyin boř zaman davranıřını etkileyen temel sosyal faktörler bireyin ićinde yařadığı, kültür, sosyal sınıfı, etkileřim grupları ve ailedir (Kaya, 2003).

Günümüzde boř zaman deęerlendirme devletin sorumluluęundan ya da toplumsal bir kurum olmaktan ćıkararak, eylemden ćok katılanların duygusal ve fiziksel oluřumlarına yardımcı olan bir unsur olmuřtur. Boř zaman deęerlendirme toplumsal baęların, kiřisel ilgilerin ve deneyimlerin aćıklandığı bir yol, temel bir durum olarak grlmřtir (Millen, 1983).

2.6.2. Kültürel Faktörler

Kültür kavramı; aynı amaca yönelmiř insanlar arasında paylařılan, devredilen ve bir deęiřim süreci ićinde bulunan, öęrenilmiř davranıř kalıpları ile bu kalıpların ürünlerinin oluřturduęu bir yařam bićimidir (Soysal, 2005).

Toplumda, birey ile toplum yapısı, kültürün maddi ve manevi yeleri arasında sıkı bir baęlantı bulunmaktadır. Bireyin deęiřik davranıř bićimleri ve tutumları kazanmasında öncelikle ićinde bulunduęu doęal ćevre daha sonrada anne babanın tutumu, eęitim kuruluřu ya da yařanan yerin özellikleri, kırsal bölge, kćk ya da büyük kent yařamı etkilidir. Birey ićinde yařadığı kültürel ortamdan, doęrudan doęruya veya dolaylı olarak etkilenip, kiřilięini kazanmaktadır (Köknel, 1970).

Kültür, öęrenilen ve bir dünya görüřü olarak kuřaklardan kuřaklara aktarılan bir düřünce ve davranıř Őeklidir. Bu anlayıř ićinde “boř zaman deęerlendirme” bir yařam bićimi haline almıřtır. Endüstriyel geliřimini tamamlamıř toplumlarda, bilim, teknoloji ve eęitim seviyelerinin yükselmesi ile deęiřen boř zaman anlayıřında popüler kültür ve popüler boř zaman deęerlendirme Őekilleri birleřmiř ić iće girmiřtir (Köknel, 1979).

Kültürel öğeler kuşaklar arası ilişkilerin devamlılığı için eğitim yoluyla da transfer edilir. Toplumsallaşma süreci kuşakların öğrenme yoluyla toplumla bütünleşmesini sağlar. Toplumsallaşma genel anlamda, yeni doğmuş insanın, toplumun bir üyesi olarak, toplumun bir parçası haline geldiği bir süreçtir. Topluma katılım yoluyla başlayan bu süreç, yaşam boyu devam etmekle birlikte çocukluğun ilk yıllarında en kritik ve en yoğun biçimde yaşanır (Nock, 1987).

Toplumsallaşma aynı zamanda sosyal çevrenin değerler ve rolleri özümseme ve kabullenme süreci olarak önümüze çıkar. Bu süreç de, sosyal sistemin beklenti ve davranış standartları, bireyin eylemi için etkin motifler ve kabul edilmiş amaçlar haline gelerek, kişilik gelişiminin yapılanmasında öncelikle gerekli olan kültürel kalıpların anlamlarını kazanır. Dolayısıyla, kişilik sistemi ve sosyal sistemin aynı unsurlardan oluştuğu düşünülmektedir (Hurrelmann, 1988).

2.6.3. Sosyal Sınıf Faktörü

Sosyal sınıf bireyin sosyalleşme sürecinde sahip olduğu değerler, onun ait olduğu alt kültürüdür. Diğer bir ifade ile ürünü olduğu grubun ve bireyin, sosyal sınıfı ile sosyalleşmesi arasında aynı doğrultuda gelişen bir ilgi vardır (Kaya, 2003).

Çocukluk döneminde sosyal öğrenme, sıklıkla onun çevresinde var olan sosyal ilişkilerinin ve sosyal sınıfın bir yansımasıdır. Yaşamın çeşitli alanlarında, sınıflar arasında, meslek ve gelirden, konutta, tüketim eğiliminde ve boş zamanları değerlendirme şekillerinde farklılıklar olduğu dikkati çekmektedir. Sosyal sınıf, yalnızca ücret, maaş veya gelir miktarındaki sayısal farklılıkları değil, aynı zamanda gelirlerin dağılışı ve harcanış şeklindeki niteliksel farkları da içerir (Kaya, 2003).

Toplumun demografik özellikleri incelendiğinde, belli nüfus dilimleri arasında ekonomik ve sosyal kurumlarının kullanımları açısından farklılıklar görülmektedir. Ayrıca, boş zaman değerlendirme şekillerinde görülen bu farklılık, aslında özgürce seçme sorunudur. Fakat kısmen de olsa belirli zorunluluklardan da kaynaklanmaktadır. Bu seçim veya zorunluluklar arasındaki farkı bireyin sosyal sınıfının motifleri oluşturur (Ülkü, 1978).

Her sosyal sınıfı karakterize eden yaşam biçimi, boş zaman etkinliklerine belli zorunlu şekiller getirmektedir. Bu olgu, bazı araştırmalarda, bireyin sınıfının beklentilerine uymaya zorlayan sosyal baskı olabileceği; yani bireyin sosyal sınıfı için tipik özellik taşıyan etkinliklere katılma durumunda ise, kendisini kötü hissedebileceği ileri sürülmektedir (Mills, 1984).

Belli bir sınıfın üyeliği düşünüldüğünde boş zaman etkinliklerini seçme eğiliminin, ergenlikte başladığı ve olgunluk döneminde daha da arttığı belirtilmektedir. Buna göre, insanlar yaşlandıkça, ait oldukları sınıfın yaşam biçimlerini benimsedikçe, sınıflara özgü boş zaman etkinliklerini seçme eğilimi göstermektedir (Kaya, 2003).

2.6.4. Etkileşim Grupları Faktörü

Bireyin çocukluk ve gençlik dönemlerinde en yakın sosyal çevresi olarak aile, akran grubu ve önemli diğer kişiler kabul edilir. Buna yetişkinlik döneminde iş arkadaşları ve meslektaşlar da katılır (Mills, 1984).

Toplumsallaşma süreci önceleri aile ile başlar ve bu süreç akran grubunda artarak devam eder. Kişilik gelişimi büyük ölçüde, çocuğun başkalarıyla ilişkilerine, onlarla etkileşimine bağlıdır. Çocuğun kendini tanıması ve tanımlaması bu etkileşim içinde şekillenir. Çocuk böylelikle toplum içerisinde birey olarak kendine özgü kişilik özelliklerini kazanır (Ülkü, 1978).

Akran grubu direkt ilişkilerin en yoğun olduğu, zaman, mekân ve amaç sınırlaması olmayan, sosyal duygusal ilişkilerin yer aldığı en önemli sosyal gruptur. Bu grup özellikleri itibari ile aile, eğitim, mesleki veya politik gruplardan farklılıklar gösterir. Üyeler aralarındaki bağ, kan bağı veya iş ortaklığından daha güçlüdür, ancak tüm gruplar gibi, sosyal sınıf ile koşullanmıştır (Kaya, 2003). Mahalle arkadaşlığının, giderek okul arkadaşlığına ve gençlik döneminde ise mekânsal özelliklerden ziyade, benzer duygu, düşünce ve görüş paylaşımına dönüşmekte olduğu görülür (Ünver, 1986).

Boş zaman ilgi alanları ve eğilimi, bu gruplara egemen olan düşünceye, yaşa ve cinsiyete göre, ortaya çıkmakta ve geleneklerle yerleşmiş alışkanlıklar yerine, günün koşullarına göre biçimlenmektedir. Fertlerin boş zaman aktivitelerine katılım nedenlerinin merkezinde sosyal etkileşim gereksinimi ve arkadaşlık kurma isteği yer almaktadır (Cılga, 1997).

Özellikle bir grubun parçası olarak gerçekleştirilen etkinliklerde, bireylerin motivasyonunun daha yüksek olduğu ve boş zamanları değerlendirme açısından informâl etkileşimin en yoğun yaşandığı sosyal çevrelerin, akran grupları ve çevresi olduğu görülmektedir (Hull, 1990).

2.6.5. Aile veya Bakım Kurumu Faktörü

Aile, bireylerin boş zaman etkinliklerini meydana getiren ve yönlendiren en önemli sosyal çevredir. Boş zaman davranış modellerinin oluşmasındaki temellerden birisi kişinin kendi sosyal sınıf değerlerini öğrendiği en küçük sosyal birim olan ailedir (Kaya, 2003).

Toplum evrensellik, başarı ve bireysel değerlere yönelirken aile yaygın, özel ve ortak değerler ve ilişkilere önem verir. Toplumsal değişimin hızlı olduğu dönemlerde aile, bireye gerekli rehberlik yapmakta ve rol modelleri sağlamakta yetersiz kalmaktadır. Bu durum, bireyi belirsiz ve güç durumlara soktuğu için kuşkusuz, birey kendi yolunu kendisi bulmakta zorlanır (Tezcan, 1991).

Fertlerde zamanla bazı davranış bozuklukları ve problemleri ortaya çıkabilmektedir. Bunların başında ailenin veya kurum çalışanlarının bireye yaklaşımlarının yeterince yakın ve olumlu olmaması gösterilebilir. Evde, okulda, kurumda, arkadaş çevresinde veya daha geniş toplum kesimlerinde bireyin yaşadığı çatışmalarının bileşkesi davranış bozukluklarını meydana getirir. Kişiliğin oluşma sürecinde, bireyin ailede ve yaşadığı kurum içinde bulunduğu anlayış, sevgi ve ilgi, bu sorunları en aza indirerek, onda sağlıklı bir kişilik geliştirmesine en önemli katkıyı sağlayacaktır. Kişinin boş zamanlarını değerlendirme konusundaki tutum ve davranışlar, onun aile veya kurum içi etkileşim yoluyla edindiği normlarla belirlenmektedir. Edinilen bu normlar, ailenin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik

özellikleriyle birlikte, kırsal ve kentsel aile oluşuna göre de farklılıklar taşımaktadır. Fertlerin toplumsallaşması, yaşam boyu sürmekte, ailesi ve yakın sosyal çevresi ile bağlantılı olmaktadır. Yetişkinlik yıllarına kadar geçen sürede, boş zaman değerlendirme modelleri, koşullara göre öğrenilmekte, gelişmekte, bırakılmakta veya tekrar öğrenilmektedir. Fertlerin boş zaman değerlendirmesi ailesi tarafından etkilenmekle kalmayıp, karşılığında da aileyi etkilemektedir. Bu yaklaşımdan hareketle, kurum bakımı ortamındaki bireyin, kurumdaki bakım sisteminin ve çalışanlarından etkilenmekle kalmayıp, bireyin de karşılığında kurumu ve kurum çalışanlarını etkilediği söylenebilir (Kaya, 2003).

Birçok insan boş zamanlarının büyük kısmını aile üyeleri ile birlikte geçirmekte ve bunu da isteyerek yaptığı ve birlikte geçirilen zamanların daha fazla olmasının istendiğini ifade etmektedir. Bireylerin evli veya çocuk sahibi olmaları, çoğu etkinliklerin ev merkezli olabileceği anlamına gelir. Bu aktiviteler, pikniğe gitme, yürüyüşe çıkmanın yanı sıra, TV izleme, akraba, komşu ve dost ziyaretleri olarak sayılabilir (Kaya, 2003).

Bu paylaşımda anneye düşen görev ve sorumluluk çok daha fazladır. Çocukların boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılmalarında en önemli payı olan anne, çocukların biçimsel veya örgütlü boş zaman değerlendirme kurumlarından yararlanmalarında teşvik edicidir (Howard, 1990).

Eşlerin iş durumu bireylerin boş zamanlarının değerlendirilmesini etkileyen diğer bir faktör olarak görülmektedir. Erkeğin iş uğraşları, ailenin boş zaman faaliyetlerini organize etmeyi olumsuz etkilediği; kadının çalışıyor olması ise, kendisinin kullanacağı çok az boş zamanı kalmasına neden olmakta ve katıldığı aktivite türünü etkileyebilmektedir (Akesen, 1983).

Küçük çocuklu, çalışan annenin kadın arkadaş toplantıları gibi sosyal ilişkileri kapsayan etkinliklere katılımlarının az olmasına neden olmaktadır. Buna karşın, sinema, tiyatro, konser gibi ticari rekreasyon etkinliklerine sınırlı da olsa katılabildikleri belirlenmiştir. Klasik aileler, boş zaman etkinliklerine daha çok “ev merkezli” ve çocuklarıyla daha fazla oyun oynarken, her iki eşin çalıştığı aileler daha

çok “dış merkezli” olabilmektedir (Akesen, 1983).

2.6.6. Ekonomik Faktörler

Gelişmiş toplumlarda, ulusal gelirdeki hızlı artış ve bunun sonucu olarak ortaya çıkan yüksek yaşama standardı, maddi yönden boş zamanı etkilemiştir. Böylece bu toplumları, bireysel ve kolektif hakların ve fırsatların yaygın biçimde merkezileştiği ve boş zaman değerlendirme fırsatlarının temel gereksinimler içinde yer aldığı tüketici toplumları haline gelmiştir (Tezcan, 1994).

Bu da, bireyleri, ekonomik refah düzeylerini ve yaşam niteliklerini geliştirme konusuyla çok daha fazla ilgilenmeye yöneltmiş ve tamamen bireysel tercihler doğrultusunda kullanılacak zaman ve parayı yönlendirme düşüncesi, günümüzde bireye sınırsız boş zaman değerlendirme deneyimleri sunabilen büyük bir endüstri haline gelmiştir. Bir tüketici konumundaki insanın boş zamanı değerlendirme ile ilgili seçiminde, sosyo-kültürel faktörlerin yanı sıra sosyo-ekonomik faktörlerin de çok önemli etkisi olduğu görülmektedir (Kaya, 2003).

“Kavramsal Model” yaklaşımına göre, tüketici konumundaki birey, boş zaman değerlendirme etkinlikleri konusunda tercihini yaparken, “durumsal faktörler” ve “bireysel faktörler” olarak iki önemli etkileşim içindedir. Durumsal faktörler, bireyin içinde bulunduğu sosyal çevrenin özelliklerini kapsamaktadır (Tezcan, 1994).

Bireysel faktörler ise, bireyin demografik ve sosyoe-ekonomik özelliklerini oluşturan kültürel ve ekonomik çevresi; tutumlar, ilgiler ve düşüncelerin oluşturduğu değerler sistemi; yaşadığı ve yaşamakta olduğu deneyimler ile sahip olduğu bilgi birikimidir. Eğer birey, istediği boş zaman etkinliğine ulaşabilir veya gerçekleştirebilirse bu, davranışa dönüşebilir. Aksi halde birey, başka bir seçime yönelme durumunda kalmaktadır. Fiziki çevrede boş zaman değerlendirme kaynaklarının taşıdığı özelliklerin yanı sıra, boş zaman değerlendirme eğiliminin davranışa dönüşmemesi, bireysel faktörler içinde yer alan meslek ve gelir ile doğrudan bağlantılı olan zaman ve para kaynaklarının durumu ile açıklanmaktadır (Kaya, 2003).

2.6.7. Meslek ve Gelir Faktörü

Boş zaman değerlendirme davranışı, çeşitli saygınlık basamaklarında bireylerin yaşam biçimlerinin bir parçasını oluşturmaktadır. Fertlerin eğitim düzeyleri ve buna bağlı olarak itibarı yüksek konumlara ulaştıkça, boş zaman meydana getirme ve bu zamanı bireysel gelişmeler için kullanma isteminde de artış görülmektedir (Kaya, 2003).

Özellikle sanatsal ve kültürel yoğunluk taşıyan etkinlikler en yüksek prestije sahip boş zaman değerlendirme şekilleri olarak düşünülmektedir. Üst prestij grupları için TV izleme son derece düşük statülü bir aktivite olarak görülmektedir (Kaya, 2003).

Saygınlık kazandıran meslek gruplarında fiziksel aktivitelerin daha fazla, toplumsal etkinliklere katılımın da sık olduğu görülmektedir. Profesyonel ve üst düzey yönetsel meslek grubuna girenlerin, maliyeti yüksek etkinliklerden, yatçılık, deniz sporları, havacılık, golf ve tenis gibi aktiviteleri tercih ettikleri görülmektedir. Genel bir değerlendirme yapıldığında, etkinliklerin çeşidi veya düzeyi üzerinde, mesleğin tek başına belirleyici olmadığı; eğitim, gelir, yaş ve cinsiyet değişkenleri ile anlam taşıdığı ileri sürülmektedir. Örneğin el becerileri gerektiren hobiler, evde ve bahçe işlerinde çalışma, bowling, dans veya pikniğe gitme, avcılık ve balıkçılık da yine bu prestij grupları için düşük statülü boş zaman değerlendirme şekilleridir (Wilson, 1980).

Etkinliğin bireye maliyeti ve fiziki olarak elde edilebilirliği, özellikle düşük gelir grupları için aktiviteye katılımı belirleyici olabilmektedir. Bireyin boş zaman davranışını etkileyen faktörlerden mesleğin yanı sıra, gelir düzeyinin, bireyin yapmak istediği pek çok etkinlik türünde ve sayısında önemli rol oynadığı söylenebilir. Boş zaman değerlendirme olanakları sunan kaynakların düşük gelir ve eğitim düzeyine sahip gruplara yakın olması halinde ise, eğitim ve gelir farklılığının ortadan kalktığı ve nüfus dilimlerinin, aktivitelere katılımı benzerlik göstermektedir (Kaya, 2003).

2.6.8. Demografik Faktörler

Günümüz toplumlarında değişik birçok faktör insanları birbirinden ayırmaktadır. Irk, milliyet, din, mezhep, sosyal konum, eğitim, kültür ve ekonomik durum gibi farklılıklar bu ayırım gruplarını oluşturmaktadır. Bireyin boş zaman değerlendirme eğiliminde, sosyal sınıf, kültür, etkileşim grupları, aile veya bakım kurumu önemli rol oynamasının yanı sıra bireyin yaşı, cinsiyeti, yaşadığı yerleşim birimi ve eğitim düzeyinin de etkili olduğu söylenebilir (Wilson, 1980).

İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif faaliyetler önemli rol oynar. İyi bir yurttaş olabilmenin öğretilmesinin temelinde insanların sosyal ortamda toplumun kurallarına uymaları, davranışlarını kontrol etmeleri gibi hususlar bulunmaktadır. Bu özellikler bir voleybol veya futbol antrenmanında ya da maçında sporcuların eksiksiz uymak zorunda oldukları kurallara veya davranışlara benzemektedir (Wilson, 1980).

Rekreasyon faaliyetleri toplumu oluşturan gruplar arasındaki meydana gelen veya gelebilecek çatışmaların azalmasında önemli rol oynamaktadır. Rekreatif aktivitelerde sosyal, ekonomik ve eğitim farklılıkları ortadan kalkar ya da önemsizleşir. Her kesimden insan ortak zevkleri doğrultusundaki aktivitelerde bir araya gelirler ve ortak uğraşılarda bulunurlar. Faaliyetler, her kesimden olan bu insanların birbirlerini tanımalarına dostluklar kurmalarına ortak amaçlar etrafında çalışmalarına imkân hazırlar (Kaya, 2003).

2.6.8.1. Yaş ve Cinsiyet Faktörü

Bireylerin aynı kültür içinde bile boş zaman değerlendirme eğiliminde farklılıkları ortaya çıkabilir, bu durum sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklerin yanı sıra, yaş ve demografik faktörlerle de bağlantılıdır (Çelebi, 1991). Bireyin yaş basamaklarına göre boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının seçimi değerlendirildiğinde, 12–18 yaş arasındakilerin sportif etkinlikler gerçekleştirdiği, 18–24 yaşları arasında daha çok sosyal ve kültürel içerikli aktivitelerle ilgilendiği; yani yaş ile spor yapma arasında ters yönlü bir ilişki olduğu; buna karşın, sporla

izleyici olarak ilgilenme arasında dolgun bir ilişki olduğu görülmektedir (Ünver, 1986).

Bireyin otuzlu yaşın altındaki yıllarda boş zaman etkinliklerine daha yüksek katılım göstermesi, genellikle henüz evlenmemiş olmasına, çocuğunun bulunmayışına ve hepsinden önemlisi, yaş olarak enerjisinin en yüksek olduğu gençlik dönemini yaşamakta oluşuna bağlanabilir. Bireyi toplumsal olgunluğa hazırlayan bir geçiş dönemi olarak tanımlanan gençlik dönemi biyolojik, psikolojik ve toplumsal olarak bir gelişme ve olgunlaşma çağıdır (Köknel, 1970).

Çocukluk döneminde başlayan toplumsallaşma sürecinin en yoğun biçimde yaşandığı bu dönemde birey olarak genç, içinde bulunduğu toplumun değer ve normlarını özümseyerek kişilik yapısıyla bütünleşmektedir. Gençlik, toplumu oluşturan bireylerin paylaştığı hedefler, değerler, ilgiler, semboller, standartlar ve normların oluşturduğu bütünlük açısından değerlendirildiğinde; içinde çok farklı alt grupları barındıran bir sosyal kategoridir (Çelebi, 1991).

Fertler cinsiyetine göre de, sosyal bir statüye sahip olmaktadır. Başka bir deyişle bireyin boş zaman davranışını etkileyen bir diğer önemli faktör cinsiyettir. Örneğin erkek çocukların statüsü geleneksel kırsal toplumlarında genellikle kadın çocuğunkinden yüksektir (Karasar, 1996).

Geleneksel toplumlarda toplumun kadın ve erkeklere yüklediği roller çok kesin çizgilerle belirtilmiş örf ve adetlerle sınırlandırılmıştır. Modern kentsel ortamlarda, cinsiyet farklılığının hızla değişen toplumsal yapı içinde bireylerin tutum ve davranışlarına daha az yansıtıldığı dikkati çekmektedir (Aslan, 1994).

Bireyin tercih ettiği boş zaman etkinliklerinin çeşitlerinde ve katılım düzeylerinde belirginleşen cinsiyet farklılığı bazında erkekler, kitle iletişim araçlarına daha çok zaman ayırır ve fiziksel katılım gerektiren açık alan etkinliklerinde daha fazla yer alırken kadınlarında boş zamanlarında daha çok ev merkezli ve göreceli olarak pasif oluşu dikkati çekmektedir (Aslan, 1994).

Aktivitelere katılımda erkekler örgütsel ve tesis gerektiren spor dallarını tercih etmektedir. Kadınlarsa erkeklere göre benzer görüşteki arkadaşlarıyla birlikte olmaya daha fazla özen gösterirken okullaşma düzeyinin yükselmesi ile karşı cinsten arkadaşlarla bu zamanı değerlendirme eğilimi artmaktadır (Ünver, 1986).

Boş zaman etkinliklerinde cinsiyete dayalı farklılığın incelendiği bir araştırma verilerine göre evde aile yaşam çemberinde erkek ve kadında aynı katılım oranlarının saptandığı aktivitelerden TV izleme ve müzik dinlemenin yanı sıra dost ve akrabaları evlerinde ziyaret etmek gelmektedir. Cinsiyetlere göre boş zaman değerlendirme aktivitelerinin birey için taşıdığı anlam da değişiklik gösterebilmektedir. Erkek için boş zaman uğraşısı olabilen bir aktivite, kadın için bir zorunluluk olabilmektedir (yemek pişirmek gibi) (Ünver, 1986).

2.6.8.2. Yerleşim Birimi ve Yaşam Ortamı Faktörü

Bireyin çocukluk dönemindeki toplumsallaşma sürecini geçirdiği yerleşim biriminin kırsal, kentsel veya büyük kent özelliği taşıması, bireyde kırsal veya kentsel toplum değerleri ve normları ile oluşan davranış biçiminin gelişmesine neden olmaktadır. Bireyin içinde yaşadığı yerleşim birimi onun boş zaman etkinliklerine katılımında, aktivite şekilleri ve tercihlerinde önemli faktördür (Kaya, 2003).

Bireyin çocukluk dönemini geçirdiği yerleşim biriminin özellikleri, gençlik ve yetişkinlik dönemindeki aktivite düzeyi üzerinde tek başına etkili olamamaktadır. Bununla beraber, yerleşim birimi özellikleri ve referans grubu birlikte, bu dönemde bireyin aktivite eğiliminde ve katılım düzeyini belirleyici rol oynamaktadır. Bireyin çeşitli nedenlerle yerleşim birimini ve ortamını değiştirmesi ve değiştirmek zorunda kalışı durumunda ise söz konusu yeni çevrede, boş zaman değerlendirme ile ilgili benzer koşulları bulamaması mümkündür (Kaya, 2003).

Zaman içinde araya giren, bireyin çalışma ve yaşam koşulları, gelir durumu, zaman azlığı, boş zaman kaynaklarının yetersizliği veya bulunmayışı gibi nedenlerin ortaya çıkması, bireyin aktiviteye katılım düzeyini etkileyebildiği gibi aktivitenin tamamen ortadan kalkmasına da neden olabilmektedir (Aslan, 1994).

Bireyin boş zaman aktivitelerinin pek çoğu, çevrede ki kaynak ve koşulların hazır oluşu ile başlamaktadır. Uygun ortamın oluşu ve kaynağın elde edilebilirliği, bireyi motive etmekte ve tercihini o yönde yapmaya neden olabilmektedir (Kaya, 2003). Büyük kentte yaşayan bireyin boş zaman değerlendirme konusundaki tercihleri ve eğilimi, kırsal yerleşim biriminde yaşayan bireyinkinden oldukça farklıdır. Genel bir ifade ile çeşitli boş zaman deneyimlerine katılma ve gerçekleştirme fırsatları, o yerleşim birimindeki kaynakların fiziki, sosyal ve yönetsel konumu ile etkilenmektedir (Whittaker, 1988).

2.6.8.3. Eğitim Faktörü

Toplumsallaşma sürecini ifade eden, öğrenme yoluyla tutum ve davranışların şekillenmesinde etkin olan eğitim, toplumun yaşam felsefesine göre bireyleri hazırlar. Dolayısıyla, toplumsallaşma, bireyin eğitimine uygun sosyal grup standartlarının bir yansıması olmaktadır (Karasar, 1996).

Toplumsallaşmanın yaşam boyu sürdüğü düşünüldüğünde, eğitimin birey için sürekliliği yadsınamaz. Öğrenme çağındaki bireylerin her tür bilgi donanımıyla yetişkinlik yıllarına hazırlandığı okullar, aynı zamanda bireyde boş zaman değerlendirme tutum ve davranışlarını geliştirme işlevini de üstlenmiştir. Günümüzde okullar hem öğrencinin hem de çevre halkının boş zaman değerlendirme eğitiminide üzerlerine almışlardır. Hem müfredat, hem de müfredat dışı programlar düzenleyerek bu konuda işlev sahibi olmuşlardır. Böylece okul çevre ilişkileri gerçekleştirilmiş olmaktadır (Tezcan, 1994).

Yaşam biçimi, tutumları, ilgileri ve düşünceleri arasında güçlü bir bağ bulunduğu bireyin boş zaman eğilimi incelendiğinde anlaşılmaktadır. Endüstriyel gelişimini tamamlamış toplumlarda ekonomik refah düzeyinin yükselmesiyle, insanların daha nitelikli bir yaşam biçimi sürdürmeleri konusundaki eğilimi artmaktadır (Karasar, 1996).

Denilebilir ki eğitimin önemi belirginleşirken, insanların yaşam standartlarını yükseltme konusundaki beklentileri; yapmak istedikleri işi, satın aldıkları ürünleri, yaşamak istedikleri yeri, aile büyüklüğünü ve boş zamanlarında yapmak istediklerini

belirlemektedir. Bireyin eğitim düzeyi arttıkça, boş zaman etkinliklerine katılımlarının da arttığı, etkinliklerinin seçimi ve tercihi konusundaki eğiliminin ve aktiflik düzeyinin eğitimle bağlantılı olduğu görülmektedir (Karaküçük, 1999).

2.7. BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME VE OYUN KURAMLARI

Endüstriyel üretim ilişkisinin toplum yaşamı üzerindeki etkileri yalnız çalışma yaşamını etkilemekle kalmayıp aynı zamanda bireyin kendine ayırdığı, özgürce kullanabileceği zaman dilimini de biçimlendirmektedir (Aslan, 1994).

Boş zaman değerlendirme konusunda, bireysel davranış farklılıklarının nedenleri üzerinde pek çok araştırma yapılmış ve standart değişkenler olarak gelir ve cinsiyet faktörü ele alınmıştır. Ancak bu değişkenlerin boş zaman değerlendirmede görülen farklı davranışları açıklamada yetersiz kaldığı görülmüştür. Bu konulardaki eksikliği gidermek amacıyla telafi ve benzerlik kuramları oluşturulmuştur (Kongar, 1979).

Bireyin boş zaman değerlendirme davranışlarını açıklamada kullanılan yaklaşımlar, birbirinden farklı bakış açıları getirerek, farklı açılardan ve ölçütlerden hareket ettikleri görülmektedir. Bu yaklaşımlar telafi, benzerlik, çevre etkileşim, fırsat ve oyun kuramları olarak değerlendirilmiştir (Aslan, 1994).

2.7.1. Telafi Kuramı

Bireyin, boş zaman değerlendirme eğilimini, iş ve boş zaman ilişkisi boyutu ile açıklayan yaklaşımdır. Bireyin, saklayıp koruyamayacağı bir enerji ile dolu olduğu görüşünden hareket eder. Enerji, belli bir noktaya kadar birikince korunamaz. Türlerin hayatta kalmak, yaşamak için gerekli olmayan enerjileri vardır. Buna fazla veya artık enerji denilebilir ki bu, oyun yoluyla dışarı atılır. Böylece bireydeki gerginlik azalır. Bu açıdan spor etkinlikleri değerlendirilecek olursa, spor bireyin biyolojik ve psikolojik(bedensel ve ruhsal) gelişimini sağlayan bir eylem biçimidir. Bireysel gibi görülen spor; imkân, hedef, sayıtlı ve icra şekliyle toplumsaldır, sosyal bir çerçevede olup biter. Serbest zaman değerlendirmede sıkça başvurulan yollardan

birisidir. Bununla beraber bireyin sahip olduğu fazla enerjiyi kullanma imkânı vermesi nedeni ile de oldukça önemli bir role sahiptir (Aslan, 1994).

2.7.2. Benzerlik Kuramı

Bireyin daha önceden bildiği ve geçmiş yaşamında olumlu izler bırakan aktivitelerin aynısını veya benzerini, sonraki yıllarda gerçekleştirmesi söz konusudur. Aktivite türünün değişmesi, bireyde eski aktivitenin çağrıştırdığı anıların sona ermesi ve güven duygusunu yitirmek anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, yeni aktivitelere katılma konusunda duyulan bu belirsizlik ve endişe ile birey, eski, bildiği aktivitelere yönelmektedir. Bireyin çocukluk döneminde katılmış olduğu aktivitelerin çok renkliliği ileriki dönemlerde isteyerek ve yaptığında mutlu olacağı, kendini güvende hissedeceği etkinlikleri de çeşitlendirir. Bu kuram özellikle boş zaman aktivitelerini düzenlemede göz önünde bulundurulmalı, yapılan etkinlikler bireyin ya da grubun önceden bildiği ve geçmiş yaşamında olumlu izleri olan aktivitelerden seçilmeye dikkat edilmelidir (Aslan, 1994).

2.7.3. Çevre Etkileşim Kuramı

Bireyin en yakın sosyal çevresi olan ailesi, arkadaşları ve iş arkadaşları ile etkileşimi sonucunda oluşan toplumsallaşma düzeyi, onun boş zaman davranışını yapılandıracağı ifade edilmektedir. Ailede, aile üyeleri ile başlayan toplumsallaşma, bireyin boş zaman aktivitelerine katılımı için aranan beceri, deyim, beğeni duygusu; değer ve tutumların kazanılması ve alışkanlıkların yerleşip geliştirilmesi için son derece önemlidir (Kaya, 2003).

Yine bu kurama göre, bireyin boş zaman davranış eğiliminin ortaya çıkmasında rol oynayan aile çevresinden sonra, bireye en yakın sosyal çevre olarak arkadaş grubu gelmektedir. Küçük informâl grup niteliğinde olan gruplar, bireyi belli bir boş zaman kalıbını gerçekleştirme, onu sürdürme konusunda teşvik edici ve yönlendirici etkiye sahiptir. Aynı zamanda birey, yetişkinlik yıllarında, geçmiş yaşamında alışkanlık kazandığı, aktivitelere benzer aktivitelere katılan grupları seçme eğilimi gösterebilmektedir (Kaya, 2003).

2.7.4. Fırsat Kuramı

Çevre etkileşim kuramının aksine, bireyi makro boyutta bir fiziki çevre içinde ele almaktadır. Buna göre, bireyin içinde yaşadığı yerleşim yerlerinin fiziki ve sosyal yapı özellikleri ile bu çevrede mevcut boş zaman değerlendirme kaynaklarının taşıdığı özellikler açısından elde edilebilirliği, boş zaman davranış eğiliminin yönlenmesinde önemli belirleyici faktörlerdir. Bu kuram çerçevesinde bireyin boş zaman aktivitelerine katılımının, gelir, eğitim ve sınıf farklılıkları kullanıldığında, bireyin eğitim, meslek ve gelir düzeyinin yükselmesi ile o çevrede yer alan boş zaman fırsatlarından yararlanma düzeyinin de arttığı saptanmıştır (Kaya, 2003).

Bu kurama göre ayrıca bulunulan fiziki çevrede boş zaman değerlendirme olanaklarından faydalanma ve aktiviteye katılım düzeyi, boş zaman kaynaklarının fiziki elde edilebilirliğine, maliyet özelliklerine göre de değişiklik gösterebilmektedir. Uygun koşulların mevcudiyeti ve kaynağın elde edilebilirliği, bireyin motivasyonunu artırarak, boş zaman değerlendirme tercihini yönlendirmektedir. Bunun aksi bir durumda, yani kaynakların yetersizliğinden ortaya çıkabilen sınırlılıklar ise bireyin boş zaman aktivitesine katılımında engelleyici olabilmektedir (Aslan, 1994).

2.7.5. Oyun Kuramları

Oyun, özgürce yapılan, tamamen emredici kurallara uygun olarak, belirli zaman ve mekân sınırları içerisinde bizatihi bir amaca sahip olan bir gerilim ve sevincin duygusuyla alışılmış bir hayattan başka türlü olmak bilincinin eşlik ettiği iradi bir eylem veya faaliyettir (Çamlıyer, 1997).

Oyun hemen herkes tarafından yaratılabilecek bir eğlence kaynağı ve boş zamanları değerlendirme unsuru olarak ele alınmaktadır. Bu bakımdan “Oyun emeğin yavrusudur” denilebilir. Birey doğumdan aktif iş yaşantısına kadar oyunlar aracılığı ile fiziksel ve ruhsal olarak gelişimini sürdürür ve birçok olayı yaşayarak kendi düşüncesini de geliştirir (Çamlıyer, 1997);

- **Yaşama Hazırlık Kuramı:** Oyun içgüdüsel ve eğitsel deneyimin bir parçasıdır. Oyun aracılığı ile birey, yaşamın daha sonraki dönemlerinde izlenecek şeylerin deneyimini yapar.
- **Taklit, Tekrar Kuramı:** Oyun, kalıtımsallık ve içgüdüsellik temeline dayanır. İnsan, oyun aracılığı ile atalarının yaptığı koşma, sıçrama, fırlatma gibi eylemleri yineler. Bireyin yaşamı boyunca, daha önce türünün geçirmiş bulunduğu gelişme seyrini geçireceği varsayılmaktadır.
- **İçgüdü Kuramı:** Oyun tamamen içgüdüsel ve otomatik tepki, dürtü, iştah ve iç dürtülere dayanır. Oyun içgüdü, insanlarla ve belki de hayvansal yaşamın diğer biçimleri arasında ortak bir etken olarak kişiyi içgüdüsel davranmaya iter.
- **Dinlenme Kuramı:** Oyun, zevk verici olduğundan insan tarafından aranır. İşten, zorlanmadan ve yaşam mücadelesinden kurtuluştur ve doyumla sonuçlanır. Oyun, bireyin baskı ve gerilimlerini dindirmesinin yoludur.
- **Yeniden Yaratma Kuramı:** Oyun çalışmadan sonra doğal olarak gelen ve enerjiyi tazeleyen, canlandıran ve tekrar depolayan bir değişiktir. Bu bakımdan dinlenme kadar gerekli olan oyun faktörü kişiye yaratma gücünü verir.
- **Kendini İfade Etme Kuramı:** Oyun eylem için doğal bir dürtüdür. Oyun ya da boş zaman etkinliği ile birey, başarıya ulaşma isteklerinin doyumu, paylaşma, yaratma, tasvip görme, kişiliğini ifade olanağı bulur.
- **Yaşam Etkinliği Kuramı:** Oyun, oyunu oynayan kimsenin oynarken yaptığı şeylerden hoşlandığını, onlara karşı bir ilgi duyduğunu gösterir. Bu hareketin oyun ya da iş olduğunu tayin eden şey, bir kimsenin ne yaptığı değil, yaptığı şeye karşı aldığı tutum ve duyduğu his olarak ifade edilmektedir. Buda kişinin yaşam etkinliğini arttırmaktadır.

3. REKREASYON VE REKREATİF FAALİYETLER

Rekreasyon; yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince recreation kelimesinden gelmektedir. Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde boş zamanı değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu ise, bireylerin ya da toplumsal kümelerin boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır (Karaküçük, 1999).

Rekreasyon; bireyin serbest zamanında gönüllü olarak seçtiği zevk verici aktivitelere katılma eylemi olarak tanımlanabilir. Katılma eylemi içinde basitçe yer almaktan ziyade, giderek katılma sırasında uğraşılan heyecan verici deneme görüşü ağırlık kazanmaktadır. Rekreasyon toplumda oldukça büyük bir ekonomik güç, hükümetin önemli bir sorumluluk alanı ve milyonlarca kadın ve erkek için bir istihdam kaynağı olan sosyal bir kurum olarak kabul edilmelidir (Çakıroğlu, 1998).

Rekreasyon; insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan diliminde (zamanda) gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklerdir (Hazar, 2003). Kavramın daha geniş açıklanabilmesi şu tanımlayıcı temel ifadelerden kullanılmaktadır (Çakıroğlu, 1998);

- Rekreasyon, boş zamanda yapılır. İş değildir. Kâr gayesi taşımaz.
- Rekreasyonda kişi; gönüllü olarak ve tamamen kendi arzusu ile katıldığı etkinliklerde bulunur.
- Rekreasyon faaliyetleri, katılana zevk veren mutlu eden ve neşelendiren bir tarzda olur.
- Rekreasyon faaliyetleri, toplumsal fayda sağlar.
- Toplumsal değerlere aykırı değildir. Yemek yemek, uyumak gibi hayati önem taşımaz.

Rekreasyon kavramının, etkinlik çeşitleri ve uygulama amaçlarına göre; bir rekreatif faaliyetin, iş veya yarı boş zamanda olup olmadığı konusunda zaman zaman bazı farklılıklar çıkmaktadır. Katılımcıların yaklaşımlarına göre, bu farklılıkları belirlemenin güçlüğü bilinmektedir. Ancak, ortak özellikler dikkate alınarak ve örneklendirilerek olay, şu şekilde açıklanabilir. Örneğin herhangi bir işte çalışıp para kazanan iyi düzeydeki bir amatör basketbolcu, voleybolcu ve yahut da bir güreşçi iş saatlerinin dışında kalan saatlerinde kulübünde spor yapmaktadır ve bu

çalışmaları karşılığında da ayrı bir para almaktadır. Bu durumda, kişinin gerçek çalışma zamanı dışında kalan zamanı da bir ikinci iş için ayırmış olmaktadır. Zorunlu olarak antrenmanlara ve yarışmalara katılmak ve antrenörünün koyduğu kurallar ve programa uymak durumundadır (Çakıroğlu, 1998).

Bütünüyle işe harcanan zaman dışında, yine işle ilgili doğrudan veya dolaylı olarak işe gidiş gelişte harcanan zaman, temizlik, hazırlık veya öğle tatillerinde geçen zaman da boş zaman ya da iş zamanı olarak değerlendirilebilir. Örneğin; işe gidiş geliş saatlerinin kitap okumak, sohbet etmek veya başka bir eğlenceli oyun oynayarak değerlendirilmesi mümkündür. Bu durumda bir boş zaman ve bunun değerlendiriliyor olması söz konusudur (Hazar, 2003).

İşlevsel yaklaşım; motivasyonların, anlamların, var olma özgürlüğünün ve işlevlerin önemini vurgularken, süreç yaklaşım, zaman, etkinlikler, deneyimler üzerinde durmaktadır. Rekreasyonun tanımlanması konusunda rekreasyonun zaman kavramıyla açıklanması fikri, bir artık zaman yaklaşımını gerektirmiştir. Bu yaklaşım, sadece rekreasyona ayrılan zamanı izole etmek ve bu amaçla kullanımı konusunda, başka herhangi bir taahhütte bulunmak eğilimini sergiler (Çakıroğlu, 1998).

Bu nedenle, rekreasyonun boş zamanı kullanmanın bir biçimi olarak kavranması, bu yaklaşımın önemli bir parçasını oluşturur. Bununla birlikte rekreasyonu tek başına zamanla ilişkilendirerek kullanmak, zamanı rekreatif etkinliklere ayrılabilen ve ayrılamayan zaman olarak ayırmanın güçlüğüdür. Artık zaman yaklaşımının mantığı, rekreasyonun ne olursa olsun boş zaman içerisinde yapılmasıdır. Yani, rekreasyon kişinin boş zamanını kullanma sürecidir (Hazar, 2003).

3.1. REKREASYONA DUYULAN İHTİYACIN NEDENLERİ

Rekreasyona duyulan ihtiyaç, rekreasyon faaliyetlerin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı faydalardan ileri gelmektedir. Kişisel yönden; fiziki sağlık gelişiminin yaratılması, ruh sağlığı kazandırılması, insanı sosyalleştirmesi, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirmesi, çalışma başarısı ve iş verimine etkisi, ekonomik hareketlilik, insanı mutlu etmesidir (Çakıroğlu, 1998);

- **Fiziki sağlık gelişimi yaratır:** İnsanın teknolojik imkânları kullanıp modern hayata geçmesiyle beraber insanın az enerji sarfıyla yaşıyor olması, bazı sağlık sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Rekreasyon faaliyetlerinde spor ve beden hareketleri geniş yer tuttuğundan yavaş hareketlerden doğan sorunların çözümlünü, sağlık ve zindelik sağlamaktadır.
- **Ruh sağlığı kazandırır:** İnsanın aile, okul veya iş hayatındaki sorunları onun sinir sistemini bozarak, yorulmasına ve dayanma gücünün azalmasına neden olabilir. Rekreatif faaliyetlerin seçiminde kişi özgür davranır. Bu kişiye özgürlük hissi tattırarak onun ruhsal zenginlik kazanmasına yardımcı olur.
- **İnsanı sosyalleştirir:** Daha çok gurupsal olarak gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler, insanın sosyal ilişkiler kurmasında ve geliştirmesinde büyük rol oynar. Nitekim yeni arkadaşlıkların oluşması, grup içinde yer edinme, yerini idrak edebilme ve diğer grup üyelerini tanıyabilme gibi çabalar, kişinin sosyal yaşantısını etkileyerek olgunlaşmasını ve toplum hayatına alışmasını sağlar.
- **Kişisel beceri ve yeteneğın gelişmesini sağlar:** İnsanın çoğu kez hangi düzeyde bir beceri veya yetenek düzeyinde olduğu anlaşılamaz. Bu durum kişinin isteyerek ve severek yaptığı bir işte ancak kendisini gösterebilir. Herhangi bir faaliyeti rekreatif amaçlarla yapan kişi, bu faaliyet için beceri ve yeteneğın ortaya çıkmasını, faaliyete katılan yetenekli diğer kişilerle kültürel ve sosyal ilişkiler kurarak ve devamlı çalışarak sağlayabilmektedir.
- **Yaratıcı gücü geliştirir:** Rekreatif faaliyetler, insanın her yaş dönemindeki yaratıcılık gücünün ortaya çıkmasına ve bu gücün geliştirilmesine hizmet eder. Rekreatif etkinliklere katılımı yapılacak denemeler kişinin gizli kalmış yönlerini ortaya çıkartır.
- **Çalışma başarısı ve iş verimini artırır:** Rekreasyon, uygun faaliyet seçimi yapmak, organize bir programa katılmak şartı ile iyi bir lider önderliğindeki kişinin o verimini artırmakta ya da başarısına olumlu katkı sağlamaktadır.

- **Ekonomik hareketi geliştirir:** Kişi boş zamanlarını değerlendirirken, seçeceği etkinlik çeşidiyle ekonomik işlevi olan bir üretim sağlayabilmektedir. Kişi ürettiği malda esas amaç olarak rekreatif bir faaliyeti güdüyorsa, bu malı paraya dönüştürse dahi bir rekreasyon faaliyetinde bulunuyor demektir.
- **İnsanı mutlu eder:** Rekreasyonun esas gayelerinden birisi insanın mutluluğunu sağlamaktır. Günümüzde mutlu, sağlıklı ve çağdaş insan rekreasyonla uğraşan insandır. Nitekim iyi değerlendirilen boş zamanlar insanlara mutluluk getirebileceği gibi, değerlendirilmeyen boş zamanlar da insanlar için mutsuzluk kaynağı olabilmektedir.
- **Toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar:** Aynı konu üzerinde yapılan bir rekreatif faaliyet içinde toplumun her kesitinden insanlar bir arada bulunabilmektedir. Bugünkü toplumlarda değişik birçok faktör insanları birbirinden ayırmaktadır. Rekreasyon faaliyetleri, gruplar arasındaki bu çatışmanın azaltılmasında önemli rol oynamaktadır.
- **Demokratik toplumun yaratılmasında imkân sağlar:** İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif faaliyetler önemli rol oynar. Kişinin rekreatif faaliyetlerle kazanacağı belli kurallar içinde yaşamak, bu kurallara uymakta ve uygulamakta zorluk çekmemek, başkalarının haklarına saygılı olmak, böylece medeni bir toplum oluşturmaya katkıda bulunmaktadır.

3.2. REKREASYON VE ÇEVRE İLİŞKİSİ

Çevre, insan faaliyetleri ve canlı varlıklar üzerinde zaman içerisinde dolaylı ya da dolaysız bir etkide bulunabilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik ve toplumsal etkenlerin belirli bir zamandaki toplamıdır. Çevre bir başka ifade ile insan ve diğer tüm canlı varlıklar ile birlikte, doğanın ve doğadaki insan yapısı öğelerinin bütünüdür. Her iki yönüyle de çevre, yani hem doğal çevre hem de insan yapısı çevre olarak insanoğlunun esenliği ve temel insan haklarından yararlanılması için ve hatta hayatın kendisi için gerekli görülmektedir (Altuğ, 1990).

Burada doğal çevre, doğal etki ve güçlerin oluşturduğu, taratılmış insan müdahalesine maruz kalmamış veya bütün bir müdahalenin henüz değiştiremediği

doğal varlıkları ifade etmektedir. Yapay çevre ise, insanlığın var oluşundan bugüne kadar süregelen sosyo-ekonomik evrim sürecinde, doğal çevreden de yararlanarak insan eliyle oluşturulan değerdir. Yapay çevre, doğal çevreden yararlanabildiği ölçüde gelişmiştir (Altuğ, 1990).

Çevre, insanı etkileyen tüm dış ortam ya da şartları içermektedir. Bir anlamda organizmanın gelişme ve hayatını etkileyen etkenler ve tüm dış koşulların toplamıdır (Ünlü, 1991). Bu etkenler ve dış koşullar şunlardır (Altuğ, 1990);

- Bir yerleşim, iklimsel, yapay ya da doğal fiziki ve coğrafi unsurlarla belirlenen fiziki çevre.
- Doğal öğelerin bir arada yer almalarıyla oluşan doğal çevre.
- Tarihi yapıların yoğun olarak yer aldığı mekânlar olarak tarihi çevre.
- İnsanların yaşadığı ortamdaki psikolojik durumlardan oluşan psikolojik çevre.
- Birlikte yaşamdan doğan toplumsal çevre.
- Kentlerde oluşan yapay çevre.
- Çalışma şartları, gelir durumlarının oluşturduğu ekonomik çevre.

Rekreasyon ve çevre ilişkisi, insanların monotonluktan, sıkıcı bir şehir hayatından ve hareketsizlikten kaçış olarak, özellikle açık alanları rekreatif etkinliklerinde tercih etmeleri sonucu daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır (Ünlü, 1991).

3.2.1. Rekreasyonun Çevreye Olumsuz Etkileri

Rekreasyon etkinlikleri, etkinlik çeşidine göre, değişik çevrelerde birçok ekolojik bozulmalara neden olabilmektedir. Örneğin kıyı bölgelerde ve göl kenarlarında, birçok kimsenin barınmada ve etkinlikte bulunmaları sonucu sahil kumları, otomobil ve insan çiğnemeleri sonucu erozyon başlatmakta ve kumlar tarım arazilerine akarak, onların verimsizleşmelerine neden olmakta, aynı zamanda göllerde olumsuzluklara yol açmaktadır (Pehlivanoğlu, 1987).

Rekreasyon etkinliklerinin çevreye olan en olumsuz sonuçları kuşkusuz ateş ve çöp olarak kendini göstermektedir. Dikkatsiz ve kontrolsüz yakılan bir ateş güzel bir doğa parçasını içindeki bütün canlılarıyla beraber korkunç bir şekilde yok edebilmektedir. Çöp ise, özellikle sportif amaçlı yapılan rekreatif etkinliklerde büyük

bir sorun teşkil etmektedir. Sporcularda, gelişmemiş çevre bilinci doğayı bir çöplüğe dönüştürebilmektedir (Pehlivanoğlu, 1987).

Özellikle, dağcılık sporunda, ana kamp yerleri bir çöplüğü andırmaktadır. Sporonun, genellikle doğadaki olumsuz etkilerini, su sporları yapan sporcuların seyircilerin nehirlere, ırmaklara, göllere verdikleri zarar, kış sporları yapan sporcu ve seyircilerin ormanlara ve dağlara verdikleri zarar ile doğaya yönelik kitle veya sağlıklı yaşam sporlarını yapan insanların oluşturdukları zararlar olarak gösterdiği söylenebilir (Kavruk, 2002).

Ancak, sporcuların büyük bir kısmı bu konuda, çevreye karşı duyarlı ve kendilerini doğaya karşı çok yakın hissederek, doğanın korunması ve bozulmadan öyle kalmasına önem vermektedirler. Rekreasyon ve çevrenin olumsuz ilişkisine bir diğer örnek, boş zamanını avlanmakla geçirmek isteyen insanların, bilinçsizce bu işi yapmaları sonucu, hayvanların neslinin yok olmasına kadar giden bir doğa tahribatına yol açmalarıdır. Mevsim dışı ve uygun olmayan yöntemlerle yapılan avlanmalar, canlılara büyük zarar vermektedir (Akesen, 1983).

3.2.2. Rekreasyonun Çevreye Olumlu Etkileri

İnsanların boş zamanlarını olumlu etkinliklerle değerlendirebilme bilincine ulaşmaları belirli bir eğitim almalarını gerektirmektedir. Bu eğitim ise, kişilere, boş zamanlarını çevreye zarar vererek değil, bilakis çevreyi koruyarak ve zenginleştirerek değerlendirmesi davranışını kazandıracaktır. Doğada beslenme artıklarından diğer canlılar istifade etmektedirler. Burada çöp ile doğada kaybolacak ya da canlıların yiyebilecekleri artıkları ayırmak gerekir (Semenderoğlu, 1996).

Çevrenin rekreasyon amaçlı kullanım talebinin artması sonucu kent içi veya kent dışı yeni düzenlemelere gidilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Kent içinde, düzgün, amaca uygun ve çevre güzelliğine katkı sağlayacak parklar, yeşil alanlar, oyun ve spor sahaları gibi yerler yapılacaktır (Semenderoğlu, 1996).

Kent dışında ise, doğanın korunması daha dikkatli olacaktır. Bu amaçla yasal düzenlemelerle beraber, vahşi doğanın korunması, rekreasyonistler için belirli bölgelerin düzenlenmesi gibi uygulamalar yapılacaktır. Milli Parklar çoğaltılacak ve doğal yaşam denetim altına alınacaktır (Semenderoğlu, 1996).

3.3. REKREASYON VE REHABİLİTASYON

Rehabilitasyon rekreasyonu; bakım evleri, çocuk esirgeme kurumları, hastaneler, cezaevleri, rehabilitasyon merkezleri ve özel eğitim kurslarında yapılan bedensel ve ruhsal gelişim amaçlı rekreatif etkinliklerdir. Bu rekreatif etkinlikler toplum içerisinde önemli bir yere sahip olan ve toplumun tamamının huzur ve refahı için göz ardı edilemez olan bu grupların rehabilitasyonunda önemli bir rol oynar. Bu düşünce ile denilebilir ki rehabilitasyon ve rekreasyon işbirliği toplum için önemli bir araçtır (Başoğlu, 2004).

Rehabilitasyon merkezlerindeki rekreasyonun işleyişini ve etkilerini altı madde halinde incelemek gerekir. Bunlar öğrencilerde; fiziksel gelişim, zihinsel gelişim, ruhsal ve duygusal gelişim, dil gelişimi, ailelerde ise yaşam motivasyonunun yükseltilmesi ve çalışanlar için ise iş verimliliğinin artırılması olarak sınıflandırabilir (Başoğlu, 2004).

3.3.1. Fiziksel Gelişime Etkileri

Fizik tedavi seanslarında, sorunlu olan bölgeye, geçerli bir program çerçevesinde iyileştirme ve/veya tedavi çalışmaları uygulanır. Rekreatif etkinliklerde ise birey, fizik tedavi seanslarına paralel olarak fiziksel gelişimine katkı sağlayacak, fizik tedavi ve rehabilitasyon sürecini hızlandıracak, bedensel hareketler ve sportif etkinlikler yapar. Böylelikle fizik tedavi seansını destekleyici ve iyileşme sürecini hızlandırıcı etkinlikleri eğlenceli ve motive edici bir şekilde yapmış olur (Dikkaya, 1979).

Fizik tedavi seanslarında yapılan uygulamalar sadece sorunlu olan bölgeye yönelik olduğundan birey zaman zaman sıkılmakta ve hatta fizik tedavi seansına katılmak istememektedir. Bu sorunu gidermek için ise yapılan rekreatif etkinliklerde birey fiziksel gelişimin yanında motive edilirdir. Yapacağı çalışmanın kendisi tarafından seçmesine izin verilir (fiziksel gelişime katkı sağlayacak etkinlikler dâhilinde). Sıkıldığı veya yapmak istemediği durumlarda ise alternatif olabilecek, farklı bir etkinliğe geçme olanağı sağlanır. Ancak rekreatif etkinlikler asla bir fizik tedaviyi amaçlamaz. Sadece fiziksel gelişime katkı sağlamayı hedefler (Dikkaya, 1979).

3.3.2. Zihinsel Gelişime Etkileri

Bireysel eğitim diye adlandırdığımız bire bir eğitimde zihinsel engelli birey sırasıyla kişisel becerileri, kavram becerileri ve akademik becerileri edinir. Fakat zihinsel engelli bireylerde öğretebilmenin yanı sıra öğrendiklerini de kalıcı hale getirebilmek bir o kadar zordur. Verilen eğitimi eğlenceli ve kalıcı bir hale getirebilmek için bireysel derste işlenmiş veya işlenmekte olan konular rekreatif etkinliklerde dramatize edilerek tekrar ve eş zamanlı olarak işlenir (Başoğlu, 2004).

3.3.3. Ruhsal ve Duygusal Gelişime Etkileri:

Ruhsal ve duygusal gelişimi destekleyici rekreatif etkinlikler sosyalleşmeyi, özgüven becerisini, sosyal uyum becerisini ve yaşam motivasyonunu hedefler. Bu amaçla yapılan rekreatif etkinlikler grup etkinliği olarak yapılır. Amaca ve gruba en uygun etkinlik seçilir. Grup üyelerinin etkinliğe aktif olarak katılımı sağlanır. Grup liderinin veya eğiticinin, katılımcıların aktif hale gelebilmesi ve motive olabilmesi için kurduğu diyaloglara ve verdiği yönergelere özen göstermesi gerekmektedir. Etkinlik boyunca grup üyelerinin motivasyon ve ilgi düzeylerini sürekli kontrol etmelidir. Oluşabilecek problemleri baştan sezinlemeli ve çözmelidir. Açık alan etkinlikleri ise; kültürel, sanatsal, sportif ve yaşam motivasyonu artırma amaçlı yapılan geziler, organizasyonlar ve yarışmalardır (Alay, 2000).

3.3.4. Dil Gelişimine Etkileri

Dil gelişimine katkı sağlamak amaçlı yapılan rekreatif etkinlikler; özgüven becerisini, diyafram kullanmaya yönelik çalışmaları ve konuşma organlarını olabilen en yüksek düzeyde kullanmasını ve pratik yapmasını hedefler. Dil gelişimi amaçlı rekreatif etkinlikler; sahne oyunları, drama çalışmaları, bu amaca yönelik eğitsel oyunlar, yarışmalar, spor, üflemeli çalgılar ile müzik yapma ve havuz oyunlarından oluşur (Başoğlu, 2004).

Bu tür rekreatif etkinlikler yardımı ile toplumların sahip oldukları dilleri sürekli bir gelişim kaydetmişti. Böylece rekreasyon kültürel gelişimde önemli bir rol sahibi olmuştur. Hiç şüphesiz günümüzde bu tür rekreatif faaliyetlerin toplum içindeki yaygınlaşması kültürel gelişimin de hızını olumlu yönde artıracaktır (Başoğlu, 2004).

3.3.5. Ailenin Yaşam Motivasyonunun Yükseltilmesindeki Etkileri

Günümüz toplumunun önemli bir kesiminde engelli olmak maalesef bir ayıp, önemli bir kusur olarak hala görülmekte ve bunu her fırsatta da engelli bireye ve ailesine hissettirmektedirler. Sosyal çevrenin bu olumsuz tutumlarından dolayı engelli bireyin ailesi de olumsuz olarak etkilenmekte, yaşam motivasyonu ve yaşama isteği azalmakta ve hatta bazı ailelerde psikolojik sorunlar ortaya çıkmaktadır (Arlı, 2000).

Engelli bir çocuğa sahip ailenin bulunduğu sosyal ortamda maalesef sürekli cevaplama gereken bazı sorular vardır. Senin çocuk ne zamandır böyle? Hiç iyileşmeyecek mi? Siz çocuğu yıllardır okula götürüyorsunuz ama hala iyileşmedi, hep böyle mi kalacak? gibi birçok anlamsız sorularla maalesef her gün karşılaşmakta ve ruhsal anlamda da olumsuz yönde etkilenmektedirler (Arlı, 2000).

Bu olumsuz sosyal çevrenin etkilerini azaltmak amacıyla rekreatif etkinlikler ailenin yaşam motivasyonunu yükseltmeyi ve engelli bir çocuğu olduğu gerçeğinin kabullenmesinde de yardımcı olmayı amaçlar. Bu bağlamda rekreatif etkinlikler, engelli bireylerin yeteneklerinin ve başarılarının sahnelenmesine, toplum tarafından kabullenilmesine ve yarışmalara katılarak başarı elde etmesine, velhasıl tüm yeteneklerini sergileme imkânı bulmasına bu hayatta bende varım; demesine önemli katkılar sağlamaktadır (Arlı, 2000).

3.3.6. İş Verimliliğine Etkileri

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde görev yapan eğitim personeli, kaliteli ve programlı bir eğitim yapabilmeleri için sahip olduğu yetilerinin yanında, sürekli birbirleriyle iletişim ve sinerji halinde bulunmaları ve bir ekip ruhunu oluşturmaları gerekmektedir. Bunun yanında eğitim personelinin moral seviyesinin yüksek olması da önemlidir. İş verimliliği alanında rekreatif etkinlikler; çalışanların moral ve motivasyon seviyesini yükseltmeyi, sosyalleşmesini, birbirlerine güven duymasını, bulunduğu iş ortamında mutlu olmasını, mesleki iş yaşamından dolayı oluşabilecek fiziksel ve ruhsal problemlerini oluşmadan önce engellemeyi veya iyileşme sürecine katkı sağlamayı ve çalışanların tümü arasında bir ekip ruhu oluşturmayı amaçlar (Efil, 1999).

Bu amaçlar doğrultusunda kapalı ve açık alanlarda etkinlikler ve organizasyonlar düzenler. Bu etkinlikleri; kurum çalışanları arasında yapılacak mini turnuvalar, kurum çalışanlarından oluşan tiyatro ve gösteri grupları, tüm çalışanlarla birlikte yapılacak doğa ve kültürel geziler, grup halinde yapılabilecek sportif, sanatsal ve kültürel etkinlikler, vb. olarak sıralayabiliriz. Rekreatif etkinlikler katılımcı türüne göre farklılık gösterse bile tüm etkinliklerde amaç yaşam motivasyonunu yükseltmek, var olan yeteneklerinin ortaya çıkmasına ve sunulmasına katkı sağlamak ve bireyin bedensel ve ruhsal gelişimine katkı sağlamaktır (Efil, 1999).

3.4. SANAYİLEŞME, KENTLEŞME VE REKREASYON

Yirminci yüzyılın son çeyreğinde, artık doğayı ve doğanın ayrılmaz bir parçası olan insanı, hatta tüm yaşamı tehdit eden birçok olumsuz faktör nedeniyle, günümüz insanının toplumsal ve fiziksel çevre koşulları ile denge durumu bozulmaya başlamış, sağlıklı ve mutlu olabilmesi güçleşmiştir. Bununla mücadele için insanlar sessizliğe ve doğaya yakın bir rekreasyona ihtiyaç duymuşlardır. Kentsel alanlarda yaşayanların, kent yaşamının monotonluğu ve bunalımından kaçma arzusu, turizm ve rekreasyon faaliyetlerini etkileyen önemli faktörlerden birisidir (Sağcan, 1986).

Denetlenemeyen hızlı sanayileşme süreci içinde doğa ve insan gerçeği ihmal edilmekte ve "çevre kirlenmesi" olarak bilinen bir dizi sorunun tüm yaşamı tehdit etmesine neden olmaktadır. Günümüz sanayi uygarlığı'nın insanı ise, büyük kentlerdeki yaşam şartları yüzünden bir bakıma "hasta insan" konumuna düşmüştür. Sanayileşmenin zorunlu sonucu olan kentleşme olgusu ise günümüzde dev ölçeklerde yaşanmaktadır. Kentsel nüfusun, toplam nüfusun içindeki payı gittikçe artmakta ve bir tür kent yaşamı egemenliği başlamaktadır (Sağcan, 1986).

Sanayi çağının başından bu yana izlenen kentsel yoğunlaşma olayı, gelecekte hemen tüm dünya ülkelerinde artan bir şekilde görülecektir. Büyük ölçeklerde ki kentleşmenin, insanın doğa ile tüm ilişkisinin kesilmesine neden olduğu, bireyi tekdüze bir sanayi ve kent yaşamının çeşitli baskılarına maruz bıraktığı ortadadır (Dikkaya, 1979).

Gelişmiş ülkelerde sorun yön ve biçim değiştirmektedir. Bu gibi yerlerde rekreasyon değerleri korunabilmiştir. Hem doğal hem de sosyal kültürel rekreasyon değerleri daha çeşitli ve kullanılabilir durumdadır. Fakat gelişmiş ülke kentlerinde de kentlileri kentsel rekreasyon değerleriyle ilgili tutan nedenler, genellikle sosyo-ekonomik kaygılardır. Diğer bir deyişle bu kentler, kentlerden uzaklaşma gereksinimi içinde olmakla birlikte kentlerden uzaklaşamayan insanlarla doludur. Kentlerde biriken yeni kalabalıklar çok ciddi bir konut ve enerji sorunu oluşturmaları yanında kent içi ulaşımı zorlaştırmaktadırlar (Sağcan, 1986).

Metro, ekspres yollar, kitle taşıt araçlarından, gökdelenlerin çatılarına yapılan helikopter alanları bu sorunlara çözüm bulmakla birlikte; bu defada kent yaşamının niteliğini bozmaktadır. Gürültü, kirlenme, grevler ve yoksulluk, cinayet, soygun, uyuşturucu ticareti ve hizmet yetersizliği sorunlarını çözümlenmede teknolojiye yetersiz kalmaktadır (Üsal, 1986).

Kentsel yaşamın sosyal ilişkiler üzerinde de bazı olumsuz etkileri görülmektedir. Kentler; toplumsal ilişkileri, günlük yaşamları, mesleki uğraşları bakımından köylere göre tamamen farklı toplumsal özellikler taşımaktadırlar. Kentlerde ilişkiler soyut, yüzeysel, kişisel olmayan ve sınırlıdır. İnsanlar genellikle birbirlerini tanımamakta, kent insanı toplumsal ilişkiler yönünden bölünmekle parçalanmaktadır. Yoğun ve kaçınılmaz bir kentleşmenin gelecekte insanların fiziki ve ruhî yapılarında değişikliklere yol açacağı kabul edilmektedir. Çünkü kentsel çevre, kentlinin içinde yaşadığı çağdaş ortam olarak insanın duyguları aracılığı ile psişik dünyasının oluşumunda birinci derecede rol oynayacaktır (Üsal, 1986).

İnsanoğlunun yaşam sürecinin değişik evrelerinde doğaya ve rekreasyona olan isteği de değişik nitelik ve boyutlarda olduğundan kentsel alanlarda bu isteği karşılayabilecek verilerin hem oluşturulması hem de geniş bir yelpaze içinde sunulması gerekmektedir. Oysa kentlerin statik ve işlevsel yapıları genellikle buna imkân vermemektedir. Buna karşın, insanın yaşamının fiziki bakımdan en aktif çağı olan gençlik yıllarının yaşayanlar için kentsel mekândaki rekreasyon alanlarının ve bu alanlarda ki rekreasyon çeşitlerinin önemi büyüktür (Sağcan, 1986).

Çocukluk devresi ise, kuşkusuz bu açıdan başlı başına özellikli bir konu oluşturmaktadır. Çünkü yetersizliklerin neden olacağı birikimler geleceğin kentlisinde çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilecek olan nevrozların da tohumlarını atmaktadır. Endüstrinin genellikle büyük yerleşim merkezlerinde yoğunlaşması ise; bu tür olguları daha da hızlandırmaktadır. Bunun yanında azalan çalışma saatleri ve dolayısı ile artan boş zamanlar, artan hareket olanakları, kentlinin rekreasyon gereksinimlerini çok büyük boyutlara çıkarmaktadır (Sağcan, 1986).

Buna karşın zaman etmeni, yeşil alanlar için gerekli imkânları azaltıcı biçimde gelişmektedir. Yeşil alanlardaki azalış (ağaç kesme eğilimi), kent içinde, yakın çevresinde bulunan ekim alanlarının, bağ ve bahçelerin konut veya üretim faktörleri yararına beton yığınları ile dolması, kötü konutların (gecekondu) sayısındaki artış ve ulaşım güçlükleri, arsa değerlerinin yükselmesi ve açık alanların azalması, kentlerin aralıksız, blok (büyük bir mahalle) görünümü kazanması hızlanmaktadır (Üsal, 1986).

Bu hızlı sanayi ve kent yaşamı içinde günümüz insanının: doğa ile tüm ilişkileri koparılmıştır. Hızlı teknolojik gelişme, dev ölçekteki üretim mekanizması ve aşırı kentleşmenin getirdiği olumsuzluklar bireylerin fiziksel ve toplumsal çevre ilişkilerine uyum sağlamakta güçlük çekmelerine ve giderek kronik bir yabancılaşma sürecini yaşamalarına sebep olmaktadır. Kentlerde yoğunlaşan çevre sorunlarıyla birlikte zorlaşan yaşam şartlarıyla da mücadele içinde olan günümüz insanı; bedensel, psikolojik ve sosyal sorunlarıyla içice yaşamak zorunda kalmaktadır. İnsanda ve onun yaşadığı çevrede oluşan bu olumsuz değişim, çağımız insanının rekreasyon gereksiniminin büyük ölçüde artmasına yol açmaktadır (Özkan, 1992).

Bu durumda kentli, zaman zaman rekreasyona ulaşmak amacıyla, bir parçası olduğu ancak koparıldığı doğaya geçici de olsa dönmenin yollarını aramaktadır. Bununla beraber kentte yaşayanlar yakın çevrelerinde ki doğal nitelikli, işlevsel kırsal rekreasyon alanlarının çok az bulunması ve var olanlarında giderek azalması; insanların ekonomik imkânları ve zamanları ölçüsünde, rekreasyonel amaçlarla çok daha uzak yörelerdeki rekreasyonel turizm alanlarına yönelmelerini zorunlu hale getirmektedir. Sonuç olarak günümüz insanı, sağlıksız ve monoton kent yaşamından

uzaklaşarak doğaya dönmekte, doğal turizm kaynaklarından da yararlanmak üzere doğada rekreasyon faaliyetlerine yönelmektedir (Özkan, 1992).

3.5. REKREASYON ETKİNLİKLERİNE KATILIM

Boş zaman etkinliklerine katılım bireylerin ayıracağı zamana, parasal imkânlarla, toplumun değişen kültürel yapısına göre farklılıklar göstermektedir. Bireylerin etkinlik seçiminde yaşanan çevre, yakın çevrede var olan imkânlar, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, yörenin gelenek ve görenekleri, bireyin yaşı ve cinsiyetinin yanı sıra, kendi kişilik ve arkadaş çevresi etkindir. Çevrenin önemli özellikleri, iklim, topografya, nüfusun yoğunluğu ve dağılımı, çevrenin zenginliği, tarihi gelişimi idari yapısı ve kültürel birikimleri o yöredeki boş zaman etkinliklerinin türlerini belirleyicidir. Boş zaman etkinliklerine katılım beraberinde birçok fayda sağlar, bu faydalar genel olarak şunlardır (Önal, 2007);

- Bireyin ruh sağlığının gelişmesini ve düzenlenmesini sağlar.
- Yeteneklerin bulunmasına ve geliştirilmesine yardım eder.
- Fiziki mutluluk sağlar.
- Yaşamı geliştirme amaçındadır.
- Yeni bilgi ve beceriler kazandırır.
- Çalışmayı verimli kılar ve verimliliği artırır.
- Üretime hizmet eder.

3.6. REKREASYONUN YARARLARI

Serbest zamanlar doğru değerlendirildiğinde, insanın zevkini, hevesini, yeteneğini, sorumluluk ve özgürlüğünü yaşama, zamanını doğru kullanma ve böylece kendini gerçekleştirme imkânı vermektedir (Çakıroğlu, 1998). Rekreasyon etkinliklerine katılmak ile kendimizi anlatmak, deneyimlerimizi diğer kişilerle paylaşmak, kendimizi başarılı görmek, başkalarıyla arkadaşlık kurmak ve onları tanımak, kişilik gelişimimizi tanımak ve kişilik gelişimimizi tamamlamak gibi olumlu sonuçlara ulaşabiliriz (Kılbaş, 2004). Rekreasyon etkinliklerinin kişiye sağladığı faydalar şunlardır (Önal, 2007):

- **İnsanların dinlenme ve eğlenme gereksinimi;** Serbest zaman değerlendirmesiyle karşılanarak onların hayata olan bağları güçlendirilir ve mutlu olurlar.
- **Kendini ifade etme gereksinimi;** Kişide sağlıklı bir kişilik geliştirmiş olur. Toplumda temel amaçlardan biri sağlıklı kişiliktir.
- **Keşfetme ihtiyacına cevap verir.** Yeni bir roman yazmak, resim yapmak gibi
- **Macera ve yeni tecrübeler edinme arkadaşlık gereksinimi;** İnsanların birlikte olma, arkadaşlık kurma, toplumsal ilişkiler ve işbirliği yapmaya yönelik gereksinimlerini karşılar. Özellikle takım oyunları birlik ruhunu geliştirir.
- **Fiziksel sağlamlık;** Serbest zaman etkinlikleri insana motor gelişimi ve daha iyi koordinasyon için fırsat sağlar
- **Zihinsel güçleri kullanma;** Forum, münazara, tartışma grupları, satranç, doğa incelemeleri, yazı yazmak, beste yapmak, şarkı söylemek, briç oynamak teknikle beraber aynı zamanda bir de zekâ işidir.
- **Hizmet duygusu;** Grup liderinin grubun gelişmesi karşısında hizmetten doğan duygu yoluyla mutlu olur. Bir bahçıvanın yetiştirdiği çiçeklerin onu mutlu etmesi de bunun gibi bir şeydir.
- **Dinlenme;** Heyecanlı ve sıkıntılı, güçlüklerle geçmiş bir günün sonunda hoşla giden bir Rekreatif faaliyet (TV izlemek, kitap okumak, sinema, tiyatro, spor yapmak v.s.) kişiyi dinlendirir. Dinlenme fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönde olabilir.
- **Güzellikten hoşlanma;** Rekreatif etkinlikler ve doğru bir rekreasyon eğitimi kişinin güzelliklerden hoşlanmayı öğrenmesini sağlar. Örneğin; manzaranın güzelliği, bahçeler, el sanatları, şiir, güzel bir mimari eserden etkilenme gibi.

4. BOŞ ZAMAN YÖNETİMİ VE REKREATİF FAALİYETLER: MEMUR EMEKLİLERİNİN REKREATİF FAALİYETLERİNİN ANALİZİNE İLİŞKİN BİR UYGULAMA

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlerinin analizini yapmaktır. Bu çalışmanın diğer bir amacı ise memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlerinin gelir düzeyleri, alışkanlıkları, zaman yetersizlikleri, sağlık problemleri ve aile içi problemleri arasındaki ilişkilerinin ortaya konulmasıdır.

Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını etkileyen faktörler nelerdir? Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımını gelir düzeyleri, alışkanlıkları, zaman yetersizlikleri, sağlık problemleri ve aile içi problemleri etkiler mi?

4.2. ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Çalışma, ankete katılan memur emeklilerinden anketi eksiksiz dolduran 400 kişi ile sınırlıdır. Yapılan bu çalışma, araştırmamız için hazırlanan anket soruları ile sınırlıdır. Yapılan bu araştırmanın varsayımları şunlardır:

- Memur emeklilerinin gelir düzeyleri rekreatif faaliyetlere katılımlarını etkilemektedir.
- Memur emeklilerinin alışkanlıkları rekreatif faaliyetlere katılımlarını etkilemektedir.
- Memur emeklilerinin zaman yetersizliği rekreatif faaliyetlere katılımlarını etkilemektedir.
- Memur emeklilerinin sağlık problemleri rekreatif faaliyetlere katılımlarını etkilemektedir.
- Memur emeklilerinin aile içi problemleri rekreatif faaliyetlere katılımlarını etkilemektedir.

4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma evreni olarak İstanbul ili genelinde yaşayan memur emeklileridir. Evren içerisinde ise örneklemeimiz; evren içerisinde rastgele seçilmiş 400 kişidir.

Bu araştırmada anket yöntemi uygulanmıştır. Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere yaklaşımlarını belirlemek için düzenlenen anket formu doldurması için dağıtılmıştır. Anket soruları “Çağımızda değişen sağlık bilincinin sportif rekreasyona katılım düzeyine etkisinin araştırılması Kütahya örneği” konulu yüksek lisans tezinden yararlanılarak geliştirilmiştir (Köycü Öpözlü, 2006).

Boş zaman yönetimi ve rekreatif faaliyetler memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlerini belirlemeye yönelik 5’li likert ölçeği kullanılarak hazırlanmış 5 soru ve demografik faktörlerin analizine yönelik 8 soru olmak üzere toplam 13 seçenekten oluşan düşünceleri belirtir bir anket oluşturulmuştur.

Uygulanılan ankette; 1. soruda , 4.soruda ve 5. soruda 5’li likert ölçeği ile (1=Kesinlikle katılıyorum, 2=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılmıyorum) oluşturulmuştur. 2. soruda 5’li likert ölçeği ile (1=Çok sık, 2=Sık, 3=Orta, 4=Nadiren, 5=Hiç) oluşturulmuştur. 3. soruda 5’li likert ölçeği ile (1=Çok önemli, 2=Önemli, 3=Orta, 4=Az, 5=Önemsiz) oluşturulmuştur.

Sorular düzgün ve anlaşılır bir Türkçe ile yazılmış ve kapalı uçlu sorular analizlerde değerlendirme açısından tercih edilmiştir. Anlamli olup olmadığı pilot bir çalışmayla test edilmiştir. Anlamli olduğuna kanaat getirildikten sonra yüz yüze görüşme ile ankete katılan kişilerin önce memur emeklisi olup olmadığı tespit edilmiş sonra da anketler doldurtulmuştur. Bu yöntemle 400 anket cevaplanmıştır.

4.4 ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Anketlerden elde edilen verilerin yüzde ve frekans dağılımları çıkarılmış, rekreatif faaliyetlerin analizi için T testi ve ANOVA analizleri yapılarak

değerlendirilmiştir. Verilerin analizi için SPSS 11,5 istatistiksel paket programı kullanılmıştır.

4.4.1. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

Bu bölümde memur emeklilerinin demografik özellikleri incelenmektedir.

Tablo 1: Cinsiyetlerin Dağılımları

	Sıklık	Yüzde %
Bay	276	69,0
Bayan	124	31,0
Toplam	400	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların (%69)’u erkek, (%31)’i bayanlardan oluşmaktadır. Katılımcı erkek emekliler bayan emeklilerden (%38) daha fazladır. Bu fazlalığın nedeni Türkiye’de daha önceki dönemlerde memur çalışanlar arasında erkeklerin daha çok olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 2: Medeni Durum Dağılımları

	Sıklık	Yüzde %
Evli	226	56,5
Bekâr	110	27,5
Boşanmış	64	16,0
Toplam	400	100,0

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcıların (%56,5)’u evli, (%27,5)’u bekâr, (%16)’sı boşanmıştır. Katılımcılar arasından evli olanlar (%29) bekârlardan ve (%40,5) boşanmış olanlardan fazladır. Katılımcılar arasında bekâr olanlar ise boşanmış olanlardan (%11,5) daha fazladır. Araştırmaya katılan katılımcılar arasında en düşük orana boşanmış olanlar sahiptir, boşanmış olanlar grubun 5’de 1’inden daha azdır. Memur emeklilerinin evli ve boşanmış olanlarının oranlarına bakıldığında evliliklerin yaklaşık 7’de 1’i boşanma ile sonuçlanmaktadır.

Tablo 3: Yaş Dağılımları

	Sıklık	Yüzde %
40 ve altı	105	26,3
41–50 arası	121	30,2
51–60 arası	102	25,5
61 ve üzeri	72	18,0
Toplam	400	100,0

Tablo 3’de görüldüğü gibi katılımcıların (%26,3)’ü 40 ve altı yaşta, (%30,2)’si 41–50 yaş arasında, (%25,5)’i 51–60 yaş arasında, (%18)’i 61 ve üzeri yaşta. Katılımcılar içinde en düşük orana 61 ve üzeri yaş grubu sahiptir. Diğer gruplar (%5)’lik bir oran içerisinde dağılım göstermektedir. Bu veriler ışığında memur emeklilerinin altmış yaş sonrası ölüm oranları diğer yaş gruplarına göre yüksektir.

Tablo 4: Ev Sahibi Olma Dağılımları

	Sıklık	Yüzde %
Kira	241	60,2
Kendimizin	159	39,8
Toplam	400	100,0

Tablo 4’de görüldüğü gibi katılımcıların (%60,2)’si kira da oturuyorken, (%39,8)’inin oturduğu ev kendine aittir. Ev sahibi olmayan katılımcıların sayısı ev sahibi olan katılımcıların sayısından (%20,4)’ü kadar kişi daha fazladır. Memur emeklilerinin ev sahibi olma oranlarının düşük olmasının nedenleri arasında Tablo 6 de görüldüğü gibi gelir düzeylerinin düşük olması ve sahip olduğu gelir seviyesi iş yaşamında da düşük olması nedeniyle ev sahibi olma oranları düşüktür.

Tablo 5: Eğitim Durumlarının Dağılımları

	Sıklık	Yüzde %
İlköğretim	118	29,5
Lise	169	42,2
Lisans	70	17,5
Y.Lisans Doktora	43	10,8
Toplam	400	100,0

Tablo 5’de görüldüğü gibi katılımcıların (%29,5)’i ilköğretim, (%42,2)’si lise, (%17,5)’i lisans, (%10,8)’i yüksek lisans veya doktora eğitimi almıştır. Lise eğitimi alanlar (%42,2) oranı ile en büyük grubu oluşturmaktadır. Türkiye’de lisans ve üzeri eğitim görenler memurluğa yönelmemiştir. Memurların 10’da 7’si lise ve altı eğitim seviyesine sahiptir. Bu durum aynı zamanda Türkiye’de ki memur alımlarında eğitim düzeyi olarak bir dönem esnek olduğu da anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Gelir Dağılımları

	Sıklık	Yüzde %
600 TL ve altı	89	22,3
601–950 TL arası	147	36,8
951–1500 TL arası	90	22,4
1501 TL ve Üzeri	74	18,5
Toplam	400	100,0

Tablo 6’da görüldüğü gibi katılımcıların (%22,3)’ü 600 TL ve altı, (%36,8)’i 601-950 TL arası, (%22,4)’ü 951-1500 TL arası, (%18,5)’i ise 1501 TL veya üzeri aylık gelire sahiptir. Verilerde de görülmektedir ki memur emeklilerinin büyük bir kısmı aylık gelir olarak binbeşyüz Türk lirasının altındadır.

Tablo 7: Tatile Gitme Dağılımları

	Sıklık	Yüzde %
Evet	224	56,0
Hayır	176	44,0
Toplam	400	100,0

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların (%56)’sı tatile gidiyorken, (%44)’ü tatile gitmemektedir. Memur emeklilerinin tatile gitme oranlarının düşük olmasındaki en büyük etkenlerden biride aylık gelir düzeylerinin düşük olmasıdır. Bu oran gelir düzeylerindeki düzenlemelerle artacaktır.

Tablo 8: Kısmi Zamanda Çalışma Dağılımları

	Sıklık	Yüzde %
Evet	214	53,5
Hayır	186	46,5
Toplam	400	100,0

Tablo 8’de görüldüğü gibi katılımcıların (%53,5)’i kısmi zamanda çalışırken, (%46,5)’i kısmi zamanda çalışmamaktadır. Memur emeklilerinin emekli olmalarına rağmen kısmi zamanda çalışıyor olmalarının önemli nedenlerinden biride hiç şüphesiz aylık gelir düzeylerinin düşük olmasıdır.

4.4.2. REKREATİF FAALİYETLERE KATILMAYI ENGELLEYEN FAKTÖRLER

T testi ve Anova analizi uygulanarak çeşitli demografik özelliklere göre rekreatif faaliyetlerde farklılık olup olmadığı bu bölümde incelenecektir.

Tablo 9: Engel Faktörlerin Dağılım ve Ortalamaları

		Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama
		Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	
1	Gelir düzeyi	91	22,8	186	46,5	80,0	20,0	35,0	8,8	8,0	2,0	2,21
2	İş yaşamındaki yoğunluk	42	10,5	99,0	24,8	144	36,0	72,0	18,0	43	10,8	2,94
3	Alışkanlıklar	46	11,5	125	31,3	80,0	20,0	110	27,5	39	9,8	2,93
4	Zaman yetersizliği	33	8,30	82,0	20,5	89,0	22,3	118	29,5	78	19,5	3,32
5	Ailevi nedenler	31	7,80	86,0	21,5	127	31,8	117	29,3	39	9,8	3,12
6	Sağlık problemleri	91	22,8	122	30,5	112	28,0	65,0	16,3	10	2,5	2,45

Tablo 9’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım nedenlerini engel olan faktörler incelendiğinde yaptıkları tercihlerde gelir düzeyi faktörü ilk sırada bulunmaktadır. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere rekreatif faaliyetlere katılımında gelir düzeyi oldukça önemli bir faktördür. Diğer faktörlere bakılırsa sırasıyla sağlık problemleri, alışkanlıklar, iş yaşamındaki yoğunluk, ailevi nedenler ve zaman yetersizliği de önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlık problemlerinde yapılacak eylemler rekreatif faaliyetlere katılımı arttıracaktır.

Tablo 10: Engel Faktörlerin Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi

		T	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
Gelir düzeyi	Eşit Varyans Varsayımı	-1,387	398	0,166	-0,14341	0,10339
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,401	242,869	0,162	-0,14341	0,10234
İş yaşamındaki yoğunluk	Eşit Varyans Varsayımı	1,944	398	0,053	0,23668	0,12174
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	2,018	259,501	0,054	0,23668	0,11729
Alışkanlıklar	Eşit Varyans Varsayımı	-0,54	398	0,590	-0,07001	0,12966
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,535	231,808	0,593	-0,07001	0,13087
Zaman yetersizliği	Eşit Varyans Varsayımı	-0,521	398	0,602	-0,06942	0,13317
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,515	230,471	0,607	-0,06942	0,13474
Ailevi nedenler	Eşit Varyans Varsayımı	0,056	398	0,955	0,00666	0,11841
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,056	233,984	0,955	0,00666	0,11904
Sağlık problemleri	Eşit Varyans Varsayımı	-0,088	398	0,930	-0,0104	0,11762
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,09	246,836	0,928	-0,0104	0,11564

Tablo 10’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin cinsiyet durumuna göre bakıldığında gelir düzeyi, iş yaşamındaki yoğunluk, alışkanlıklar, zaman yetersizliği, ailevi nedenler, sağlık problemleri faktörlerinin bay ve bayan olarak görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin cinsiyet durumuna göre görüş farklılığı yoktur ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarında cinsiyet durumu ne olursa olsun engel faktörlerde aktiviteye katılımlarını etkileme konusunda görüş farklılığı olmayıp aynı görüşe sahip olduklarını ortaya koymuştur.

Tablo 11: Engel Faktörlerin Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi

		T	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
Gelir düzeyi	Eşit Varyans Varsayımı	0,105777	398	0,916	0,01036	0,097945
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,105982	340,5295	0,916	0,01036	0,097756
İş yaşamındaki yoğunluk	Eşit Varyans Varsayımı	2,002398	398	0,046	0,230304	0,115014
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	2,024332	350,6261	0,044	0,230304	0,113768
Alışkanlıklar	Eşit Varyans Varsayımı	-0,04492	398	0,052	0,819163	0,105777
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,04469	332,4362	0,052	0,819163	0,105982
Zaman yetersizliği	Eşit Varyans Varsayımı	2,599205	398	0,088	0,766621	2,002398
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	2,582779	330,9648	0,088	0,766621	2,024332
Ailevi nedenler	Eşit Varyans Varsayımı	1,560897	398	0,904	0,342077	-0,04492
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	1,578738	351,1457	0,904	0,342077	-0,04469
Sağlık problemleri	Eşit Varyans Varsayımı	-0,47461	398	0,169	0,68099	2,599205
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,46668	318,6615	0,169	0,68099	2,582779

Tablo 11’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin ev sahipliği durumuna göre bakıldığında gelir düzeyi, alışkanlıklar, zaman yetersizliği, ailevi nedenler, sağlık problemleri faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin ev sahipliği durumuna göre bakıldığında iş yaşamındaki yoğunluk faktöründe görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarında ev sahipliği durumu ne olursa olsun engel faktörlerde iş yaşamındaki yoğunluk faktörünün aktiviteye katılımlarını etkileme konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 12: Engel Faktörlerin Medeni Duruma Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Gelir düzeyi	Gruplar Arası	3,29	2,00	1,65	1,80	0,17
	Gruplar İçi	362,48	397,00	0,91		
	Toplam	365,78	399,00			
İş yaşamındaki yoğunluk	Gruplar Arası	9,64	2,00	4,82	3,83	0,02
	Gruplar İçi	499,79	397,00	1,26		
	Toplam	509,44	399,00			
Alışkanlıklar	Gruplar Arası	17,44	2,00	8,72	6,23	0,00
	Gruplar İçi	555,46	397,00	1,40		
	Toplam	572,90	399,00			
Zaman yetersizliği	Gruplar Arası	61,73	2,00	30,87	22,59	0,00
	Gruplar İçi	542,58	397,00	1,37		
	Toplam	604,31	399,00			
Ailevi nedenler	Gruplar Arası	39,32	2,00	19,66	17,81	0,00
	Gruplar İçi	438,16	397,00	1,10		
	Toplam	477,48	399,00			
Sağlık problemleri	Gruplar Arası	2,42	2,00	1,21	1,03	0,36
	Gruplar İçi	468,68	397,00	1,18		
	Toplam	471,10	399,00			

Tablo 12’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin medeni duruma göre bakıldığında gelir düzeyi ve sağlık problemleri faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin medeni duruma göre bakıldığında iş yaşamındaki yoğunluk, alışkanlıklar, zaman yetersizliği ve ailevi nedenler faktörlerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarında medeni durumu ne olursa olsun engel faktörlerde iş yaşamındaki yoğunluk, alışkanlıklar, zaman yetersizliği ve ailevi nedenler faktörlerinde aktiviteye katılımlarını etkileme konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo13: Engel Faktörlerin Yaş Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Gelir düzeyi	Gruplar Arası	4,78	3,00	1,59	1,75	0,16
	Gruplar İçi	361,00	396,00	0,91		
	Toplam	365,78	399,00			
İş yaşamındaki yoğunluk	Gruplar Arası	30,44	3,00	10,15	8,39	0,00
	Gruplar İçi	479,00	396,00	1,21		
	Toplam	509,44	399,00			
Alışkanlıklar	Gruplar Arası	22,89	3,00	7,63	5,49	0,00
	Gruplar İçi	550,01	396,00	1,39		
	Toplam	572,90	399,00			
Zaman yetersizliği	Gruplar Arası	41,41	3,00	13,80	9,71	0,00
	Gruplar İçi	562,90	396,00	1,42		
	Toplam	604,31	399,00			
Ailevi nedenler	Gruplar Arası	25,79	3,00	8,60	7,54	0,00
	Gruplar İçi	451,69	396,00	1,14		
	Toplam	477,48	399,00			
Sağlık problemleri	Gruplar Arası	19,70	3,00	6,57	5,76	0,00
	Gruplar İçi	451,39	396,00	1,14		
	Toplam	471,10	399,00			

Tablo 13’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin yaş durumuna göre bakıldığında gelir düzeyi, faktöründe görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin yaş durumuna göre bakıldığında iş yaşamındaki yoğunluk, alışkanlıklar, zaman yetersizliği, ailevi nedenler, sağlık problemleri faktörlerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarında yaş durumu ne olursa olsun engel faktörlerde iş yaşamındaki yoğunluk, alışkanlıklar, zaman yetersizliği, ailevi nedenler ve sağlık problemleri faktörlerinin aktiviteye katılımlarını etkileme konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo14: Engel Faktörlerin İkamet Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Gelir düzeyi	Gruplar Arası	0,84	4,00	0,21	0,23	0,92
	Gruplar İçi	364,94	395,00	0,92		
	Toplam	365,78	399,00			
İş yaşamındaki yoğunluk	Gruplar Arası	9,69	4,00	2,42	1,91	0,11
	Gruplar İçi	499,75	395,00	1,27		
	Toplam	509,44	399,00			
Alışkanlıklar	Gruplar Arası	6,37	4,00	1,59	1,11	0,35
	Gruplar İçi	566,53	395,00	1,43		
	Toplam	572,90	399,00			
Zaman yetersizliği	Gruplar Arası	20,89	4,00	5,22	3,54	0,01
	Gruplar İçi	583,42	395,00	1,48		
	Toplam	604,31	399,00			
Ailevi nedenler	Gruplar Arası	8,28	4,00	2,07	1,74	0,14
	Gruplar İçi	469,19	395,00	1,19		
	Toplam	477,48	399,00			
Sağlık problemleri	Gruplar Arası	12,03	4,00	3,01	2,59	0,04
	Gruplar İçi	459,07	395,00	1,16		
	Toplam	471,10	399,00			

Tablo 14’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin ikamet durumuna göre bakıldığında gelir düzeyi, iş yaşamındaki yoğunluk, alışkanlıklar ve ailevi nedenler faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin ikamet durumuna göre bakıldığında zaman yetersizliği ve sağlık problemlerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarında ikamet durumu ne olursa olsun engel faktörlerde zaman yetersizliği ve sağlık problemleri faktörlerinin aktiviteye katılımlarını etkileme konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo15: Engel Faktörlerin Eğitim Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Gelir düzeyi	Gruplar Arası	8,63	3,00	2,88	3,19	0,02
	Gruplar İçi	357,15	396,00	0,90		
	Toplam	365,78	399,00			
İş yaşamındaki, yoğunluk	Gruplar Arası	10,09	3,00	3,36	2,67	0,05
	Gruplar İçi	499,35	396,00	1,26		
	Toplam	509,44	399,00			
Alışkanlıklar	Gruplar Arası	6,83	3,00	2,28	1,59	0,19
	Gruplar İçi	566,07	396,00	1,43		
	Toplam	572,90	399,00			
Zaman yetersizliği	Gruplar Arası	12,07	3,00	4,02	2,69	0,05
	Gruplar İçi	592,24	396,00	1,50		
	Toplam	604,31	399,00			
Ailevi nedenler	Gruplar Arası	6,74	3,00	2,25	1,89	0,13
	Gruplar İçi	470,74	396,00	1,19		
	Toplam	477,48	399,00			
Sağlık problemleri	Gruplar Arası	5,68	3,00	1,89	1,61	0,19
	Gruplar İçi	465,42	396,00	1,18		
	Toplam	471,10	399,00			

Tablo 15’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin eğitim durumuna göre bakıldığında iş yaşamındaki yoğunluk, alışkanlıklar, zaman yetersizliği, ailevi nedenler, sağlık problemleri faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörlerin eğitim durumuna göre bakıldığında gelir düzeyi faktöründe görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarında eğitim durumu ne olursa olsun engel faktörlerde gelir düzeyi faktörünün aktiviteye katılımlarını etkileme konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

4.4.3. REKREATİF FAALİYETLERE KATILIM SIKLIĞI

T testi ve Anova analizi uygulanarak çeşitli demografik özelliklere göre rekreatif faaliyetlerde farklılık olup olmadığı incelenecektir.

Tablo 16: Katılım Sıklığının Dağılım ve Ortalamaları

		Çok		Sık		Orta		Nadiren		Hiç		Ortalama
		Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	
1	Fiziksel uygunluk	98	24,50	147	36,75	101	25,25	40,0	10,00	14,0	3,50	2,31
2	Kişisel gelişim	14	3,50	36,0	9,00	96,0	24,00	138	34,50	116	29,00	3,77
3	Güzel sanatlar	57	14,25	61,0	15,25	100	25,00	112	28,00	70,0	17,50	3,19
4	Doğa aktiviteleri	27	6,75	75,0	18,75	122	30,50	126	31,50	50,0	12,50	3,24
5	Gönüllü hizmet	16	4,00	52,0	13,00	107	26,75	150	37,50	75,0	18,75	3,54
6	Kültür ve tarih gezileri	57	14,25	101	25,25	113	28,25	104	26,00	25,0	6,25	2,85
7	Hobiler	59	14,75	103	25,75	94,0	23,50	103	25,75	41,0	10,25	2,91
8	Sinema	60	15,00	86,0	21,50	131	32,75	100	25,00	23,0	5,75	2,85
9	Tiyatro	55	13,75	81,0	20,25	104	26,00	120	40,00	30,0	10,00	3,02

Tablo 16’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetler aktivitelerine katılım sıklıklarının nedenleri incelendiğinde yaptıkları tercihlerde fiziksel uygunluk, sinema ve kültür ve tarih gezileri faktörleri ilk sıralarda bulunmaktadır. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere rekreatif faaliyetler aktivitelerine katılım sıklıklarında fiziksel uygunluk, sinema ve kültür ve tarih gezileri oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Diğer aktivitelere katılım sıklıklarına bakılırsa sırasıyla hobiler, tiyatro, güzel sanatlar, doğa aktiviteleri, gönüllü hizmet, kişisel gelişim aktiviteleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlık problemlerinde yapılacak eylemler rekreatif faaliyetlere katılımı arttıracaktır. Memur emeklilerinin diğer aktivitelere katılım sıklıkları oranından fiziksel uygunluk aktivitelerine daha sık olarak katılım göstermesi ilerleyen yaş ile birlikte fiziksel durumu koruma isteği arasındaki ilişki olabilir.

Tablo 17: Katılım Sıklığının Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi

		T	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
Fiziksel uygunluk	Eşit Varyans Varsayımı	-2,71	398,00	0,01	-0,31	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,59	214,98	0,01	-0,31	0,12
Kişisel gelişim	Eşit Varyans Varsayımı	0,59	398,00	0,56	0,07	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,59	237,94	0,56	0,07	0,12
Güzel sanatlar	Eşit Varyans Varsayımı	-1,18	398,00	0,24	-0,17	0,14
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,21	250,60	0,23	-0,17	0,14
Doğa aktiviteleri	Eşit Varyans Varsayımı	1,38	398,00	0,17	0,16	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	1,34	219,33	0,18	0,16	0,12
Gönüllü hizmet	Eşit Varyans Varsayımı	0,30	398,00	0,76	0,03	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,31	246,21	0,76	0,03	0,11
Kültür ve tarih gezileri	Eşit Varyans Varsayımı	-1,79	398,00	0,07	-0,22	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,84	252,17	0,07	-0,22	0,12
Hobiler	Eşit Varyans Varsayımı	-4,90	398,00	0,00	-0,63	0,13
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-4,85	231,44	0,00	-0,63	0,13
Sinema	Eşit Varyans Varsayımı	-3,45	398,00	0,00	-0,42	0,12
	Varsayılmayan Değişiklik Eşitliği	-3,59	259,75	0,00	-0,42	0,12
Tiyatro	Eşit Varyans Varsayımı	-3,66	398,00	0,00	-0,47	0,13
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-3,79	258,38	0,00	-0,47	0,12

Tablo 17’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının cinsiyet durumuna göre bakıldığında kişisel gelişim, güzel sanatlar, doğa aktiviteleri, gönüllü hizmet, kültür ve tarih gezilerinde aktivitelerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının cinsiyet durumuna göre bakıldığında fiziksel uygunluk, hobiler, sinema ve tiyatro aktivitelerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının cinsiyet durumu ne olursa olsun fiziksel uygunluk, hobiler, sinema ve tiyatro aktivitelerine katılım sıklıkları

konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 18: Katılım Sıklığının Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi

		T	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
Fiziksel uygunluk	Eşit Varyans Varsayımı	-3,26	398,00	0,00	-0,35	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-3,20	318,77	0,00	-0,35	0,11
Kişisel gelişim	Eşit Varyans Varsayımı	2,75	398,00	0,01	0,30	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	2,71	321,47	0,01	0,30	0,11
Güzel sanatlar	Eşit Varyans Varsayımı	0,05	398,00	0,96	0,01	0,13
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,05	344,32	0,96	0,01	0,13
Doğa aktiviteleri	Eşit Varyans Varsayımı	0,05	398,00	0,96	0,01	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,05	362,00	0,96	0,01	0,11
Gönüllü hizmet	Eşit Varyans Varsayımı	-0,78	398,00	0,43	-0,08	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,78	340,17	0,43	-0,08	0,11
Kültür ve tarih gezileri	Eşit Varyans Varsayımı	0,07	398,00	0,95	0,01	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,07	327,77	0,95	0,01	0,12
Hobiler	Eşit Varyans Varsayımı	-2,62	398,00	0,01	-0,33	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,66	356,44	0,01	-0,33	0,12
Sinema	Eşit Varyans Varsayımı	-1,16	398,00	0,25	-0,13	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,18	351,01	0,24	-0,13	0,11
Tiyatro	Eşit Varyans Varsayımı	-1,39	398,00	0,16	-0,17	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,44	372,49	0,15	-0,17	0,12

Tablo 18’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının ev sahipliği durumuna göre bakıldığında güzel sanatlar, doğa aktiviteleri, gönüllü hizmet, kültür ve tarih gezileri, sinema ve tiyatro aktivitelerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının ev sahipliği durumuna göre bakıldığında fiziksel uygunluk, kişisel gelişim ve hobiler aktivitelerinde görüş farklılığı göstermektedir

($p < 0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının ev sahipliği durumu ne olursa olsun fiziksel uygunluk, kişisel gelişim ve hobiler aktivitelerine katılım sıklıkları konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 19: Katılım Sıklığının Medeni Duruma Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Fiziksel uygunluk	Gruplar Arası	6,48	2,00	3,24	2,93	0,05
	Gruplar İçi	439,46	397,00	1,11		
	Toplam	445,94	399,00			
Kişisel gelişim	Gruplar Arası	4,21	2,00	2,11	1,84	0,16
	Gruplar İçi	455,70	397,00	1,15		
	Toplam	459,91	399,00			
Güzel sanatlar	Gruplar Arası	2,50	2,00	1,25	0,75	0,47
	Gruplar İçi	663,68	397,00	1,67		
	Toplam	666,18	399,00			
Doğa aktiviteleri	Gruplar Arası	0,15	2,00	0,07	0,06	0,94
	Gruplar İçi	485,33	397,00	1,22		
	Toplam	485,48	399,00			
Gönüllü hizmet	Gruplar Arası	1,38	2,00	0,69	0,61	0,54
	Gruplar İçi	447,98	397,00	1,13		
	Toplam	449,36	399,00			
Kültür ve tarih gezileri	Gruplar Arası	16,31	2,00	8,16	6,38	0,00
	Gruplar İçi	507,39	397,00	1,28		
	Toplam	523,70	399,00			
Hobiler	Gruplar Arası	11,56	2,00	5,78	3,88	0,02
	Gruplar İçi	591,20	397,00	1,49		
	Toplam	602,76	399,00			
Sinema	Gruplar Arası	5,80	2,00	2,90	2,29	0,10
	Gruplar İçi	503,20	397,00	1,27		
	Toplam	509,00	399,00			
Tiyatro	Gruplar Arası	6,95	2,00	3,47	2,40	0,09
	Gruplar İçi	573,85	397,00	1,45		
	Toplam	580,80	399,00			

Tablo 19’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının medeni duruma göre bakıldığında fiziksel gelişim, kişisel gelişim, güzel sanatlar, doğa aktiviteleri, gönüllü hizmet ve sinema aktivitelerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p > 0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçları sıklıklarının medeni duruma göre bakıldığında güzel sanatlar, hobiler ve tiyatro aktivitelerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p < 0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının medeni durumu ne olursa

olsun güzel sanatlar, hobiler ve tiyatro aktivitelerine katılım sıklıkları konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 20: Katılım Sıklığının Yaş Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Fiziksel uygunluk	Gruplar Arası	12,19	3,00	4,06	3,71	0,01
	Gruplar İçi	433,74	396,00	1,10		
	Toplam	445,94	399,00			
Kişisel gelişim	Gruplar Arası	16,94	3,00	5,65	5,05	0,00
	Gruplar İçi	442,97	396,00	1,12		
	Toplam	459,91	399,00			
Güzel sanatlar	Gruplar Arası	3,14	3,00	1,05	0,62	0,60
	Gruplar İçi	663,04	396,00	1,67		
	Toplam	666,18	399,00			
Doğa aktiviteleri	Gruplar Arası	6,37	3,00	2,12	1,75	0,16
	Gruplar İçi	479,11	396,00	1,21		
	Toplam	485,48	399,00			
Gönüllü hizmet	Gruplar Arası	11,81	3,00	3,94	3,56	0,01
	Gruplar İçi	437,55	396,00	1,10		
	Toplam	449,36	399,00			
Kültür ve tarih gezileri	Gruplar Arası	8,13	3,00	2,71	2,08	0,10
	Gruplar İçi	515,57	396,00	1,30		
	Toplam	523,70	399,00			
Hobiler	Gruplar Arası	40,79	3,00	13,60	9,58	0,00
	Gruplar İçi	561,97	396,00	1,42		
	Toplam	602,76	399,00			
Sinema	Gruplar Arası	10,21	3,00	3,40	2,70	0,05
	Gruplar İçi	498,79	396,00	1,26		
	Toplam	509,00	399,00			
Tiyatro	Gruplar Arası	5,05	3,00	1,68	1,16	0,33
	Gruplar İçi	575,75	396,00	1,45		
	Toplam	580,80	399,00			

Tablo 20’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçları sıklıklarının yaş durumuna göre bakıldığında güzel sanatlar, doğa aktiviteleri, kültür ve tarih gezileri, sinema ve tiyatro aktivitelerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçları sıklıklarının yaş durumuna göre bakıldığında fiziksel uygunluk, kişisel gelişim ve hobiler aktivitelerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının yaş durumu ne olursa olsun fiziksel uygunluk, kişisel gelişim ve hobiler aktivitelerinin katılım sıklıkları konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya

koymuştur.

Tablo 21: Katılım Sıklığının İkamet Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Fiziksel uygunluk	Gruplar Arası	9,40	4,00	2,35	2,13	0,08
	Gruplar İçi	436,54	395,00	1,11		
	Toplam	445,94	399,00			
Kişisel gelişim	Gruplar Arası	15,15	4,00	3,79	3,36	0,01
	Gruplar İçi	444,76	395,00	1,13		
	Toplam	459,91	399,00			
Güzel sanatlar	Gruplar Arası	6,05	4,00	1,51	0,91	0,46
	Gruplar İçi	660,13	395,00	1,67		
	Toplam	666,18	399,00			
Doğa aktiviteleri	Gruplar Arası	8,40	4,00	2,10	1,74	0,14
	Gruplar İçi	477,08	395,00	1,21		
	Toplam	485,48	399,00			
Gönüllü hizmet	Gruplar Arası	8,09	4,00	2,02	1,81	0,13
	Gruplar İçi	441,27	395,00	1,12		
	Toplam	449,36	399,00			
Kültür ve tarih gezileri	Gruplar Arası	3,24	4,00	0,81	0,61	0,65
	Gruplar İçi	520,46	395,00	1,32		
	Toplam	523,70	399,00			
Hobiler	Gruplar Arası	11,74	4,00	2,94	1,96	0,10
	Gruplar İçi	591,02	395,00	1,50		
	Toplam	602,76	399,00			
Sinema	Gruplar Arası	10,15	4,00	2,54	2,01	0,09
	Gruplar İçi	498,85	395,00	1,26		
	Toplam	509,00	399,00			
Tiyatro	Gruplar Arası	5,78	4,00	1,45	0,99	0,41
	Gruplar İçi	575,02	395,00	1,46		
	Toplam	580,80	399,00			

Tablo 21’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçları sıklıklarının ikamet durumuna göre bakıldığında fiziksel uygunluk, güzel sanatlar, doğa aktiviteleri, gönüllü hizmet, kültür ve tarih gezileri, hobiler ve tiyatro aktivitelerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçları sıklıklarının ikamet durumuna göre bakıldığında kişisel gelişim, aktivitelerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının ikamet durumu ne olursa olsun, kişisel gelişim aktivitelerinin katılım sıklıkları konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 22: Katılım Sıklığının Eğitim Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Fiziksel uygunluk	Gruplar Arası	18,24	3,00	6,08	5,63	0,00
	Gruplar İçi	427,70	396,00	1,08		
	Toplam	445,94	399,00			
Kişisel gelişim	Gruplar Arası	5,17	3,00	1,72	1,50	0,21
	Gruplar İçi	454,74	396,00	1,15		
	Toplam	459,91	399,00			
Güzel sanatlar	Gruplar Arası	20,35	3,00	6,78	4,16	0,01
	Gruplar İçi	645,83	396,00	1,63		
	Toplam	666,18	399,00			
Doğa aktiviteleri	Gruplar Arası	1,44	3,00	0,48	0,39	0,76
	Gruplar İçi	484,04	396,00	1,22		
	Toplam	485,48	399,00			
Gönüllü hizmet	Gruplar Arası	14,31	3,00	4,77	4,34	0,01
	Gruplar İçi	435,05	396,00	1,10		
	Toplam	449,36	399,00			
Kültür ve tarih gezileri	Gruplar Arası	6,53	3,00	2,18	1,67	0,17
	Gruplar İçi	517,17	396,00	1,31		
	Toplam	523,70	399,00			
Hobiler	Gruplar Arası	20,72	3,00	6,91	4,70	0,00
	Gruplar İçi	582,04	396,00	1,47		
	Toplam	602,76	399,00			
Sinema	Gruplar Arası	4,90	3,00	1,63	1,28	0,28
	Gruplar İçi	504,10	396,00	1,27		
	Toplam	509,00	399,00			
Tiyatro	Gruplar Arası	4,98	3,00	1,66	1,14	0,33
	Gruplar İçi	575,81	396,00	1,45		
	Toplam	580,80	399,00			

Tablo 22’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım aktivitelerinde sıklıklarının eğitim durumuna göre bakıldığında kişisel gelişim, doğa aktiviteleri, kültür ve tarih gezileri, sinema ve tiyatro amaçlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçları sıklıklarının eğitim durumuna göre bakıldığında fiziksel uygunluk, güzel sanatlar, gönüllü hizmet ve hobiler aktivitelerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının eğitim durumu ne olursa olsun fiziksel uygunluk, güzel sanatlar, gönüllü hizmet ve hobiler aktivitelerinin katılım sıklıkları konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

4.4.4. REKREATİF FAALİYETLERE KATILIM AMACI

T testi ve Anova analizi uygulanarak çeşitli demografik özelliklere göre rekreatif faaliyetlerde farklılık olup olmadığı incelenecektir.

Tablo 23: Katılım Amacının Dağılım ve Ortalamaları

		Çok		Önemli		Orta		Az		Önemsiz		Ortalama
		Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	
1	Fiziksel gelişim	91,0	22,8	180	45,0	83,0	20,8	33,0	8,25	13	3,25	2,24
2	Yenilik arayışı	26,0	6,50	84,0	21,0	146	36,5	115	28,8	29	7,25	3,09
3	Kendini sınama	36,0	9,00	104	26,0	102	25,5	126	31,5	32	8,0	3,04
4	Kendini geliştirme	56,0	14,0	109	27,3	121	30,3	96,0	24,0	18	4,5	2,78
5	Yaratıcı olma	87,0	21,8	120	30,0	111	27,8	73,0	18,3	9,0	2,25	2,49
6	Sosyalleşme	81,0	20,3	117	29,3	89,0	22,3	99,0	24,8	14	3,5	2,62
7	Dinlenme	109	27,3	124	31,0	96,0	24,0	59,0	14,8	12	3,0	2,35
8	Yarışma güdüsü	78,0	19,5	95,0	23,8	102	25,5	96,0	24,0	29	7,25	2,76
9	Alışkanlıklar	81,0	20,3	76,0	19,0	105	26,3	94,0	23,5	44	11,0	2,86

Tablo 23’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçları incelendiğinde yaptıkları tercihlerde fiziksel gelişim aktiviteleri, dinlenme, yaratıcı olma, sosyalleşme faktörleri ilk sıralarda yer almaktadır. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere rekreatif faaliyetlere katılımında fiziksel gelişim aktivitesi önemli bir faktördür. Diğer faktörlere bakılırsa sırasıyla yarışma güdüsü, kendini geliştirme, alışkanlıklar, kendini sınama ve yenilik arayışı faktörleri takip etmektedir. Katılım amacı olarak yenilik arayışı ve kendini sınama geri planda kalmaktadır.

Tablo 24: Katılım Amaçlarının Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi

		t	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
Fiziksel gelişim	Eşit Varyans Varsayımı	-1,94	398,00	0,05	-0,21	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,88	219,46	0,06	-0,21	0,11
Yenilik arayışı	Eşit Varyans Varsayımı	-1,44	398,00	0,15	-0,16	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,52	270,83	0,13	-0,16	0,10
Kendini sınama	Eşit Varyans Varsayımı	-0,64	398,00	0,52	-0,08	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,66	257,86	0,51	-0,08	0,12
Kendini geliştirme	Eşit Varyans Varsayımı	3,13	398,00	0,00	0,37	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	3,19	248,58	0,00	0,37	0,12
Yaratıcı olma	Eşit Varyans Varsayımı	-1,78	398,00	0,08	-0,21	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,82	249,08	0,07	-0,21	0,12
Sosyalleşme	Eşit Varyans Varsayımı	-0,20	398,00	0,84	-0,02	0,13
	Varsayılmayan Değişiklik Eşitliği	-0,20	240,44	0,84	-0,02	0,12
Dinlenme	Eşit Varyans Varsayımı	0,07	398,00	0,95	0,01	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,07	262,21	0,94	0,01	0,12
Yarışma güdüsü	Eşit Varyans Varsayımı	-2,32	398,00	0,02	-0,30	0,13
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,24	219,57	0,03	-0,30	0,14
Alışkanlıklar	Eşit Varyans Varsayımı	-0,11	398,00	0,91	-0,02	0,14
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,11	223,31	0,91	-0,02	0,14

Tablo 24’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının cinsiyet durumuna göre bakıldığında fiziksel gelişim, yenilik arayışı, kendini sınama, yaratıcı olma, sosyalleşme, dinlenme ve alışkanlıklar amaçlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının cinsiyet durumuna göre bakıldığında kendini geliştirme ve yarışma güdüsü amaçlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının cinsiyet durumu ne olursa olsun kendini geliştirme ve yarışma güdüsü amaçlarına katılım konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 25: Katılım Amaçlarının Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi

		t	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
Fiziksel gelişim	Eşit Varyans Varsayımı	-1,99	398,00	0,05	-0,20	0,10
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,99	336,03	0,05	-0,20	0,10
Yenilik arayışı	Eşit Varyans Varsayımı	1,68	398,00	0,09	0,17	0,10
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	1,70	354,70	0,09	0,17	0,10
Kendini sınama	Eşit Varyans Varsayımı	1,24	398,00	0,22	0,14	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	1,26	354,67	0,21	0,14	0,11
Kendini geliştirme	Eşit Varyans Varsayımı	0,06	398,00	0,95	0,01	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,06	374,44	0,95	0,01	0,11
Yaratıcı olma	Eşit Varyans Varsayımı	-1,85	398,00	0,06	-0,21	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,87	349,76	0,06	-0,21	0,11
Sosyalleşme	Eşit Varyans Varsayımı	-0,04	398,00	0,97	0,00	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,04	347,73	0,97	0,00	0,12
Dinlenme	Eşit Varyans Varsayımı	-1,74	398,00	0,08	-0,20	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,75	349,31	0,08	-0,20	0,11
Yarışma güdüsü	Eşit Varyans Varsayımı	-1,30	398,00	0,19	-0,16	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,31	346,38	0,19	-0,16	0,12
Alışkanlıklar	Eşit Varyans Varsayımı	0,61	398,00	0,54	0,08	0,13
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	0,62	350,39	0,54	0,08	0,13

Tablo 25’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının ev sahipliği durumuna göre bakıldığında fiziksel gelişim, yenilik arayışı, kendini sınama, kendini geliştirme, yaratıcı olma, sosyalleşme, dinlenme, yarışma güdüsü ve alışkanlıklar amaçlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının ev sahipliği durumu ne olursa olsun katılım amaçları konusunda görüş farklılığı olmayıp aynı görüşe sahip olduklarını ortaya koymuştur ($p<0,05$).

Tablo 26: Katılım Amaçlarının Medeni Duruma Göre ANAVO Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Fiziksel gelişim	Gruplar Arası	10,4395	4,00	2,61	2,65	0,03
	Gruplar İçi	389,038	395,00	0,98		
	Total	399,4775	399,00			
Yenilik Arayışı	Gruplar Arası	16,84793	4,00	4,21	4,17	0,00
	Gruplar İçi	398,7296	395,00	1,01		
	Total	415,5775	399,00			
Kendini sınama	Gruplar Arası	0,767313	4,00	0,19	0,15	0,96
	Gruplar İçi	500,7427	395,00	1,27		
	Total	501,51	399,00			
Kendini geliştirme	Gruplar Arası	1,126468	4,00	0,28	0,23	0,92
	Gruplar İçi	480,071	395,00	1,22		
	Total	481,1975	399,00			
Yaratıcı olma	Gruplar Arası	13,00607	4,00	3,25	2,79	0,03
	Gruplar İçi	460,9714	395,00	1,17		
	Total	473,9775	399,00			
Sosyalleşme	Gruplar Arası	3,998449	4,00	1,00	0,74	0,57
	Gruplar İçi	534,2416	395,00	1,35		
	Total	538,24	399,00			
Dinlenme	Gruplar Arası	10,73672	4,00	2,68	2,17	0,07
	Gruplar İçi	488,5608	395,00	1,24		
	Total	499,2975	399,00			
Yarışma Güdüsü	Gruplar Arası	4,000278	4,00	1,00	0,67	0,61
	Gruplar İçi	591,4772	395,00	1,50		
	Total	595,4775	399,00			
Alışkanlıklar	Gruplar Arası	10,39641	4,00	2,60	1,58	0,18
	Gruplar İçi	651,7636	395,00	1,65		
	Total	662,16	399,00			

Tablo 26’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının medeni duruma göre bakıldığında kendini sınama, kendini geliştirme, sosyalleşme, dinlenme, yarışma güdüsü ve alışkanlıklar amaçlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının medeni duruma göre bakıldığında fiziksel gelişim, yenilik arayışı ve yaratıcı olma amaçlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının medeni durumu ne olursa olsun fiziksel gelişim, yenilik arayışı ve yaratıcı olma amaçlarına katılım konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 27: Katılım Amaçlarının Yaş Durumuna Göre ANAVO Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Fiziksel gelişim	Gruplar Arası	16,68	3,00	5,56	5,75	0,00
	Gruplar İçi	382,79	396,00	0,97		
	Total	399,48	399,00			
Yenilik arayışı	Gruplar Arası	13,58	3,00	4,53	4,46	0,00
	Gruplar İçi	402,00	396,00	1,02		
	Toplam	415,58	399,00			
Kendini sınama	Gruplar Arası	3,22	3,00	1,07	0,85	0,47
	Gruplar İçi	498,29	396,00	1,26		
	Toplam	501,51	399,00			
Kendini geliştirme	Gruplar Arası	3,30	3,00	1,10	0,91	0,43
	Gruplar İçi	477,89	396,00	1,21		
	Toplam	481,20	399,00			
Yaratıcı olma	Gruplar Arası	21,62	3,00	7,21	6,31	0,00
	Gruplar İçi	452,36	396,00	1,14		
	Toplam	473,98	399,00			
Sosyalleşme	Gruplar Arası	4,22	3,00	1,41	1,04	0,37
	Gruplar İçi	534,02	396,00	1,35		
	Toplam	538,24	399,00			
Dinlenme	Gruplar Arası	10,40	3,00	3,47	2,81	0,04
	Gruplar İçi	488,90	396,00	1,23		
	Toplam	499,30	399,00			
Yarışma güdüsü	Gruplar Arası	45,71	3,00	15,24	10,97	0,00
	Gruplar İçi	549,77	396,00	1,39		
	Toplam	595,48	399,00			
Alışkanlıklar	Gruplar Arası	6,12	3,00	2,04	1,23	0,30
	Gruplar İçi	656,04	396,00	1,66		
	Toplam	662,16	399,00			

Tablo 27’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının yaş durumuna göre bakıldığında kendini sınama, kendini geliştirme, sosyalleşme ve alışkanlıklar amaçlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının yaş durumuna göre bakıldığında fiziksel gelişim, yenilik arayışı, yaratıcı olma, dinlenme ve yarışma güdüsü amaçlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının yaş durumu ne olursa olsun fiziksel gelişim, yenilik arayışı, yaratıcı olma, dinlenme ve yarışma güdüsü amaçlarına katılım konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 28: Katılım Amaçlarının İkamet Durumuna Göre ANAVO Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Fiziksel gelişim	Gruplar Arası	9,69	2,00	4,85	4,94	0,01
	Gruplar İçi	389,79	397,00	0,98		
	Toplam	399,48	399,00			
Yenilik arayışı	Gruplar Arası	9,58	2,00	4,79	4,68	0,01
	Gruplar İçi	406,00	397,00	1,02		
	Toplam	415,58	399,00			
Kendini sınaama	Gruplar Arası	6,10	2,00	3,05	2,44	0,09
	Gruplar İçi	495,41	397,00	1,25		
	Toplam	501,51	399,00			
Kendini geliştirme	Gruplar Arası	2,49	2,00	1,24	1,03	0,36
	Gruplar İçi	478,71	397,00	1,21		
	Toplam	481,20	399,00			
Yaratıcı olma	Gruplar Arası	5,09	2,00	2,55	2,16	0,12
	Gruplar İçi	468,89	397,00	1,18		
	Toplam	473,98	399,00			
Sosyalleşme	Gruplar Arası	5,96	2,00	2,98	2,22	0,11
	Gruplar İçi	532,28	397,00	1,34		
	Toplam	538,24	399,00			
Dinlenme	Gruplar Arası	0,14	2,00	0,07	0,06	0,94
	Gruplar İçi	499,15	397,00	1,26		
	Toplam	499,30	399,00			
Yarışma güdüsü	Gruplar Arası	25,06	2,00	12,53	8,72	0,00
	Gruplar İçi	570,41	397,00	1,44		
	Toplam	595,48	399,00			
Alışkanlıklar	Gruplar Arası	2,36	2,00	1,18	0,71	0,49
	Gruplar İçi	659,80	397,00	1,66		
	Toplam	662,16	399,00			

Tablo 28’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının ikamet durumuna göre bakıldığında kendini sınaama, kendini geliştirme, yaratıcı olma, sosyalleşme, dinlenme, ve alışkanlıklar amaçlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının ikamet durumuna göre bakıldığında fiziksel gelişim, yenilik arayışı ve yarışma güdüsü amaçlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının ikamet durumu ne olursa olsun fiziksel gelişim, yenilik arayışı ve yarışma güdüsü amaçlarına katılım konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 29: Katılım Amaçlarının Eğitim Durumuna Göre ANAVO Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Fiziksel gelişim	Gruplar Arası	8,645932	3	2,88	2,92	0,03
	Gruplar İçi	390,8316	396	0,99		
	Total	399,4775	399			
Yenilik arayışı	Gruplar Arası	5,993977	3	2,00	1,93	0,12
	Gruplar İçi	409,5835	396	1,03		
	Toplam	415,5775	399			
Kendini sınama	Gruplar Arası	0,56485	3	0,19	0,15	0,93
	Gruplar İçi	500,9451	396	1,27		
	Toplam	501,51	399			
Kendini geliştirme	Gruplar Arası	9,852657	3	3,28	2,76	0,04
	Gruplar İçi	471,3448	396	1,19		
	Toplam	481,1975	399			
Yaratıcı olma	Gruplar Arası	12,78995	3	4,26	3,66	0,01
	Gruplar İçi	461,1875	396	1,16		
	Toplam	473,9775	399			
Sosyalleşme	Gruplar Arası	8,123792	3	2,71	2,02	0,11
	Gruplar İçi	530,1162	396	1,34		
	Toplam	538,24	399			
Dinlenme	Gruplar Arası	5,644038	3	1,88	1,51	0,21
	Gruplar İçi	493,6535	396	1,25		
	Toplam	499,2975	399			
Yarışma güdüsü	Gruplar Arası	12,26284	3	4,09	2,78	0,04
	Gruplar İçi	583,2147	396	1,47		
	Total	595,4775	399			
Alışkanlıklar	Gruplar Arası	8,828762	3	2,94	1,78	0,15
	Gruplar İçi	653,3312	396	1,65		
	Toplam	662,16	399			

Tablo 29’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının eğitim durumuna göre bakıldığında yenilik arayışı, kendini sınama, kendini geliştirme, sosyalleşme, dinlenme, ve alışkanlıklar amaçlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının eğitim durumuna göre bakıldığında fiziksel gelişim, kendini geliştirme, yaratıcı olma ve yarışma güdüsü amaçlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçlarının eğitim durumu ne olursa olsun fiziksel gelişim, kendini geliştirme, yaratıcı olma ve yarışma güdüsü amaçlarına katılım konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

4.4.5. REKREATİF FAALİYETLERİN YARARLARI

T testi ve Anova analizi uygulanarak çeşitli demografik özelliklere göre rekreatif faaliyetlerde farklılık olup olmadığı incelenecektir.

Tablo 30: Rekreatif Faaliyetlerin Yararlarının Dağılım ve Ortalamaları

		Çok		Önemli		Orta		Az		Önemsiz		Ortalama
		Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	
1	İş verimini artırır	80,0	20,0	210	52,5	70,0	17,5	35,0	8,75	5,0	1,25	2,19
2	Çalışılmayan gün sayısını azaltır	100	25,0	113	28,3	107	26,8	67,0	16,8	13	3,25	2,45
3	Daha enerjik olunur	100	25,0	139	34,8	74,0	18,5	78,0	19,5	9,0	2,25	2,39
4	Sağlam canlı olunur	102	25,5	157	39,3	78,0	19,5	48,0	12,0	15	3,75	2,29
5	Öz saygıyı geliştirir	107	26,8	148	37,0	95,0	23,8	44,0	11,0	6,0	1,50	2,24
6	Stresten korur	109	27,3	131	32,8	67,0	16,8	79,0	19,8	14	3,50	2,4
7	Mutlu bakmayı sağlar	81,0	20,3	141	35,3	89,0	22,3	72,0	18,0	17	4,25	2,51
8	Sakinleştirir	43,0	10,8	111	27,8	122	30,5	100	25,0	24	6,00	2,88
9	Kendine güveni sağlar	83,0	20,8	147	36,8	80,0	20,0	74,0	18,5	16	4,00	2,48
10	Düzenli uyku ritmini sağlar	78,0	19,5	107	26,8	100	25,0	94,0	23,5	21	5,25	2,68
11	Çabuk arkadaş olmayı sağlar	112	28,0	130	32,5	81,0	20,3	66,0	16,5	11	2,75	2,34
12	Paylaşma duygusunu artırır	99,0	24,8	134	33,5	104	26,0	53,0	13,3	10	2,50	2,35
13	Yardımlaşma duygusunu geliştirir	98,0	24,5	119	29,8	100	25,0	67,0	16,8	16	4,00	2,46

Tablo 30’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararlar olarak yaptıkları tercihler incelendiğinde iş verimini artırır, öz saygıyı geliştirir, sağlam canlı olunur ve çabuk arkadaş olmayı sağlar ilk sıralarda yer almaktadır. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yarar olarak iş verimini artırır faktörü önemli bir yer tutmaktadır. Diğer faktörlere bakılırsa sırasıyla paylaşma duygusunu geliştirir, daha enerjik olunur, stresten korur, çalışılmayan gün sayısını azaltır, yardımlaşma duygusunu geliştirir, kendine güveni sağlar, mutlu bakmayı sağlar ve düzenli uyku ritmini sağlar faktörleri takip etmektedir. Genel olarak memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının orta ve üzeri derecede kazanımlar sağladığı fikri görülmüştür.

Tablo 31: Yararların Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi Dağılımları

		T	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
İş verimini artırır	Eşit Varyans Varsayımı	-1,18	398,00	0,24	-0,11	0,10
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,16	231,78	0,25	-0,11	0,10
Çalışılmayan gün sayısını azaltır	Eşit Varyans Varsayımı	-1,74	398,00	0,08	-0,21	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,74	235,86	0,08	-0,21	0,12
Daha enerjik olunur	Eşit Varyans Varsayımı	-0,22	398,00	0,82	-0,03	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,23	259,30	0,82	-0,03	0,12
Sağlam canlı olunur	Eşit Varyans Varsayımı	-2,07	398,00	0,04	-0,24	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,00	219,14	0,05	-0,24	0,12
Öz saygıyı geliştirir	Eşit Varyans Varsayımı	-0,09	398,00	0,93	-0,01	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,10	268,08	0,92	-0,01	0,10
Stresten korur	Eşit Varyans Varsayımı	-1,93	398,00	0,05	-0,25	0,13
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,88	221,49	0,06	-0,25	0,13
Hayata mutlu bakmayı sağlar	Eşit Varyans Varsayımı	-0,87	398,00	0,39	-0,11	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,89	247,98	0,38	-0,11	0,12
Sakinleştirir	Eşit Varyans Varsayımı	-0,71	398,00	0,48	-0,08	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,74	261,52	0,46	-0,08	0,11

Kendine güveni sağlar	Eşit Varyans Varsayımı	1,52	398,00	0,13	0,19	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	1,57	259,39	0,12	0,19	0,12
Düzenli uyku ritmini sağlar	Eşit Varyans Varsayımı	-0,77	398,00	0,44	-0,10	0,13
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,81	269,03	0,42	-0,10	0,12
Çabuk arkadaş olmayı sağlar	Eşit Varyans Varsayımı	-1,00	398,00	0,32	-0,12	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,00	238,32	0,32	-0,12	0,12
Paylaşma duygusunu artırır	Eşit Varyans Varsayımı	-0,13	398,00	0,90	-0,02	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,13	248,73	0,89	-0,02	0,11
Yardımlaşma duygusunu geliştirir	Eşit Varyans Varsayımı	0,95	398,00	0,34	0,12	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	1,00	269,05	0,32	0,12	0,12

Tablo 31’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların cinsiyet durumuna göre bakıldığında iş verimini artırır, çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, öz saygıyı geliştirir, stresten korur, mutlu bakmayı sağlar, sakinleştirir, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar, çabuk arkadaş olmayı sağlar, paylaşma duygusunu artırır, yardımlaşma duygusunu geliştirir yararlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların cinsiyet durumuna göre bakıldığında sağlam canlı olunur yararında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararlar açısından cinsiyet durumu ne olursa olsun sağlam canlı olunur konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 32: Yararların Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi Dağılımları

		t	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
İş verimini artırır	Eşit Varyans Varsayımı	-0,02	398,00	0,98	0,00	0,09
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,02	333,79	0,98	0,00	0,09
Çalışılmayan gün sayısını azaltır	Eşit Varyans Varsayımı	-2,22	398,00	0,03	-0,26	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,26	359,78	0,02	-0,26	0,11
Daha enerjik olunur	Eşit Varyans Varsayımı	-3,36	398,00	0,00	-0,38	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-3,35	331,99	0,00	-0,38	0,11
Sağlam canlı olunur	Eşit Varyans Varsayımı	-1,36	398,00	0,17	-0,15	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,40	366,02	0,16	-0,15	0,11
Öz saygıyı geliştirir	Eşit Varyans Varsayımı	-1,27	398,00	0,20	-0,13	0,10
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,29	347,69	0,20	-0,13	0,10
Stresten korunur	Eşit Varyans Varsayımı	-1,84	398,00	0,07	-0,22	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,86	351,72	0,06	-0,22	0,12
Mutlu bakmayı sağlar	Eşit Varyans Varsayımı	-2,12	398,00	0,03	-0,24	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,10	327,92	0,04	-0,24	0,12
Sakinleştirir	Eşit Varyans Varsayımı	-1,74	398,00	0,08	-0,19	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,80	377,12	0,07	-0,19	0,11
Kendine güveni sağlar	Eşit Varyans Varsayımı	-1,11	398,00	0,27	-0,13	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,11	335,01	0,27	-0,13	0,12
Düzenli uyku ritmini sağlar	Eşit Varyans Varsayımı	-1,86	398,00	0,06	-0,22	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,89	353,70	0,06	-0,22	0,12
Çabuk arkadaş olmayı sağlar	Eşit Varyans Varsayımı	-2,24	398,00	0,03	-0,26	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,19	309,85	0,03	-0,26	0,12
Paylaşma duygusunu artırır	Eşit Varyans Varsayımı	-1,62	398,00	0,11	-0,18	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,63	342,75	0,10	-0,18	0,11
Yardımlaşma duygusunu geliştirir	Eşit Varyans Varsayımı	-0,88	398,00	0,38	-0,10	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,89	357,33	0,37	-0,10	0,12

Tablo 32’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların ev sahipliği durumuna göre bakıldığında iş verimini artırır, sağlam canlı olunur, öz saygıyı geliştirir, stresten korur, sakinleştirir, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar, paylaşma duygusunu artırır, yardımlaşma duygusunu geliştirir yararlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların ev sahipliği durumuna göre bakıldığında çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, mutlu bakmayı sağlar ve çabuk arkadaş olmayı sağlar yararlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararlar açısından ev sahipliği durumu ne olursa olsun çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, mutlu bakmayı sağlar ve çabuk arkadaş olmayı sağlar konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 33: Yararların Medeni Duruma Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
İş verimini artırır	Gruplar Arası	2,41	2,00	1,20	1,50	0,22
	Gruplar İçi	318,53	397,00	0,80		
	Toplam	320,94	399,00			
Çalışılmayan gün sayısını azaltır	Gruplar Arası	12,00	2,00	6,00	4,77	0,01
	Gruplar İçi	499,00	397,00	1,26		
	Toplam	511,00	399,00			
Daha enerjik olunur	Gruplar Arası	18,94	2,00	9,47	7,73	0,00
	Gruplar İçi	486,43	397,00	1,23		
	Toplam	505,38	399,00			
Sağlam canlı olunur	Gruplar Arası	4,97	2,00	2,49	2,11	0,12
	Gruplar İçi	467,81	397,00	1,18		
	Toplam	472,78	399,00			
Öz saygıyı geliştirir	Gruplar Arası	2,53	2,00	1,27	1,23	0,29
	Gruplar İçi	407,38	397,00	1,03		
	Toplam	409,91	399,00			
Streten korur	Gruplar Arası	11,02	2,00	5,51	4,02	0,02
	Gruplar İçi	544,57	397,00	1,37		
	Toplam	555,59	399,00			
Mutlu bakmayı sağlar	Gruplar Arası	2,22	2,00	1,11	0,87	0,42
	Gruplar İçi	505,76	397,00	1,27		
	Toplam	507,98	399,00			
Sakinleştirir	Gruplar Arası	0,97	2,00	0,48	0,41	0,67
	Gruplar İçi	472,03	397,00	1,19		
	Toplam	473,00	399,00			
Kendine güveni sağlar	Gruplar Arası	9,40	2,00	4,70	3,73	0,02
	Gruplar İçi	500,48	397,00	1,26		
	Toplam	509,88	399,00			

Düzenli uyku ritmini sağlar	Gruplar Arası	8,71	2,00	4,35	3,15	0,04
	Gruplar İçi	547,97	397,00	1,38		
	Toplam	556,68	399,00			
Çabuk arkadaş olmayı sağlar	Gruplar Arası	4,39	2,00	2,19	1,72	0,18
	Gruplar İçi	506,72	397,00	1,28		
	Toplam	511,11	399,00			
Paylaşma duygusunu artırır	Gruplar Arası	15,15	2,00	7,58	6,83	0,00
	Gruplar İçi	440,14	397,00	1,11		
	Toplam	455,30	399,00			
Yardımlaşma duygusunu geliştirir	Gruplar Arası	1,94	2,00	0,97	0,73	0,48
	Gruplar İçi	523,42	397,00	1,32		
	Toplam	525,36	399,00			

Tablo 33’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların medeni duruma göre bakıldığında iş verimini artırır, sağlam canlı olunur, öz saygıyı geliştirir, mutlu bakmayı sağlar, çabuk arkadaş olmayı sağlar ve yardımlaşma duygusunu geliştirir yararlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların medeni duruma göre bakıldığında çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, stersten korur, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar ve paylaşma duygusunu artırır yararlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararlar açısından medeni durumu ne olursa olsun çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, stersten korur, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar ve paylaşma duygusunu artırır konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 34: Yararların Yaş Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
İş verimini artırır	Gruplar Arası	0,71	3,00	0,24	0,29	0,83
	Gruplar İçi	320,23	396,00	0,81		
	Toplam	320,94	399,00			
Çalışılmayan gün sayısını azaltır	Gruplar Arası	41,15	3,00	13,72	11,56	0,00
	Gruplar İçi	469,85	396,00	1,19		
	Toplam	511,00	399,00			
Daha enerjik olunur	Gruplar Arası	37,30	3,00	12,43	10,52	0,00
	Gruplar İçi	468,08	396,00	1,18		
	Toplam	505,38	399,00			
Sağlam canlı olunur	Gruplar Arası	12,99	3,00	4,33	3,73	0,01
	Gruplar İçi	459,79	396,00	1,16		
	Toplam	472,78	399,00			

Öz saygıyı geliştirir	Gruplar Arası	21,06	3,00	7,02	7,15	0,00
	Gruplar İçi	388,85	396,00	0,98		
	Toplam	409,91	399,00			
Stresten korur	Gruplar Arası	28,76	3,00	9,59	7,21	0,00
	Gruplar İçi	526,83	396,00	1,33		
	Toplam	555,59	399,00			
Mutlu bakmayı sağlar	Gruplar Arası	21,50	3,00	7,17	5,83	0,00
	Gruplar İçi	486,47	396,00	1,23		
	Toplam	507,98	399,00			
Sakinleştirir	Gruplar Arası	8,08	3,00	2,69	2,29	0,08
	Gruplar İçi	464,92	396,00	1,17		
	Toplam	473,00	399,00			
Kendine güveni sağlar	Gruplar Arası	15,53	3,00	5,18	4,15	0,01
	Gruplar İçi	494,35	396,00	1,25		
	Toplam	509,88	399,00			
Düzenli uyku ritmini sağlar	Gruplar Arası	13,05	3,00	4,35	3,17	0,02
	Gruplar İçi	543,62	396,00	1,37		
	Toplam	556,68	399,00			
Çabuk arkadaş olmayı sağlar	Gruplar Arası	19,57	3,00	6,52	5,25	0,00
	Gruplar İçi	491,54	396,00	1,24		
	Toplam	511,11	399,00			
Paylaşma duygusunu artırır	Gruplar Arası	26,40	3,00	8,80	8,13	0,00
	Gruplar İçi	428,89	396,00	1,08		
	Toplam	455,30	399,00			
Yardımlaşma duygusunu artırır	Gruplar Arası	8,89	3,00	2,96	2,27	0,08
	Gruplar İçi	516,47	396,00	1,30		
	Toplam	525,36	399,00			

Tablo 34’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların yaş durumuna göre bakıldığında iş verimini artırır, sakinleştirir ve yardımlaşma duygusunu geliştirir yararlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların yaş durumuna göre bakıldığında çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, sağlam canlı olunur, öz saygıyı geliştirir, stresten korur, mutlu bakmayı sağlar, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar, çabuk arkadaş olmayı sağlar ve paylaşma duygusunu geliştirir yararlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararlar açısından yaş durumu ne olursa olsun çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, sağlam canlı olunur, öz saygıyı geliştirir, stresten korur, mutlu bakmayı sağlar, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar, çabuk arkadaş olmayı sağlar ve paylaşma duygusunu geliştirir konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 35: Yararların İkamet Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
İş verimini artırır	Gruplar Arası	1,84	4,00	0,46	0,57	0,69
	Gruplar İçi	319,10	395,00	0,81		
	Toplam	320,94	399,00			
Çalışılmayan gün sayısını azaltır	Gruplar Arası	15,76	4,00	3,94	3,14	0,01
	Gruplar İçi	495,24	395,00	1,25		
	Toplam	511,00	399,00			
Daha enerjik olunur	Gruplar Arası	28,97	4,00	7,24	6,01	0,00
	Gruplar İçi	476,40	395,00	1,21		
	Toplam	505,38	399,00			
Sağlam canlı olunur	Gruplar Arası	24,98	4,00	6,24	5,51	0,00
	Gruplar İçi	447,80	395,00	1,13		
	Toplam	472,78	399,00			
Öz saygıyı geliştirir	Gruplar Arası	18,50	4,00	4,62	4,67	0,00
	Gruplar İçi	391,41	395,00	0,99		
	Toplam	409,91	399,00			
Stresten korur	Gruplar Arası	26,18	4,00	6,55	4,88	0,00
	Gruplar İçi	529,41	395,00	1,34		
	Toplam	555,59	399,00			
Mutlu bakmayı sağlar	Gruplar Arası	25,44	4,00	6,36	5,21	0,00
	Gruplar İçi	482,54	395,00	1,22		
	Total	507,98	399,00			
Sakinleştirir	Gruplar Arası	8,04	4,00	2,01	1,71	0,15
	Gruplar İçi	464,96	395,00	1,18		
	Toplam	473,00	399,00			
Kendine güveni sağlar	Gruplar Arası	19,65	4,00	4,91	3,96	0,00
	Gruplar İçi	490,23	395,00	1,24		
	Toplam	509,88	399,00			
Düzenli uyku ritmini sağlar	Gruplar Arası	20,08	4,00	5,02	3,69	0,01
	Gruplar İçi	536,60	395,00	1,36		
	Toplam	556,68	399,00			
Çabuk arkadaş olmayı sağlar	Gruplar Arası	27,95	4,00	6,99	5,71	0,00
	Gruplar İçi	483,16	395,00	1,22		
	Toplam	511,11	399,00			
Paylaşma duygusunu artırır	Gruplar Arası	29,46	4,00	7,37	6,83	0,00
	Gruplar İçi	425,84	395,00	1,08		
	Topla	455,30	399,00			
Yardımlaşma duygusunu geliştirir	Gruplar Arası	19,53	4,00	4,88	3,81	0,00
	Gruplar İçi	505,83	395,00	1,28		
	Toplam	525,36	399,00			

Tablo 35’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların ikamet durumuna göre bakıldığında iş verimini artırır ve sakinleştirir yararlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların ikamet durumuna göre bakıldığında çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, sağlam canlı olunur, öz saygıyı geliştirir, stresten korur, mutlu bakmayı sağlar,

kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar, çabuk arkadaş olmayı sağlar, paylaşma duygusunu geliştirir ve yardımlaşma duygusunu geliştirir yararlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararlar açısından ikamet durumu ne olursa olsun çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, sağlam canlı olunur, öz saygıyı geliştirir, stresten korur, mutlu bakmayı sağlar, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar, çabuk arkadaş olmayı sağlar, paylaşma duygusunu geliştirir ve yardımlaşma duygusunu geliştirir konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 36: Yararların Eğitim Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
İş verimini artırır	Gruplar Arası	8,64	3,00	2,88	3,65	0,01
	Gruplar İçi	312,29	396,00	0,79		
	Toplam	320,94	399,00			
Çalışılmayan gün sayısını azaltır	Gruplar Arası	14,12	3,00	4,71	3,75	0,01
	Gruplar İçi	496,88	396,00	1,25		
	Toplam	511,00	399,00			
Daha enerjik olunur	Gruplar Arası	15,08	3,00	5,03	4,06	0,01
	Gruplar İçi	490,30	396,00	1,24		
	Toplam	505,38	399,00			
Sağlam canlı olunur	Gruplar Arası	6,74	3,00	2,25	1,91	0,13
	Gruplar İçi	466,04	396,00	1,18		
	Toplam	472,78	399,00			
Öz saygıyı geliştirir	Gruplar Arası	8,68	3,00	2,89	2,85	0,04
	Gruplar İçi	401,23	396,00	1,01		
	Toplam	409,91	399,00			
Streten korur	Gruplar Arası	23,10	3,00	7,70	5,73	0,00
	Gruplar İçi	532,49	396,00	1,34		
	Toplam	555,59	399,00			
Mutlu bakmayı sağlar	Gruplar Arası	12,22	3,00	4,07	3,25	0,02
	Gruplar İçi	495,76	396,00	1,25		
	Toplam	507,98	399,00			
Sakinleştirir	Gruplar Arası	14,19	3,00	4,73	4,08	0,01
	Gruplar İçi	458,81	396,00	1,16		
	Toplam	473,00	399,00			
Kendine güveni sağlar	Gruplar Arası	16,43	3,00	5,48	4,39	0,00
	Gruplar İçi	493,45	396,00	1,25		
	Toplam	509,88	399,00			
Düzenli uyku ritmini sağlar	Gruplar Arası	12,82	3,00	4,27	3,11	0,03
	Gruplar İçi	543,85	396,00	1,37		
	Toplam	556,68	399,00			
Çabuk arkadaş olmayı sağlar	Gruplar Arası	8,37	3,00	2,79	2,20	0,09
	Gruplar İçi	502,74	396,00	1,27		
	Toplam	511,11	399,00			

Paylaşma duygusunu artırır	Gruplar Arası	23,88	3,00	7,96	7,31	0,00
	Gruplar İçi	431,42	396,00	1,09		
	Total	455,30	399,00			
Yardımlaşma duygusunu geliştirir	Gruplar Arası	11,44	3,00	3,81	2,94	0,03
	Gruplar İçi	513,92	396,00	1,30		
	Toplam	525,36	399,00			

Tablo 36’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların eğitim durumuna göre bakıldığında sağlam canlı olunur ve çabuk arkadaş olmayı sağlar yararlarında görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararların eğitim durumuna göre bakıldığında iş verimini artırır, çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, öz saygıyı geliştirir, stresten korur, mutlu bakmayı sağlar, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar, paylaşma duygusunu geliştirir ve yardımlaşma duygusunu geliştirir yararlarında görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarının sağladığı yararlar açısından eğitim durumu ne olursa olsun iş verimini artırır, çalışılmayan gün sayısını azaltır, daha enerjik olunur, öz saygıyı geliştirir, stresten korur, mutlu bakmayı sağlar, kendine güveni sağlar, düzenli uyku ritmini sağlar, paylaşma duygusunu geliştirir ve yardımlaşma duygusunu geliştirir konusunda görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

4.4.6. REKREATİF FAALİYETLERE TEŞVİK

T testi ve Anova analizi uygulanarak çeşitli demografik özelliklere göre rekreatif faaliyetlerde farklılık olup olmadığı incelenecektir.

Tablo 37: Teşvik Çeşitlerinin Dağılım ve Ortalamaları

		Çok Önemli		Orta		Az		Önemsiz		Ortalama		
		Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%	Sıklık	%			
1	Devlet beni bu konuda teşvik ederse	87,0	21,8	183	45,8	65,0	16,3	44,0	11,0	21	5,25	2,32
2	Eğitim ve seminerler olursa	81,0	20,3	140	35,0	123	30,8	49,0	12,3	7,0	1,75	2,40

3	Tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa	50,0	12,5	147	36,8	83,0	20,8	105	26,3	15	3,75	2,72
4	Otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa	72,0	18,0	137	34,3	120	30,0	61,0	15,3	10	2,5	2,50
5	Bankalar uygun kredi sunarsa	104	26,0	126	31,5	84,0	21,0	67,0	16,8	19	4,75	2,43

Tablo 37’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşvikler incelendiğinde yaptıkları tercihlerde devlet beni bu konuda teşvik ederse, eğitim ve seminerler olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörleri ilk sıralarda yer almaktadır. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerde devlet beni bu konuda teşvik ederse aktivitesi önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmıştır. Diğer faktörlere bakılırsa sırasıyla otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa faktörleri takip etmektedir. Tanıtım amaçlı organizasyonlar geri planda kalmaktadır.

Tablo 38: Teşviklerin Cinsiyet Durumuna Göre T-Testi

		T	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
Devlet beni bu konuda teşvik ederse	Eşit Varyans Varsayımı	-1,09	398,00	0,28	-0,13	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,12	253,63	0,26	-0,13	0,11
Eğitim ve seminerler olursa	Eşit Varyans Varsayımı	-4,21	398,00	0,00	-0,45	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-4,27	245,62	0,00	-0,45	0,10
Tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa	Eşit Varyans Varsayımı	-1,15	398,00	0,25	-0,14	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,23	279,20	0,22	-0,14	0,11
Otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa	Eşit Varyans Varsayımı	-3,61	398,00	0,00	-0,40	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-3,74	258,34	0,00	-0,40	0,11
Bankalarda uygun kredi sunarsa	Eşit Varyans Varsayımı	-2,77	398,00	0,01	-0,35	0,13
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,69	220,42	0,01	-0,35	0,13

Tablo 38’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin cinsiyet durumuna göre karşılaştırıldığında devlet beni bu konuda teşvik ederse ve tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin cinsiyet durumuna göre karşılaştırıldığında eğitim ve seminerler olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin karşılaştırılmasında cinsiyet durumu ne olursa olsun eğitim ve seminerler olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 39: Teşviklerin Ev Sahipliği Durumuna Göre T-Testi

		t	Serbestlik Derecesi (sd)	Önem (p)	Aritmetik Ortalama Farklılığı	Standart Hata Farklılığı
Devlet beni bu konuda teşvik ederse	Eşit Varyans Varsayımı	-2,14	398,00	0,03	-0,24	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,15	347,75	0,03	-0,24	0,11
Eğitim ve seminerler olursa	Eşit Varyans Varsayımı	-2,58	398,00	0,01	-0,26	0,10
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,54	321,08	0,01	-0,26	0,10
Tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa	Eşit Varyans Varsayımı	-0,89	398,00	0,38	-0,10	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-0,89	347,68	0,37	-0,10	0,11
Otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa	Eşit Varyans Varsayımı	-1,63	398,00	0,10	-0,17	0,11
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-1,61	321,94	0,11	-0,17	0,11
Bankalar uygun kredi sunarsa	Eşit Varyans Varsayımı	-2,18	398,00	0,03	-0,26	0,12
	Eşit Olmayan Varyans Varsayımı	-2,19	344,33	0,03	-0,26	0,12

Tablo 39’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin ev sahipliği durumuna göre karşılaştırıldığında devlet beni bu konuda teşvik ederse ve tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan

teşviklerin cinsiyet durumuna göre karşılaştırıldığında eğitim ve seminerler olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin karşılaştırılmasında cinsiyet durumu ne olursa olsun eğitim ve seminerler olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 40: Teşviklerin Medeni Duruma Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Devlet beni bu konuda teşvik ederse	Gruplar Arası	0,03	2,00	0,01	0,01	0,99
	Gruplar İçi	475,37	397,00	1,20		
	Toplam	475,40	399,00			
Eğitim ve seminerler olursa	Gruplar Arası	7,26	2,00	3,63	3,69	0,03
	Gruplar İçi	390,94	397,00	0,98		
	Toplam	398,20	399,00			
Tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa	Gruplar Arası	5,65	2,00	2,83	2,36	0,10
	Gruplar İçi	474,99	397,00	1,20		
	Toplam	480,64	399,00			
Otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa	Gruplar Arası	2,68	2,00	1,34	1,26	0,29
	Gruplar İçi	423,32	397,00	1,07		
	Toplam	426,00	399,00			
Bankalar uygun kredi sunarsa	Gruplar Arası	14,12	2,00	7,06	5,19	0,01
	Gruplar İçi	539,78	397,00	1,36		
	Toplam	553,90	399,00			

Tablo 40’da görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin medeni duruma göre karşılaştırıldığında devlet beni bu konuda teşvik ederse, tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa ve otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin medeni duruma göre karşılaştırıldığında eğitim ve seminerler olursa ve otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa, bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin karşılaştırılmasında medeni durumu ne olursa olsun eğitim ve seminerler olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa

faktörlerinde görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 41: Teşviklerin Yaş Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Devlet beni bu konuda teşvik ederse	Gruplar Arası	6,95	3,00	2,32	1,96	0,12
	Gruplar İçi	468,45	396,00	1,18		
	Toplam	475,40	399,00			
Eğitim ve seminerler olursa	Gruplar Arası	21,43	3,00	7,14	7,51	0,00
	Gruplar İçi	376,76	396,00	0,95		
	Toplam	398,20	399,00			
Tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa	Gruplar Arası	3,95	3,00	1,32	1,09	0,35
	Gruplar İçi	476,69	396,00	1,20		
	Toplam	480,64	399,00			
Otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa	Gruplar Arası	16,87	3,00	5,62	5,44	0,00
	Gruplar İçi	409,13	396,00	1,03		
	Toplam	426,00	399,00			
Bankalar uygun kredi sunarsa	Gruplar Arası	43,57	3,00	14,52	11,27	0,00
	Gruplar İçi	510,32	396,00	1,29		
	Toplam	553,90	399,00			

Tablo 41’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin yaş durumuna göre karşılaştırıldığında devlet beni bu konuda teşvik ederse ve tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin yaş durumuna göre karşılaştırıldığında eğitim ve seminerler olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin karşılaştırılmasında yaş durumu ne olursa olsun eğitim ve seminerler olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 42: Teşviklerin İkamet Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Devlet beni bu konuda teşvik ederse	Gruplar Arası	7,99	4,00	2,00	1,69	0,15
	Gruplar İçi	467,41	395,00	1,18		
	Toplam	475,40	399,00			

Eğitim ve seminerler olursa	Gruplar Arası	13,82	4,00	3,45	3,55	0,01
	Gruplar İçi	384,38	395,00	0,97		
	Toplam	398,20	399,00			
Tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa	Gruplar Arası	17,93	4,00	4,48	3,83	0,00
	Gruplar İçi	462,71	395,00	1,17		
	Toplam	480,64	399,00			
Otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa	Gruplar Arası	15,43	4,00	3,86	3,71	0,01
	Gruplar İçi	410,57	395,00	1,04		
	Toplam	426,00	399,00			
Bankalar uygun kredi sunarsa	Gruplar Arası	14,56	4,00	3,64	2,67	0,03
	Gruplar İçi	539,34	395,00	1,37		
	Toplam	553,90	399,00			

Tablo 42’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin ikamet durumuna göre karşılaştırıldığında devlet beni bu konuda teşvik ederse faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin ikamet durumuna göre karşılaştırıldığında eğitim ve seminerler olursa, tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı göstermektedir ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin karşılaştırılmasında ikamet durumu ne olursa olsun eğitim ve seminerler olursa, tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı olduğunu aynı görüşe sahip olmadıklarını ortaya koymuştur.

Tablo 43: Teşviklerin Eğitim Durumuna Göre ANOVA Testi

		Toplamın Karesi	Serbestlik Derecesi (sd)	Aritmetik Ortalamanın Karesi	F	Önem (p)
Devlet beni bu konuda teşvik ederse	Gruplar Arası	5,26	3,00	1,75	1,48	0,22
	Gruplar İçi	470,14	396,00	1,19		
	Toplam	475,40	399,00			
Eğitim ve seminerler olursa	Gruplar Arası	4,61	3,00	1,54	1,55	0,20
	Gruplar İçi	393,58	396,00	0,99		
	Toplam	398,20	399,00			
Tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa	Gruplar Arası	9,39	3,00	3,13	2,63	0,05
	Gruplar İçi	471,25	396,00	1,19		
	Toplam	480,64	399,00			
Otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa	Gruplar Arası	4,29	3,00	1,43	1,34	0,26
	Gruplar İçi	421,71	396,00	1,06		
	Toplam	426,00	399,00			

Bankalar uygun kredi sunarsa	Gruplar Arası	9,37	3,00	3,12	2,27	0,08
	Gruplar İçi	544,53	396,00	1,38		
	Toplam	553,90	399,00			

Tablo 43’de görüldüğü gibi memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında devlet beni bu konuda teşvik ederse, eğitim ve seminerler olursa, tanıtım amaçlı organizasyonlar olursa, otel ve dinlenme tesislerinde indirim olursa ve bankalar uygun kredi sunarsa faktörlerinde görüş farklılığı göstermemektedir ($p>0,05$). Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında görüş farklılığı yoktur ($p<0,05$). Bu durum memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını sağlamak için yapılan teşviklerin karşılaştırılmasında eğitim durumu ne olursa olsun görüş farklılığı olmadığını aynı görüşe sahip olduklarını ortaya koymuştur.

5. SONUÇ

Rekreasyon faaliyetlerine katılım kişisel ve toplumsal olarak birçok fayda sağlamaktadır. Kişisel yönden; fiziki sağlık gelişiminin yaratılması, ruh sağlığı kazandırılması, insanı sosyalleştirmesi, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirmesi, çalışma başarısı ve iş verimine etkisi, ekonomik hareketlilik, insanı mutlu etmesidir. Bu nedenle rekreasyon ve rekreatif faaliyetlere katılım günümüzde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Boş zaman etkinliklerine katılım; bireylerin ayıracağı zamana, parasal imkânlarla, toplumun değişen kültürel yapısına göre farklılıklar göstermektedir. Bireylerin etkinlik seçiminde yaşanan çevre, yakın çevrede var olan imkânlar, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, yörenin gelenek ve görenekleri, bireyin yaşı ve cinsiyetinin yanı sıra, kendi kişilik ve arkadaş çevresi etkindir. Çevrenin önemli özellikleri, iklim, topografya, nüfusun yoğunluğu ve dağılımı, çevrenin zenginliği, tarihi gelişimi idari yapısı ve kültürel birikimleri o yöredeki boş zaman etkinliklerinin türlerini belirleyicidir.

Boş zamanların doğru kullanılması kişinin sorumluluk duygusunun artmasına ve zamanı en güzel şekilde değerlendirmeye iterek, bireyi daha mutlu kılıp kendisini kişisel olarak geliştirme imkânı sağlamaktadır. Rekreasyon etkinliklerine katılmak ile kendimizi anlatmak, deneyimlerimizi diğer kişilerle paylaşmak, kendimizi başarılı görmek, başkalarıyla arkadaşlık kurmak ve onları tanımak, kişilik gelişimimizi sağlamak ve kişilik gelişimimizi tamamlamak gibi olumlu sonuçlara ulaşabiliriz

Türkiye'deki memur emeklilerinin önemli bir kısmını erkekler oluşturmaktadır. Emeklilerin yarısından fazlası evlidir ve boşanmış olanlar grubun beşte birinden azdır. Memur emeklilerinin yarısından fazlası elli yaş ve altında bir yaşa sahiptir. Bu durum ülkemizde memur emeklilerinin erken emekli olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda elli yaş ve altındaki bir yaşta olan bireyin ülke iş gücünden yoksun bırakılması ekonomik açıdan da oldukça önemli bir iş gücü kaybıdır. Memur emeklilerinin büyük bir kısmı lise altı eğitim sahibidir ve lisans ve üzeri eğitime sahip olan memur emeklisi sayısı oldukça azdır.

Ülkemizde memur emeklilerinin büyük bir kısmı ev sahibi değildir. Bunun en önemli nedenlerinden biride memur emeklilerinin aylık gelir düzeylerinin ev almaya yetemeyecek düzeyde olmasıdır. Aynı zamanda bu durum memurların aktif iş hayatında iken de ev sahibi olabilecek bir ekonomik güce sahip olmadıklarının bir göstergesidir. Memur emeklilerinin yarısından fazlası tatile gidememektedir, yine bu durumda ekonomik güçle ilişkilendirilebilir.

Memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılmamasının en önemli nedenlerinden biri gelir düzeylerinin düşük olmasıdır. Bunu sağlık problemleri takip etmektedir. Gerek gelir düzeyi gerekse sağlık hizmetleri üzerinde yapılacak düzenlemeler ile memur emeklilerinin rekreatif aktivitelere katılımları sağlanmalıdır.

Memur emeklileri genel olarak fiziksel uygunluk aktivitelerine katılım göstermekte ve hobilerine zamanını ayırmaktadır. Memur emeklilerinin diğer aktivitelere oranla fiziksel uygunluk aktivitelerine sık olarak katılım göstermesi ilerleyen yaş ile birlikte fiziksel durumu koruma isteği arasındaki ilişki olduğu düşünülebilir. Tiyatro ve sinemaya ise daha az zaman ayırmaktadırlar. Bunun nedeni ise gelir düzeylerinin düşük olması olarak düşünülmektedir.

Memur emeklilerinin rekreatif aktivitelere katılım tercihleri genel olarak cinsiyetlere, medeni duruma, ikamet durumuna göre farklılık göstermemektedir. Yaş faktöründe ise katılım tercihleri fiziksel uygunluk, kişisel gelişim, gönüllü hizmet ve hobilerde farklılık göstermektedir. Memur emeklilerinin eğitim seviyelerine göre fiziksel uygunluk, güzel sanat etkinlikleri, gönüllü hizmet ve hobilere katılım oranları farklılaşmaktadır.

Memur emeklileri rekreatif faaliyetlere genel olarak fiziksel gelişim amacı ile katılım göstermektedir. Bu durum cinsiyete, ev sahibi olma durumuna, ikamet durumuna göre farklılık göstermemektedir. Fakat yaşa göre memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlere katılım amaçları farklılık göstermektedir. Bu durum kişinin dâhil olduğu yaş grubu ve bu grubun fiziksel ve ruhsal durumu ile ilgili olabilir.

Memur emeklileri rekreatif faaliyetlere iş güçlerini arttırma, sağlam ve canlı olmak ve öz saygı için rekreatif faaliyetlere katılım göstermektedirler. Bu durum

cinsiyetlere, medeni duruma göre büyük değişiklikler göstermemektedir. Yaş faktörün de ise rekreatif faaliyetlere katılım amaçları sakinleştirme, kendine güven ve yardımlaşma duygusu gibi yararlar da farklılık kendini göstermektedir.

Memur emeklilerinin rekreatif aktivitelere katılımında tamamına yakını yüksek sıklık değerleri ile devlet teşviki olmasını istemektedir. Bu durumun başlıca sebeplerinden biri memur emeklilerinin gelir düzeylerinin düşük olmasıdır. Bunu banka teşviki, otel ve dinlenme tesislerinde özel indirim teşvikleri takip etmektedir. Memur emeklilerinin rekreatif aktivitelere daha yüksek oranlarla katılım göstermeleri için tanıtım organizasyonları yapılarak rekreasyon ve önemi anlatılmalı, devlet yardımı ve bankalar yardımı ile kişiler ekonomik olarak teşvik edilmelidir.

Bu çalışma doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Memur emeklilerinin rekreatif etkinliklere katılmasında gelir durumu etkili olduğundan gelir durumlarını artırıcı tedbirler alınmalıdır.
- Memur emeklilerinin rekreatif etkinliklere katılmasında sağlık problemleri etkili olduğundan bu problemlerini iyileştirici tedbirler alınmalıdır.
- Memur emeklilerinin rekreatif etkinliklere katılmasında devletin teşvik edici rolü çok önemlidir. Bu teşviklerin eğitim, seminer ve programlar dahilinde sunulması gerekmektedir.
- Memur emeklilerinin konaklama tesislerinden, otellerden ve diğer dinlenme tesislerinin sunduğu hizmetlerden ve aktivite programlarından ekonomik olarak uygun şekilde yararlanması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Abadan, N., Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, No: 135117, Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1961.
- Akesen, A., Fethiye Yöresi'nde Rekreasyon Amacı ile Kullanılan Bazı Orman Alanlarında Rekreasyonel Talep Değerinin Belirlenmesi Üzerine Araştırmalar, İ. Ü. Yayın No: 3149, İstanbul, 1983.
- Alay, S., Relationship Between Time Management and Academic Achivement of Selected University Students, Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ, Ankara, 2000.
- Altuğ, F., Çevre Sorunları, Uludağ Üniversitesi Yayını, Bursa, 1990.
- Arlı, M., Nazik, H., Ersoy, F., Ailede Ekonomik Kaynaklar, 1. Baskı, Ankara, 2000.
- Aslan, N., Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Değerlendirme Eğilimi Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Karşılaştırmalı Bir Araştırma, D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, 1994.
- Aslan, Z., "Termal Turizm İşletmelerinde Hizmet Standartlarının Geliştirilmesi ve Pazarlama Faaliyetine Etkisi- Balçova Termal Merkezi Uygulaması", Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 1992.
- Bal, E., Greko Romen ve Serbest Güreş Türk Milli Takımları Sporcularının Boş Zamanlarını Değerlendirme Faaliyetlerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 1999.
- Bacı, A., "Zaman Yönetimi", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 23, Sayı 1, Ankara, 1990.
- Bammel, G., and Bammel L.L. B., Leisure and Human Behavior, 3 press. Brown&Benchmark Pub. , 1996.
- Başoğlu, B., Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Alışkanlıklarının İncelenmesi (Kırıkkale Üniversitesi Örneği), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 2004.
- Baykan, S., Şanlı, N., Tokyürek, Ş., Ev Yönetimi, Serter, N. (edt.), Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Önlisans Programı, Eskişehir, 2002.
- Bayraktar, M., Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Ailelerin Ev Üretimi Faaliyetleri, Standart Dergisi, Sayı:349, İstanbul, 1991.

- Bonnice, J.G., and Bannister, R.M.A., Developing Consumer Attitude, South Western Pub. , 1986.
- Cılga, İ., Korunmaya Muhtaç Çocuk ve Gençlerin Hakları, SHÇEK Gençlik Dergisi, Sayı 1, Ankara, 1997.
- Çakıroğlu, H., Beden Eğitimi Dersi ve diğer Dersler Açısından Okullarda Ders Dışı Faaliyetlerin Durumu Eğitsel Kollar ve Faaliyetleri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul, 1998.
- Çelebi, N., Genç ve Kültürel Bütünleşme, Aile Araştırma Kurumu, Aile Yazıları 2. , Ankara, 1991.
- Çetinkaya, J., Bir Sosyal Hizmet Alanı Olarak Gençlik ve Boş Zaman Sorunları, S.H.E. Yayınları, Sayı 5, Ankara, 1982.
- Demiray, U., Açık Öğretim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Eğilimleri, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:252, Açık Öğretim Fakültesi Yayınları No:121, Eskişehir, 1987.
- Dikkaya, M., "Termalizm ve Termal Turizm ve Aydın Yöresinde Termal Ürün Pazarlaması", Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, 1979.
- Efil, İ., İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon, 7. Baskı, Alfa Basım Yayın Dağıtım, Ltd. Şti., İstanbul, 1999.
- Ekici, S., Yükseköğretim Gençliğinin Serbest Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları ve Turizme Katılımları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 1997.
- Erdem, R., Kaya, S., "Zaman Yönetimi", Çağdaş Yerel Yönetimler, C.7, Sayı 2, İstanbul, 1998.
- Ergin, M., Ankara İli Çubuk İlçesindeki Ailelerin Ev Ekonomisi Çalışmaları Ve Bu Çalışmaların Aile Bütçesine Katkısı Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans, Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1994.
- Gökmen, H., Açıkalın, A., Koyuncu, N., Saydar, Z., Yüksek Öğrenim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri, MEGSB Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1985.
- Güler Ş., Turizm Sosyolojisi, Gündüz Matbaacılık, Ankara, 1978.

- Güngörmüş, H.A., Milletvekillerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 2004.
- Haynes, M. E., Kişisel Zaman Yönetimi, Çev. Yaşar Bülbül, Alfa Basım Yayım Ltd. Şti. , İstanbul, 1999.
- Hazar, A., Rekreasyon ve Animasyon, 2. Baskı, Detay Yayınları, Ankara, 2003.
- Hendry, C., “Making Most of Time” Nurse Researcher, Vol 12, No2, RNS Pub. , USA, 2004.
- Horna, J.L.A., The Leisure Component Of The Parental Role, Journal Of Leisure Research, Vol. 21, No:3, 1989.
- Howard, D.R., and Madrigal, R., Who Makes The Decision:The Parents Or The Child The Perceived Influence Of Parents Ad Children On The Purchase Of Recreation Services, Journal Of Leisure Research, Vol.22 No:3 100, 1990.
- Hull, R.B., Mood as a Product of Leisure: Causes and Consequences, Journal Of Leisure Research, Vol. 22, No:2, 1990.
- Hurrelmann, K., Social Structure and Personality Development, Cambridge University Pres. , Cambridge, 1988.
- Kadıoğlu, K.Ö., Yoksulluk Düzeyindeki Ailelerin Kaynak Kullanımları, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara, 2005.
- Karaküçük, S., Rekreasyon Serbest Zamanları Değerlendirme, 3.Baskı, Ankara, 1999.
- Karasar, N., Araştırmalarda Rapor Hazırlama (8.Baskı), 3A Araştırma, Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti. , Ankara, 1996.
- Kaya, S., Yetiştirme Yurtlarında Kalan Gençlerin Boş Zaman Değerlendirme Eğilimi ve Etkinliklerin Sosyalleşmesi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, 2003.
- Kavruk, S. B., Türkiye’ de Çevre Duyarlılığının Arttırılmasında Çevre Eğitiminin Rolü ve Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2002.
- Keleş, R., ve Hamamcı, C., Çevre Politikası, İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 2005.
- Kılbaş Köktaş, Ş., Rekreasyon, 3. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara, 2004.
- Kongar, E., Toplumsal Değişme Kurumları ve Türkiye Gerçeği, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1979.

- Köknel, Ö., Toplumda Bugünün Gençliği, Bozak Matbaası, İstanbul, 1970.
- Köknel, Ö., Cumhuriyet Gençleri ve Sorunları, Cem Yayınevi, İstanbul, 1979.
- Köycü Öpözlü, A., Çağımızda Değişen Sağlık Bilincinin Sportif Rekreasyona Katılım Düzeyine Etkisinin Araştırılması Kütahya Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya, 2006.
- Kraus, R., Recreation Programming, Allyn&Bacon Comp. , Boston, 1997.
- Mc.Millen, J.B., The Social Organization Of Lesiure Among MexicanAmericans, J.Of Leisure Research, Vol.15, No:2, 1983.
- Mills, T.M., The Sociology Of Small Groups, Prentice Hall Inc. , New Jersey, 1984.
- Nock, S.L., Sociology Of The Family, Prentice Hall Inc. , N.J. , 1987.
- Oskay, Ü., Sosyolojik Düşünceler Tarihi, No:55, İzmir: E.Ü. Yayımları, İzmir, 1990.
- Önal, A., Ev Hanımlarının Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının Ve Beklentilerinin Tespiti, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, 2007.
- Özgen, C., Etkili zaman Yönetimi, Bilkent Üniversitesi Yayınları, Ankara 2002.
- Özkan B., Adnan K., "İzmir Kuş Cennetinin Rekreasyonel Turizm Yönünden Önemi", Turizm Yıllığı, İzmir, 1992.
- Özmaden, M., Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda İkamet Eden Öğrencilerin Serbest Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Sorunları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 1997.
- Özmete, E., Özel Sektörde Kadın İş Gücünün Çalışma Yaşamı Kalitesi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksekokulu, Yayın No:4 Bilimsel Araştırmalar ve İncelemeler: 4, Ankara, 2004.
- Pehlivanoğlu, T., Belgrad Ormanının Rekreasyon Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Tespiti, Ankara, 1987.
- Saçcan, M., Rekreasyon ve Turizm, Cumhuriyet Basımevi, İzmir, 1986.
- Semenderoğlu, A., Çevre ve Rekreasyon Planlamasında Alaçatı - Ovacık (Çeşme) Örneği, D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Bölümü, Ekoloji Çevre Dergisi, Sayı: 18, İzmir, 1996.
- Soysal, H., Sosyo Ekonomik Düzeyi Düşük Olan Ailelerde Yönetim Etkinliklerine İlişkin Davranışların Yaşam Dönemlerine Göre İncelenmesi, Yüksek Lisans

- Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Bilim Dalı, Ankara, 2005.
- Tan, M., Toplumbilime Giriş, A.Ü.E.B. Fak.Yayımları, No: 97, Ankara, 1981.
- Tezcan, M., Gençlik Sosyolojisi Yazıları, Gündoğan Yayın, Ankara, 1991.
- Tezcan, M., Serbest Zamanlar Sosyolojisi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:174, Ankara, 1993.
- Tezcan, M., Serbest Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi, 4.Baskı, Atilla Kitapevi, Ankara, 1994.
- Whittaker, D., and Shelby, B., Types Of Norms For Recreation Impacts:Extending The Social Norms Concept, Journal Of Leisure Research, Vol. 20, No:4., 1988.
- Wilson, J., Sociology Of Leisure, A Review Of Sociology, 1980, Vol. 6.
- Usal, A., "Çağdaş Bunalım/Turizm" Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Sayı: 1-2, İzmir, 1981.
- Usal, Ö., Turizm-Turizm Olayına ve Türk Turizm Politikalarına Yapısal Yaklaşım, Sömbül Basımevi, İstanbul, 1986.
- Ülkü, S., Çocuklukta Arkadaş İlişkileri, Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt:2, Ankara, 1978.
- Ünlü, H., Yerel Yönetim ve Çevre, IULA Çevre Kitapları Serisi, İstanbul, 1991.
- Ünver, O., 12-24 Yaş Gençleri Sosyo Ekonomik Sorunları, M.E.G.S.B. Yayını, G.Ü.B.Y. Matbaası, Ankara, 1986.
- Yalın, H. İ., Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (16. Baskı), Nobel Yayınları, Ankara, 2006.
- Yazıcı, M., Üniversite Öğrencilerinin Zamanlarını değerlendirme anlayış ve Alışkanlıkları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul, 1998.
- Yetiş, Ü., Kamu Kuruluşlarında Çalışan Devlet Memurlarının Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Alışkanlıkları, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 2000.

EK 1: ANKET FORMU ÖRNEĞİ

Ekte sunulmuş olan, elinizdeki bu anket formu sonucunda elde edilecek bilgiler tamamen gizli kalacak, anketi yanıtlayacak bireye herhangi bir yükümlülük getirmeyecek, vereceğiniz yanıtlar akademik çalışmalar için kullanılıp, başka hiçbir amaç için kullanılmayacaktır. Lütfen ilgili yerleri yanıtlayınız veya işaretleyiniz. İlgı ve katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Rekreasyon: Bireylerin iş yaşamı dışında özgür iradeleriyle kendilerini geliştirmek ve yenilemek amacıyla gönüllü olarak katıldıkları aktivitelerdir.

ANKET FORMU

KİŞİSEL BİLGİLER	
Cinsiyetiniz:	☐ Bay ☐ Bayan
Medeni durumunuz:	☐ Evli ☐ Bekar ☐ Boşanmış
Yaşınızın dahil olduğu aralık:	☐ 40 ve altı ☐ 41 - 50 arası ☐ 51 - 60 arası ☐ 61 ve üzeri
Kim/ Kimler ile ikamet ediyorsunuz?	☐ Ailemle ☐ Huzurevi ☐ Yakınımın Yanında ☐ Arkadaşlarımla ☐ Tek Başıma
Oturduğunuz ev:	☐ Kira ☐ Kendimizin
Eğitim durumunuz:	☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Lisans ☐ Y.Lisans ve Doktora

1. Aşağıdaki faktörlerden hangisi rekreatif (boş zaman değerlendirme) faaliyetlere katılmanıza engel olmaktadır ? Sizce önem derecesini belirleyiniz.

Aşağıdaki soruların karşısında ki kutucuklara, soru hakkındaki düşüncenizi ifade eden yeri işaretleyiniz.		1	2	3	4	5
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Gelir düzeyi					
2	İş yaşamındaki yoğunluk					
3	Alışkanlıklar					
4	Zaman yetersizliği					
5	Ailevi nedenler					
6	Sağlık problemleri					

2. Aşağıdaki rekreatif (boş zaman değerlendirme) faaliyetlere katılım sıklığınıza dair görüşleriniz nelerdir?

Aşağıdaki soruların karşısında ki kutucuklara, soru hakkındaki düşüncenizi ifade eden yeri işaretleyiniz.		1	2	3	4	5
		Çok sık	Sık	Orta	Nadiren	Hiç
1	Fiziksel uygunluk (fitness) aktiviteleri: Kondisyon yüzmesi, duvar tırmanışı, halk koşuları					
2	Kişisel gelişim aktiviteleri: Stres yönetimi, ev ekonomisi, sağlıklı beslenme, bilgisayar eğitimi kursları					
3	Güzel sanatlar etkinlikleri: Resim-heykel ve el sanatlarını geliştirme kursları					
4	Doğa aktiviteleri: Dağcılık, kaya tırmanışı, doğa yürüyüşleri, dağ bisikleti, hedef bulma yarışması, rafting					
5	Gönüllü hizmet programları: Kimsesiz çocuklar, yaşlılar ve çocuk tutuk evleri programları					

6	Kültür ve tarih gezileri, müze ziyaretleri					
7	Hobiler: Balık tutma yarışı, fotoğrafçılık					
8	Sinemaya gitme					
9	Tiyatroya gitme					

3. Rekreatif (boş zaman değerlendirme) aktivitelere katılım amaçlarınız nelerdir? Sizce önem derecesini belirleyiniz?

		1	2	3	4	5
	Aşağıdaki soruların karşısında ki kutucuklara, soru hakkındaki düşüncenizi ifade eden yeri işaretleyiniz.	Çok önemli	Önemli	Orta	Az	Önemsiz
1	Fiziksel gelişim					
2	Yenilik arayışı / değişik deneyimler edinme					
3	Kendini sınama					
4	Kendini geliştirme					
5	Yaratıcı olma					
6	Sosyalleşme ihtiyacı					
7	Dinlenme/rahatlama ihtiyacı					

8	Yarışma güdüsünü tatmin etme					
9	Geçmişten gelen alışkanlıklar					

4. Aşağıda verilen rekreatif (boş zaman değerlendirme) faaliyetlerin sağladığı yararları dair görüşlerinizi belirtiniz.

		1	2	3	4	5
	Aşağıdaki soruların karşısında ki kutucuklara, soru hakkındaki düşüncenizi ifade eden yeri işaretleyiniz.	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	İş verimini artırır					
2	Hastalık yüzünden çalışılmayan gün sayısını azaltır					
3	Daha enerjik hissetmesi ve tembellikten uzaklaştırır					
4	Sağlam, canlı, hareketli, egzersiz yapmaya hevesli bir kişi haline getirir					
5	Öz saygıyı geliştirir					
6	Organizmayı, beden ve ruhsal streslerin yıpratıcı etkisinden korur					
7	Hayata daha mutlu bakmaya, endişelerden uzaklaşmaya yardımcı olur					
8	Asabi ve hiperaktif yapıyı sakinleştirir					
9	Kendine güvenini artırır					
10	Düzenli uyku ritmine fayda sağlar					
11	İnsanlarla çabuk arkadaşlık kurmayı sağlar					

12	Paylaşma duygusunu artırır					
13	Yardımlaşma duygularını geliştirir					

5. Aşağıdaki şartlardan hangisi sağlanırsa rekreatif (boş zaman değerlendirme) faaliyetlere katılmayı düşünürsünüz?

		1	2	3	4	5
	Aşağıdaki soruların karşısında ki kutucuklara, soru hakkındaki düşüncenizi ifade eden yeri işaretleyiniz.	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Devlet beni bu konuda teşvik ederse					
2	Çeşitli eğitim ve seminerlerle bu konuda eğitim verilerek bilgi sahibi edilirse					
3	Tanıtım amaçlı organizasyonlara katılım teşvik edilirse					
4	Oteller ve dinlenme tesisleri özel indirim uygularsa					
5	Bankalar kredi konusunda daha avantajlı kredi faizleri önerirse					

ÖZGEÇMİŞ

10.07.1974 tarihi, Erzurum ili doğumluyum. İlk, orta ve liseyi Bursa ilinin Mustafakemalpaşa ilçesinde tamamladıktan sonra, 1994 yılında İstanbul emniyet teşkilatında polis memuru olarak göreve başladım. 2002 yılında Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokuluna kaydoldum. Bu bölümden 2006 yılında mezun oldum. 2008 yılında Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Dalında yüksek lisans eğitimime başladım.

Özel ilgi alanlarım; atıcılık sporları, voleybol hakemliği yapmak ve seyahat etmektir.

Yabancı dilim İngilizce olup, ailemle birlikte yaşamaktayım.

Aday: Metehan YAZICIOĞLU